

SOUHRNNÝ REJSTŘÍK

Sbírky
soudních rozhodnutí
a stanovisek
Nejvyššího soudu
ve věcech trestních
1962–2010

ANTONÍN DRAŠTÍK – KAREL HASCH

Wolters Kluwer
Česká republika

Souhrnný rejstřík

**Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek
Nejvyššího soudu
ve věcech trestních**

SOUHRNNÝ REJSTŘÍK

SBÍRKY SOUDNÍCH ROZHODNUTÍ A STANOVISEK NEJVYŠŠÍHO SOUDU VE VĚCECH TRESTNÍCH

1962–2010

Antonín Drašík – Karel Hasch

 Wolters Kluwer
Česká republika

2011

Vzor citace: Drašík, A.; Hasch, K. Souhrnný rejstřík Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu ve věcech trestních 1962–2010.
Praha : Wolters Kluwer ČR, a. s., s. 734.

Souhrnný rejstřík k rozhodnutím a stanoviskům ve věcech trestních uveřejněným ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek (dříve ve Sbírce rozhodnutí a sdělení soudů ČSSR a Sbírce soudních rozhodnutí) v letech 1962–2010 sestavili a redigovali JUDr. Antonín Drašík a JUDr. Karel Hasch, soudci Nejvyššího soudu ČR.

© Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011

ISBN: 978-80-7357-696-7

Významným prostředkem pro zajišťování jednotné zákonnosti v rozhodování soudů v České republice je i Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, kterou vydává Nejvyšší soud České republiky. Od roku 2002 se tak děje na základě přímého zákonného zmocnění. Podle § 24 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů Nejvyšší soud vydává Sbíрку soudních rozhodnutí a stanovisek, ve které se v zájmu jednotného rozhodování soudů uveřejňují stanoviska Nejvyššího soudu zaujatá kolegií nebo plénem a vybraná rozhodnutí Nejvyššího soudu a ostatních soudů.

Tato kniha je již čtvrtým vydáním souhrnného rejstříku soudních rozhodnutí a stanovisek ve věcech trestních od vydání trestního zákona č. 140/1961 Sb. a trestního řádu č. 141/1961 Sb. Zahrnuje právní věty judikátů publikovaných ve Sbírce soudních rozhodnutí trestních od začátku roku 1962 až do poloviny roku 2010. Pokud jde o publikované zobečňující materiály, které byly ve Sbírce uveřejněny v plném znění (zejména v období do roku 1989), souhrnný rejstřík obsahuje jen právní věty, jak byly vybrány z plného znění zpracovateli věcných rejstříků k jednotlivým ročníkům. Cílem vydání tohoto souhrnného rejstříku je, stejně jako tomu bylo u předchozích vydání, vytvořit praktickou pomůcku pro práci soudce, popř. jiného právníka s judikaturou, která reaguje na změny právního řádu, ke kterým do doby jeho vydání došlo. Vzhledem k tomu, že 1. ledna 2010 nabyl účinnosti nový trestní kodex hmotného práva – trestní zákoník č. 40/2009 Sb., kterážto změna vyžadovala přinejmenším odkaz na nová právní ustanovení téměř u všech hmotněprávních judikátů, přistoupili autoři u tohoto vydání souhrnného rejstříku k novému způsobu uvádění vysvětlivek. Pro lepší orientaci byla vysvětlující poznámka, a to u všech judikátů, u nichž došlo ke změně právní úpravy, popř. ke změně výkladu normy, zařazena za právní větu citovanou v původním znění. Z celkového souboru publikovaných judikátů byly v souladu s přijatou praxí při zpracovávání souhrnných rejstříků vypuštěny ty, které vzhledem ke změnám právního řádu jsou v běžné praxi nepoužitelné, popř. nejsou aktuální v důsledku změn v postoji společnosti k postihu pachatelů trestných činů. Ze stejných důvodů byly v řadě rozhodnutí vynechány dnes již nepoužitelné části právních vět, jež bylo možno oddělit beze změny významu rozhodnutí.

Jinak byly právní věty převzaty v původním znění, popř. s některými drobnými změnami v citaci právních předpisů bez věcného významu, ke kterým došlo v předchozích vydáních souhrnného rejstříku.

Rejstřík má tři části: věcný rejstřík, kde jsou u jednotlivých hesel chronologicky seřazeny právní věty označené číslem judikátu a ročníku Sbírký, pod kterým byly uveřejněny, seznam věcných hesel umožňující také orientaci ve věcném rejstříku podle čísla stránek a rejstřík právních předpisů, kde se u příslušného ustanovení uvádějí čísla a ročníky judikátů, v nichž bylo ustanovení vyloženo nebo aplikováno. Nově byl doplněn právní rejstřík tak, aby u judikátů

tykajících se hmotného práva bylo uživateli umožněno přímo se orientovat v judikatuře tak, jak se vztahuje k jednotlivým ustanovením nového trestního zákoníku. Jinými slovy, vedle právního rejstříku k trestnímu zákonu z roku 1961 byl vytvořen i právní rejstřík k trestnímu zákoníku.

Rejstřík právních předpisů tvoří relativně samostatnou část, neboť vlastně odkazuje čtenáře na Sbírku soudních rozhodnutí, nikoli na věcný rejstřík uvedený v této knize. Proto byl také převzat z jednotlivých ročníkových rejstříků Sbírky beze změny i s citací dnes již neplatných právních ustanovení. Toto řešení umožňuje vyhledání potřebné judikatury také v těch případech, kdy je nutno posuzovat právní otázky rovněž z hlediska dříve platných předpisů.

Rejstřík je jen pomůckou pro rychlou orientaci v judikatuře. Zpravidla bude nutno studovat vlastní Sbírku soudních rozhodnutí a stanovisek. Právní věty předně obsahují vyslovený právní názor, argumentaci pro jeho přijetí obsahují až zestručněná odůvodnění jednotlivých rozhodnutí. Nelze jej také chápat tak, že jen ta rozhodnutí zařazená ve věcném rejstříku mohou být významná pro práci soudce nebo jiného právníka. Mnohá rozhodnutí, která po rozsáhlých změnách v trestních zákonících v posledních letech ztratila přímou aktuálnost, mohou být obecnějším příkladem pro způsob právního uvažování a logickou argumentaci u určitého druhu právní problematiky.

Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek vychází od roku 1949. V letech 1949–1959 (ročník I–XI) vycházela pod názvem Sbírka rozhodnutí československých soudů, v letech 1960–1969 (ročník XII–XXI) pod názvem Sbírka rozhodnutí a sdělení soudů ČSSR a v roce 1970 (ročník XXII) pod názvem Sbírka soudních rozhodnutí.

Sbírku soudních rozhodnutí a stanovisek vydává v současné době v České republice Nejvyšší soud ČR, ročně vychází sešity 1–10 a sešit rejstříků.

Ze souhrnných rejstříků ke Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek byly již nákladem Statistického a evidenčního vydavatelství tiskopisů Praha vydány: v roce 1978 „Souhrnný rejstřík ke Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek 1964–1974 (k rozhodnutím a stanoviskům ve věcech občanskoprávních)“, v roce 1979 „Souhrnný rejstřík ke Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek 1962–1975 (k rozhodnutím a stanoviskům ve věcech trestních)“, v roce 1983 „Souhrnný rejstřík ke Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek 1949–1963 (k rozhodnutím a stanoviskům ve věcech občanskoprávních)“, v roce 1987 „Souhrnný rejstřík ke Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek 1962–1985 (k rozhodnutím a stanoviskům ve věcech trestních)“, v roce 1991 „Souhrnný rejstřík ke Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek 1964–1985 (k rozhodnutím a stanoviskům ve věcech občanskoprávních)“, v roce 1994 pak v nakladatelství CODEX „Souhrnný rejstřík ke Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek 1962–1992“.

Praha, březen 2011

JUDr. Antonín Drašík, JUDr. Karel Hasch

SOUHRNNÝ REJSTŘÍK

Obsah

Úvod	5
Seznam zkratk	7
Věcný rejstřík	9
Seznam hesel věcného rejstříku	629
Rejstřík právních předpisů	645

Seznam zkratk

autorský zákon	zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)
branný zákon	zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon)
insolvenční zákon	zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)
Listina základních práv a svobod	Listina základních práv a svobod, vyhlášená pod č. 2/1993 Sb.
obč. zák.	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
obch. zák.	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
pozn. red.	původní poznámky Sbírky soudních rozhodnutí
pozn. SR	poznámky uspořadatelů rejstříku
tr. ř.	zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
tr. zák.	zákon č. 140/1961 Sb, trestní zákon
tr. zákoník	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
zák. o rodině	zákon č. 94/1963 Sb., o rodině
zák. práce	zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
z. s. m.	zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže)

Adhezní řízení

- Poškozený se může účastnit v trestním řízení před každým soudem bez ohledu na to, zda má podle zákona proti obviněnému nárok na náhradu škody způsobené trestným činem. – **č. II/1962**
- Práva podle § 43 odst. 1 tr. ř. přísluší poškozenému bez ohledu na to, zda může či nemůže vzhledem k povaze škody, kterou utrpěl, uplatňovat proti obviněnému nárok na její náhradu. Tato práva může poškozený vykonávat osobně nebo zmocněncem (§ 50 a § 51 tr. ř.). – **č. II/1962**
- Poškozený, který nemůže uplatňovat nárok na náhradu škody způsobené trestným činem, nemůže na obviněném požadovat ani náhradu nákladů spojených s přibráním zmocněnce. Totéž platí o náhradě ostatních nákladů poškozeného, potřebných k účelnému uplatnění jeho nároků na náhradu škody v trestním řízení. – **č. II/1962**
- Z ustanovení § 228 odst. 1 tr. ř. vyplývá, že škodou, ohledně níž může poškozený vůči obviněnému uplatňovat v trestním řízení nárok na náhradu, nutno rozumět majetkovou škodu. Majetkovou škodou je jen škoda, kterou lze vyjádřit v penězích. Není to ovšem vždy jen škoda vzniklá tím, že byl trestným činem ztenčen majetek poškozeného, ale i jiná materiální škoda, pokud její náhradu příslušné předpisy o odškodňování přiznávají, kterou lze odčinit nebo zmírnit buď uvedením v původní stav, nebo peněžitou náhradou, jakož i odškodnění příslušející podle zákona jako protihodnota za utrpěnou škodu určitého druhu (např. bolestné). – **č. II/1962**
- O škodu způsobenou trestným činem jde ve smyslu § 43 odst. 2 tr. ř. (*nyní § 43 odst. 3 tr. ř.*) vždy jen tehdy, je-li její vznik v příčinné souvislosti se skutkem, pro který je pachatel stíhán, nikoliv tedy v případě, je-li škoda způsobena jiným činem, pro který pachatel není stíhán, byť by i souvisel se skutkem, který je předmětem stíhání. Rozhodný přitom je ovšem skutek uvedený v žalobním návrhu; na jeho právním posouzení v obžalobě nezáleží. Nezáleží proto ani na tom, zda každá složka skutku, pro který je pachatel stíhán před soudem, se projeví v právní kvalifikaci uvedené v obžalobě. – **č. II/1962 (stejně č. 1/1968 – II, 2/1968 – II a 34/1974)**
- Jestliže zažalovaný skutek zakládá trestný čin a v jednočinném souběhu zároveň též přešůpek, je třeba za škodu způsobenou trestným činem považovat i škodu, která byla způsobena onou složkou skutku uvedeného v žalobním návrhu, která naplňuje znaky přešůpku. – **č. II/1962**
- Byl-li spáchán trestný čin proti majetku, je třeba za škodu způsobenou trestným činem považovat i škodu, kterou utrpěla osoba, pokud z důvodů hmotné odpovědnosti či z jiného důvodu odpovídá za takovou škodu. – **č. II/1962**
- Za škodu způsobenou trestným činem nelze považovat to, co poškozenému ujde hrazením nákladů k uplatnění nároku na náhradu škody způsobené trest-

ným činem včetně nákladů vzniklých přibráním zmocněnce. O povinnosti od-
souzeného k náhradě těchto nákladů a o jejich výši rozhodne po právní moci
rozsudku předseda senátu soudu prvního stupně usnesením, proti němuž je
přípustná stížnost (§ 155 tr. ř.). Naproti tomu vlastní příslušenství nároku na
náhradu škody, jako jsou úroky z prodlení, patří ke škodě způsobené trestným
činem. – **č. II/1962**

– Podmínkou, aby mohl soud v trestním řízení rozhodovat o náhradě škody
způsobené trestným činem, je uplatnění nároku poškozeného. Soud proto
nikdy nerozhoduje o náhradě škody z moci úřední. – **č. II/1962** (stejně
č. 11/1967 – III a 5/1968 – I)

– Poškozený nemůže v trestním řízení podat návrh, aby byl obviněný uznán po-
vinným nahradit mu škodu způsobenou trestným činem (§ 44 odst. 3 tr. ř.),
bylo-li již v občanskoprávním nebo v jiném příslušném řízení, třeba dosud
nepravomocně, o nároku na náhradu škody rozhodnuto. Pokud tak poškozený
učiní, rozhodne soud usnesením, že poškozený nárok na náhradu škody
v trestním řízení uplatňovat nemůže (§ 206 odst. 4 tr. ř.). Toto usnesení, proti
němuž není stížnost přípustná, nemění ovšem nic na postavení poškozeného
podle § 43 odst. 1 tr. ř. – **č. II/1962**

– Uplatní-li poškozený nárok na náhradu škody po lhůtě naznačené v ustanovení
§ 43 odst. 2 tr. ř. (§ 206 odst. 2 tr. ř.), vysloví soud podle analogie § 44 odst. 3
a § 206 odst. 4 tr. ř., že poškozený nárok na náhradu škody v trestním řízení
již uplatňovat nemůže. Toto usnesení nemění nic na postavení poškozeného
podle § 43 odst. 1 tr. ř. – **č. II/1962**

– Z návrhu na náhradu škody musí být patrný důvod a výše uplatňovaného ná-
roku (§ 43 odst. 2 věta poslední tr. ř.). K označení důvodu bude zpravidla sta-
čit tvrzení, že skutkem, pro který je pachatel stíhán, byla poškozenému způ-
sobena škoda. Požadavek, aby byla uvedena výše škody, neznamena, že musí
být uvedena přesně celá škoda. Musí však být uvedena alespoň minimální
částkou, kterou poškozený požaduje (stejně **č. 11/1967 – III**). Uplatnil-li po-
škozený včas nárok na náhradu škody způsobené trestným činem, nebrání nic
tomu, aby později její výši upřesnil. Nárok na náhradu škody lze upřesnit až
do doby, než se soud odebere k závěrečné poradě. Neuvede-li poškozený
v návrhu na náhradu škody výši nebo důvod uplatňovaného nároku, nýbrž po-
žaduje jen všeobecně náhradu škody, odkáže ho soud na řízení ve věcech ob-
čanskoprávních nebo na řízení před jiným příslušným orgánem. – **č. II/1962**

– Ustanovením § 46 tr. ř. se všem orgánům činným v trestním řízení ukládá po-
vinnost poučit poškozeného o jeho právech a poskytnout mu plnou možnost
k jejich uplatnění. V řízení před soudem je pak povinností soudu včas, nej-
méně tři dny předem, vyzoomět poškozeného o hlavním líčení (§ 198 tr. ř.),
a to i tehdy, jestliže nárok na náhradu škody neuplatnil nebo vzhledem k po-
vaze škody uplatnit nemůže. – **č. II/1962**

– Usnesení, jímž rozhodne soud podle § 206 odst. 3 tr. ř., že osobu, které práva
poškozeného zřejmě nepřísluší, jako poškozeného k hlavnímu líčení nepři-
pouští, nutno rozlišovat od usnesení, jímž soud podle § 206 odst. 4 se zřete-
lem k § 44 odst. 3 tr. ř. vysloví, že poškozený, jemuž bylo trestným činem
ublíženo, nemůže v trestním řízení uplatnit nebo dále uplatnit nárok na ná-

hradu škody. Zatímco v prvném případě nárokující osobě nepřisluší žádná práva poškozeného, v druhém případě usnesení soudu nebrání, aby poškozený vykonával práva, která mu přísluší podle § 43 odst. 1 tr. ř. – **č. II/1962**

- Potřebami trestního stíhání ve smyslu § 229 odst. 1 tr. ř. nutno rozumět skutkový stav, nutný k spravedlivému rozhodnutí o vině a trestu. I když je tento skutkový stav dostatečný, doplní soud přesto dokazování potřebné jen k rozhodnutí o povinnosti obžalovaného nahradit poškozenému škodu způsobenou trestným činem, může-li tak učinit např. ještě v hlavním líčení již nařízeném nebo při jeho odročení na krátkou dobu a lze-li vykonat důkazy bez značnějších obtíží (např. dotazem apod.). Za podstatné průtahy trestního stíhání je třeba považovat takové průtahy, které by narušovaly výchovný účel trestního stíhání, jehož splnění též vyžaduje, aby bylo o trestném činu rozhodnuto co nejdříve po jeho spáchání. Zvláště nelze provádět další dokazování přesahující potřeby trestního stíhání, jde-li o případ vazební. – **č. II/1962**
- Při rozhodování o povinnosti obžalovaného nahradit poškozenému škodu způsobenou trestným činem musí soud použít všech příslušných hmotněprávních předpisů, ať občanského práva či jiných předpisů. – **č. II/1962** (stejně **č. 29/1965, 32/1965 a 17/1973**)
- Při rozhodování o nároku na náhradu škody je soud potud vázán návrhem poškozeného, že nemůže přiznat poškozenému více, než kolik bylo požadováno. – **č. II/1962**
- Soud nemůže v trestním řízení zamítnout nárok poškozeného ani jeho část, a to ani když dospěl k závěru, že poškozený škodu spoluzavinil (§ 441 obč. zák. a § 172 odst. 2 zák. práce), nebo že je třeba v daném případě, vyžadujícím zvláštního zřetele, náhradu škody přiměřeně snížit (§ 450 obč. zák. a § 183 zák. práce). Soud však k těmto ustanovením přihlédne a zaváže obviněného jen k části uplatňovaného nároku poškozeného. *Pozn. SR: nyní jde o příslušná ustanovení zák. práce č. 262/2006 Sb., zejména § 265 a násl.* – **č. II/1962**
- V ustanovení § 228 odst. 2 tr. ř. se stanoví přesně náležitosti výroku o povinnosti obžalovaného k náhradě škody, aby rozhodnutí bylo vykonatelné. Lhůtu plnění soud podle zákona neuvede; povolí-li soud v odůvodněných případech plnění ve splátkách, uvede ve výroku rozsudku výši splátek a jejich podmínky. – **č. II/1962**
- Majetkem obviněného, jímž by mohl být zajištěn nárok poškozeného, nejsou věci jím odcizené nebo zpronevěřené. Takovou věc je třeba jako věc důležitou pro trestní řízení obviněnému nebo osobě, které ji obviněný svěřil, odejmout podle § 78 nebo § 79 tr. ř. a vrátit ji, jakmile jí není již třeba pro účely trestního řízení (tedy popř. již v přípravném řízení), poškozenému podle zásad uvedených v § 80 a § 81 tr. ř. – **č. II/1962**
- Nárok poškozeného lze zajistit teprve poté, kdy bylo proti pachateli nebo osobě podezřelé z trestného činu, vzneseno obvinění (§ 163 tr. ř.). Zajištění nároku poškozeného nečiní soud nikdy z moci úřední, nýbrž jen na návrh poškozeného nebo prokurátora (*nyní státního zástupce*). Prokurátor může takový návrh učinit se souhlasem nebo i bez souhlasu poškozeného. Soud nemůže učinit jen všeobecné usnesení, že zajišťuje nárok poškozeného na majetku ob-

obviněného a teprve pak takový majetek vyhledávat. Proto je třeba, aby poškozený nebo prokurátor v návrhu uvedli majetek, kterým má být nárok poškozeného zajištěn. Přitom je povinností všech orgánů činných v trestním řízení, zejména však vyšetřovacích orgánů a prokurátora, aby již v přípravném řízení zjišťovali, které části majetku obviněného přicházejí v úvahu pro zajištění nároku poškozeného na náhradu škody, a aby poškozeného poučili, že zjištěné věci, náležející k majetku obviněného, mohou sloužit k zajištění jeho nároku na náhradu škody. Důvodná obava, že uspokojení nároku poškozeného bude mařeno nebo alespoň ztěžováno, zde bude zejména tehdy, když obviněný svým majetkem disponuje tak, aby znemožnil nebo ztížil uspokojení poškozeného na tomto majetku (např. ukrývá-li obviněný po činu svůj majetek, prodává-li jej, daruje jej příbuzným apod.). Povinností soudů je, aby z moci úřední vždy dbali o to, aby nedocházelo k zajištění nároku poškozeného nad rozsah nutný k zabezpečení tohoto nároku. Zjistí-li, že zajištění se stalo nad tento rozsah, omezí zajištění na nutnou míru. Rozhodnutí podle § 48 odst. 1 tr. ř. činí soud z moci úřední. *Pozn. SR: nyní jde o zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 tr. ř.; srov. též současné znění § 47 a § 47a tr. ř. – č. II/1962*

– Procesní postavení poškozeného v adhezním řízení nelze přiznat osobě, která v důsledku trestné činnosti byla poškozena, pokud vzniklá škoda přímo s projednávaným trestným činem obžalovaného nesouvisí. V takovém případě nelze ani takovou osobu odkázat s jejími nároky na řízení ve věcech občanskoprávních, popřípadě na řízení před jiným příslušným orgánem. – **č. 3/1962**

– Při stanovení povinnosti k náhradě škody, kterou trestným činem zavinilo více pachatelů – vojáků v činné službě – je soud vázán služebním předpisem MNO, ev. zn. Zák1-3-3, který nezná zásadu solidární odpovědnosti více viníků za zaviněnou škodu, ale stanoví princip odpovědnosti dělené, podle míry jejich zavinění. Předá-li vojenský řidič řízení služebního vozu, který je mu svěřen k výkonu služby, z nedbalosti neoprávněné osobě, která zaviní havárii, je třeba rozsah jeho odpovědnosti za vzniklou škodu hodnotit podle zásady stanovené v čl. 51 písm. c) předpisu MNO, ev. zn. Zák1-3-3. Jde totiž o škodu, která byla zaviněna vojákem z nedbalosti při výkonu služebních povinností. Rozsah odpovědnosti vojáka, který neoprávněně o své újmě převzal řízení vozidla, při jízdě s ním z nedbalosti havaroval a způsobil na něm škodu, je třeba posuzovat z hlediska čl. 51 písm. b) předpisu MNO ev. zn. Zák1-3-3. Jednání tohoto vojáka nelze totiž považovat za součást jeho služebních povinností. *Pozn. SR: nyní srov. zejména § 46 a násl. a § 52 odst. 3 zák. č. 220/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a odpovědnost podle obč. zák. a zák. práce. – č. 27/1962*

– Pokud obviněný způsobil trestným činem, jehož se dopustil, z nedbalosti škodu v souvislosti s plněním povinnosti člena JZD, třetí osobě a KOR, nemohou tyto poškození uplatňovat nárok na náhradu škody vůči obviněnému, nýbrž pouze vůči JZD, které v plném rozsahu odpovídá za škodu způsobenou při výkonu zaměstnání škůdce.

Třetí osoba může svůj nárok uplatnit pouze vůči JZD a to pak proti svému členu podle zásad zákona č. 49/1959 Sb. V případě, že poškozený uplatňuje

- v trestním řízení nárok na náhradu škody, kterou proti škůdci, tj. obžalovanému uplatňovat nemůže, má ho soud poučit, a setrvá-li na svém návrhu na přiznání náhrady škody i přes poučení soudu, musí soud vyslovit podle analogie § 44 odst. 3 a § 206 odst. 4 tr. ř. usnesením, že se nepřipouští uplatňování nároku na náhradu škody v trestním řízení. V rozsudku pak o nároku na náhradu škody nerozhoduje, a to ani odkázáním poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních, popř. na řízení před jiným příslušným orgánem. – **č. 48/1962**
- Uložit obžalovanému v adhezním řízení povinnost nahradit škodu může soud jen tehdy, odsuzuje-li ho pro trestný čin, kterým tuto škodu způsobil. – **č. 32/1963**
- Jestliže v adhezním řízení byl poškozeným náležitě uplatněn nárok na náhradu škody, je soud povinen, jsou-li pro to dostatečné podklady, současně s výrokem o vině rozhodnout o povinnosti odsouzeného k náhradě způsobené škody a ne odkazovat poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních. – **č. 34/1963**
- Při škodě způsobené úmyslným trestným činem ublížení na zdraví může přicházet v úvahu spoluzavinění poškozeného v případech, kdy poškozený trestný čin pachatele vyprovokoval, nebo zejména v případech, kdy ke spáchání trestného činu došlo za situace, že pachatel odvracel útok, aniž byly splněny podmínky nutné obrany ve smyslu § 13 tr. zák. *Pozn. SR: nyní § 29 tr. zákoníku.* – **č. II/1965**
- Při posuzování výše bolestného bude zpravidla nutné provést důkaz posudkem znalce – lékaře o skutečné, stavu věci odpovídající výši bolestného. Při rozhodování o povinnosti obviněného nahradit poškozenému bolestné je nutno přihlížet ke spoluzavinění poškozeného (§ 441 obč. zák.). – **č. 29/1965**
- Majetkovou škodou ve smyslu § 228 tr. ř. může být jen skutečná škoda, kterou obviněný trestným činem způsobil, a nikoli škoda, kterou uplatňuje podnik podle vnitropodnikové praxe za použití sankcí administrativní, pracovní, občanskoprávní či jiné povahy. – **č. 15/1966 – II**
- „Škodou“ ve smyslu ustanovení § 43 odst. 1 tr. ř. se nerozumí jen škoda majetková nebo škoda na zdraví, nýbrž i škoda morální nebo jiná, tedy škoda v širším smyslu, tj. škodlivý zásah do práv a zájmů dotyčného subjektu, které jsou chráněny zákonem, i když takový škodlivý zásah nemá za následek vznik nároku na náhradu škody. Jinou škodou ve smyslu § 43 odst. 1 tr. ř. je třeba rozumět zejména škodu způsobenou na právech, např. trestným činem poškozování cizích práv podle § 209 tr. zák., nebo škodu na dobrém jménu a pověsti, např. trestným činem poškozování spotřebitele podle § 121 tr. zák. obvykle bývá poškozeno dobré jméno organizace, aj. *Pozn. SR: nyní jde o § 253 a § 181 tr. zákoníku.* – **č. III/1967**
- Z hledisek ustanovení § 43 odst. 1 tr. ř. za poškozeného je třeba považovat fyzickou nebo právnickou osobu i tenkrát, jestliže jí pachatel škodu způsobenou trestným činem ještě před zahájením trestního řízení, případně v jeho průběhu, celou nahradil. – **č. III/1967**
- Poškozenému, jemuž vznikla v důsledku trestného činu morální či jiná škoda a který uplatní v adhezním řízení nárok na zadostiučinění ve smyslu ustanovení § 3 obč. zák. o ochraně osobnosti, sice přísluší práva podle § 43 odst. 1 tr. ř.,

nutno ho však poučit, že podle § 228 odst. 1 tr. ř. lze v adhezním řízení rozhodnout pouze o nároku na náhradu majetkové škody. – **č. III/1967**

– Součástí poučení poškozeného již v přípravném řízení má být upozornění, že poškozený má včas předložit doklady, z nichž je patrná výše jeho nároku na náhradu škody. Např. při ublížení na zdraví lékařské ohodnocení bolestného, potvrzení rozdílu mezi nemocenským a průměrným měsíčním výdělkem poškozeného v případě pracovní neschopnosti, při škodě na věci fakturu o vyúčtování opravy vyvolané poškozením věci (např. motorového vozidla).

U schodku je třeba vznik škody způsobený úbytkem na zásobách zboží nebo penězích zjišťovat pokud možno z originálů účetních a inventurních dokladů, ve složitějších případech pak pomocí znalecké expertizy. Zejména je třeba také vždy pečlivě zjistit, zda byla v konkrétním případě uzavřena dohoda o hmotné odpovědnosti a zda tato dohoda měla náležitosti požadované zákonem (§ 176 odst. 1 a 2 zák. práce). *Pozn. SR: nyní § 252 a násl. zák. práce č. 262/2006 Sb.* – **č. III/1967**

– V případech, kdy došlo ke vzniku škody odcizením, poškozením, zničením apod. věcí starších a opotřebovaných, je třeba vždy přihlížet ke stáří, opotřebování, používání věci apod. Vyplývá to z ustanovení § 443 obč. zák. a § 180 zák. práce, podle nichž se při určení výše škody na věci vychází z ceny v době poškození. *Pozn. SR: nyní § 257 zák. práce č. 262/2006 Sb.* – **č. III/1967**

– U majetkových trestných činů je v každém případě důležité, aby byla bezpečně zjištěna výše škody způsobená trestným činem. Je toho třeba nejen pro správné rozhodnutí o nároku poškozeného na náhradu škody, ale především pro správné rozhodnutí o vině, protože právě podle výše škody lze posoudit, zda jde o trestný čin nebo přestupek. I v případě, že podle výše škody jsou dány předpoklady pro závěr, že jde o trestný čin, je rozsah škody důležitým hlediskem pro posouzení stupně nebezpečnosti činu pro společnost. *Pozn. SR: nyní objasnění rozsahu škody může být významné též pro posouzení otázky společenské škodlivosti činu ve smyslu ustanovení § 12 odst. 2 tr. zákoníku a pro posouzení povahy a závažnosti spáchaného trestného činu podle kritérií uvedených v ustanovení § 39 odst. 2 tr. zákoníku při ukládání trestů.* – **č. III/1967**

– Pro splnění požadavku vymezení škody v rámci nároku na její náhradu alespoň minimální částkou, kterou může poškozený později upřesnit, postačí, uvede-li poškozený takové údaje, z nichž je výše nároku zřejmá i bez bližšího vyčíslení škody (např. při uplatnění nároku na odškodnění za bolestné stačí uvést jen bodové ohodnocení bolestného s předložením příslušného dokladu). – **č. III/1967**

– Při uplatňování nároku na odškodnění za bolestné v adhezním řízení musí lékařské potvrzení o bodovém ohodnocení bolestného obsahovat patřičné náležitosti předepsané ustanovením § 11 odst. 2 vyhl. č. 32/1965 Sb., ve znění vyhl. č. 84/1967 Sb., vyhl. č. 76/1981 Sb. a vyhl. č. 78/1981 Sb., tj. musí z něho být mimo jiné též patrné, jak lékař dospěl k závěru svého hodnocení. Potvrzení musí proto obsahovat alespoň přesný popis zranění spolu s odkazem na odpovídající ustanovení sazebníku pro zhodnocení bolestného, popřípadě zdůvodnění, proč se lékař od položek uvedených v sazebníku odchýlil. *Pozn. SR: nyní platí vyhl. č. 440/2001 Sb.* – **č. III/1967**

- Nárok na náhradu škody podle § 43 odst. 2 tr. ř. (*nyní § 43 odst. 3 tr. ř.*) může poškozený řádně uplatnit již od samého počátku trestního řízení, tedy případně ještě dříve, než bylo zahájeno trestní stíhání. Za řádné uplatnění nároku poškozeného, které může být podkladem pro rozhodnutí soudu, je třeba považovat při splnění dalších podmínek uvedených v § 43 odst. 2 tr. ř. (*nyní § 43 odst. 3 tr. ř.*) i takové, které učiní poškozený v trestním oznámení podle § 59 tr. ř., tj. již v prvním procesním úkonu, který tvoří součást trestního řízení. – **č. III/1967**
- Skutečnost, že poškozený nebo zástupce poškozené organizace ve své výpovědi uvedl, že byla způsobena škoda v té či oné výši, není ještě uplatněním nároku na její náhradu. Ze znění ustanovení § 43 odst. 2 tr. ř. (*nyní § 43 odst. 3 tr. ř.*) totiž plyne, že za řádný návrh na náhradu škody je možno považovat jen takové uplatnění nároku, je-li z obsahu vyjádření poškozeného patrné, že požaduje, aby soud v trestním řízení o jeho návrhu rozhodl. Povinností orgánů činných v trestním řízení pak je, aby i z toho hlediska poškozené poučovaly. – **č. III/1967**
- Za poškozeného nelze považovat pracovníka, který poškozené organizaci, u níž je v pracovním poměru, uhradil škodu způsobenou trestným činem jinou osobou, za kterou podle pracovníprávních předpisů neodpovídá. – **č. III/1967 (stejně č. 4/1968 – II)**
- Dlužné výživné není takovou majetkovou škodou, o níž by bylo možno rozhodovat v trestním řízení. Osoba, která za obviněného plnila dobrovolně výživovací povinnost, je oprávněna požadovat náhradu tohoto plnění nikoliv z titulu náhrady škody, ale podle § 101 zák. č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů. – **č. III/1967**
- Eventuální spoluzodpovědnost pachatele trestného činu neoprávněného užívání cizí věci podle § 249 tr. zák., kterým získá cizí motorové vozidlo do dispozice a pak je svěřil další osobě, která svým protiprávním jednáním způsobila na vozidle škodu, není odvislá od toho, že se pachatel dopustil uvedeného trestného činu, ale od toho, zda je dáno jeho zavinění ve vztahu k protiprávnímu jednání třetí osoby a ke škodlivému následku tohoto protiprávního jednání třetí osoby. *Pozn. SR: nyní jde o § 207 tr. zákoníku.* – **č. III/1967**
- Výrok o nároku poškozeného na náhradu majetkové škody je třeba pojmout do rozsudku, jímž soud rozhodl o vině obžalovaného, tedy i do rozsudku zprošťujícího. Z ustanovení § 229 odst. 1 tr. ř. plyne jednak, že soud musí vždy o včas uplatněném nároku na náhradu škody rozhodnout, jednak že soud nemůže v trestním řízení zamítnout nárok poškozeného na náhradu škody, a to ani v jeho části. – **č. III/1967**
- Z ustanovení § 438 odst. 1 obč. zák. vyplývá, že za škodu budou odpovídat nejen spolupachatelé trestného činu, tj. osoby, které škodu způsobily společným jednáním, jímž uskutečnily společný a jediný záměr (§ 9 odst. 2 tr. zák.), nýbrž také účastníci trestného činu (§ 10 tr. zák.). U všech těchto osob je možno dovodit, že měly účast na způsobené škodě. *Pozn. SR: nyní jde o § 23 a § 24 tr. zákoníku.* – **č. III/1967**
- Ke škodě způsobené trestným činem patří též vlastní příslušenství nároku na náhradu škody, jako jsou úroky z prodlení. Z ustanovení § 563 obč. zák. vy-

přelývá, že poškozený může požadovat úroky z prodlení nejpozději ode dne následujícího po dni, kdy uplatnil řádně návrh na náhradu škody ve smyslu § 43 odst. 2 tr. ř. (*nyní § 43 odst. 3 tr. ř.*). – **č. III/1967**

- Uplatní-li cizí organizace nebo třetí osoba v trestním řízení nárok na náhradu škody způsobené trestným činem, kterého se obviněný dopustil porušením povinností z pracovního poměru, který může vůči němu uplatnit jediné organizace, u níž je obviněný v pracovním poměru (§ 172 a násl. zák. práce), soud podle analogie § 44 odst. 3 a § 206 odst. 4 tr. ř. usnesením vysloví, že cizí organizace nebo třetí osoba nárok na náhradu škody proti obviněnému uplatňovat nemůže. V rozsudku pak nerozhodne ani odkázáním poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních, popřípadě na řízení před jiným příslušným orgánem. Toto rozhodnutí však nemění nic na právech, která cizí organizaci nebo třetí osobě přísluší podle § 43 odst. 1 tr. ř. *Pozn. SR: nyní srov. § 250 a násl. zák. práce č. 262/2006 Sb.* – **č. III/1967**
- Pokud soud v trestním řízení dojde na podkladě zjištěných okolností k závěru, že jsou dány důvody pro snížení náhrady škody, stanoví povinnost obviněného nahradit škodu v přiměřeně snížené částce, přičemž poškozeného se zbytkem jeho nároku odkáže na řízení ve věcech občanskoprávních, popřípadě na řízení před jiným příslušným orgánem podle § 229 odst. 2 tr. ř. Podle tohoto ustanovení musí totiž soud postupovat ve všech případech, kde z jakýchkoliv důvodů přizná poškozenému jeho nárok jen z části. – **č. III/1967**
- Pokud soud v trestním řízení k námitce obviněného zjistí, že nárok na náhradu škody byl uplatněn až po uplynutí promlčecí doby, nebude o nároku v rozsudku vůbec rozhodovat, a to ani odkázáním na řízení ve věcech občanskoprávních, nýbrž vysloví usnesením, že poškozený nárok na náhradu škody v trestním řízení uplatňovat nemůže (analogicky § 206 odst. 4 tr. ř.). Jinak ovšem poškozenému zůstávají zachována jeho práva uvedená v § 43 odst. 1 tr. ř. – **č. III/1967**
- Vzhledem k ustanovení § 22 odst. 1 a § 23 obč. zák. a § 44 hospodářského zákoníku č. 108/1964 může být podkladem pro rozhodnutí soudu o nároku poškozené organizace na náhradu škody jen takový návrh, který je podán takovou organizací zastoupenou osobou podle příslušných předpisů k jejímu zastupování oprávněnou. Nemohou být proto vyslyšáni jako zástupci poškozené organizace její zaměstnanci, ani nemohou takové osoby uplatňovat jménem poškozené organizace nárok na náhradu škody, nebyly-li podle příslušných organizačních předpisů oprávněny poškozenou organizací zastupovat, nebo nebyly-li oprávněným orgánem k zastupování zmocněny. *Pozn. SR: nyní srov. příslušná ustanovení obč. zák.* – **č. 3/1968** (stejně **č. III/1967** a **č. 11/1967– III**)
- Aby mohl být výrok o náhradě škody vykonatelný, musí být z něj vedle přeseného označení osoby poškozeného a nároku, který mu byl přisouzen, také patrné, zda jde o náhradu škody rukou společnou a nerozdílnou (solidární) či podle účasti na způsobené škodě jednotlivými podíly (dělená odpovědnost). – **č. 5/1968 – II**
- V souvislosti s rozhodováním o nároku poškozeného na náhradu škody způsobené trestným činem nutno vždy zjišťovat dobu vzniku tohoto nároku a vztah obviněného k poškozené organizaci za účelem posouzení, zda nutno

rozhodovat o náhradě škody podle občanského zákoníku tehdy účinného či podle zákoníku práce, příp. jiných předpisů. – **č. 5/1969 – III**

– Vyjádření poškozeného v tom smyslu, že se připojuje k trestnímu řízení s požadavkem na náhradu škody, jak bude orgány činnými v trestním řízení zjištěna apod., nelze považovat za řádně uplatněný nárok na náhradu škody, není-li z něj patrné, v jaké alespoň minimální výši má být škoda způsobená trestným činem uhrazena. – **č. 7/1968 – II**

– Vznikne-li nárok na náhradu škody, která byla způsobena odpovědnými pracovníky organizace zneužitím jejich pracovních funkcí – tedy v přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů – již za účinnosti zák. práce č. 65/1965 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nelze v žádném případě uložit solidární náhradu škody.

Brání tomu ustanovení § 179 odst. 5 zák. práce, v němž je na rozdíl od občanského zákoníku zásada dělení odpovědnosti výlučná, kdežto solidární odpovědnost se pro případy posuzované podle zákoníku práce nepřipouští ani jako výjimka.

Nutno proto v takových případech u každého z obviněných určit poměrný podíl na způsobené škodě, který by odpovídal míře zavinění, a ve výroku rozsudku pak uložit u každého z obviněných zvlášť povinnost hradit takto určený podíl. *Pozn. SR: nyní srov. § 257 odst. 5 zák. práce č. 262/2006 Sb. – č. 8/1968*

– Přichází-li při stanovení náhrady škody způsobené trestným činem v úvahu rozhodování podle § 172 a násl. zák. práce, je třeba mít na zřeteli, že nárok poškozeného měl být uspokojen do tří dnů ode dne, kdy poškozený požádal o uspokojení (§ 253 odst. 2 zák. práce), jinak je obviněný v prodlení a poškozený tedy může žádat, aby mu nahradil vedle škody od čtvrtého dne i úroky z prodlení. *Pozn. SR: srov. § 325 a násl. zák. práce č. 262/2006 Sb. – č. 37/1968 – III*

– Při stanovení výše škody způsobené při dopravní nehodě je soud povinen přezkoumat správnost vyúčtování opravy motorového vozidla zejména v tom směru, zda způsobení škody nebylo využito k opravě motorového vozidla nad rámec jeho poškození trestním činem, tj. i k opravě, resp. výměně součástek opotřebovaných jeho běžným používáním – **č. 7/1969**

– Nárok na náhradu škody, způsobené pracovníkem třetí osobě nebo cizí organizaci zaviněným porušením povinností při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním, může v adhezním řízení uplatnit pouze organizace, s níž je pracovník v době způsobení škody v pracovním poměru (*Pozn. red.: za předpokladu, že tato organizace třetí osobě nebo cizí organizaci škodu nahradila srov. č. 27/1975*). Poškozené třetí osobě nebo cizí organizaci v takovém případě nárok na náhradu škody vůči pracovníkovi nenáleží, své nároky může uplatňovat pouze vůči organizaci, u níž byl pachatel v době činu pracovníkem, nikoliv však v trestním řízení proti takovému pachateli. – **č. 29/1969 – II** (srov. **č. 11/1975**)

– Soud zpravidla uloží v rozsudku pachateli, kterého odsuzuje pro trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, aby celou způsobenou škodu poškozenému nahradil sám, i když odcizené hodnoty pachatel předal zcela nebo zčásti podílníkovi. V takovém případě byla škoda způsobena výlučně pachatelem rozkrádání ještě před spácháním trestného činu podílnictví ke

- škodě majetku v socialistickém vlastnictví; proto soud neuloží povinnost k náhradě škody podílníkovi ani zčásti. *Pozn. SR: později se jednalo o některý z trestných činů proti majetku podle § 247, § 248 nebo § 250 tr. zák., a nyní podle § 205, § 206 nebo § 209 tr. zákoníku a o trestný čin podílnictví podle § 251 tr. zák., resp. podle § 214 tr. zákoníku. – č. 43/1969 (stejně č. 13/1975)*
- Soud může zajištění nároku poškozeného provedené podle § 47 odst. 1 tr. ř. zrušit, pomine-li důvod, pro který bylo nařízeno, nemá však možnost po zrušení zajištění rozhodovat o tom, komu má být původně zajištěný majetek předán. – **č. 31/1970**
 - Rozhoduje-li soud v adhezním řízení o nároku poškozeného na náhradu škody, musí dbát hmotněprávních ustanovení o náhradě škody, zejména též ustanovení § 442 odst. 1 obč. zák., podle kterého se hradí skutečná škoda, a to uvedením v předešlý stav; jen není-li to dobře možné nebo účelné, hradí se škoda v penězích. – **č. 41/1971**
 - Pokud obviněný chtěl splnit služební úkol jiným způsobem, než mu bylo uloženo, a způsobil tak z nedbalosti majetkovou škodu, jednal v přímé souvislosti s plněním služebních povinností. Jeho odpovědnost za způsobenou škodu může být proto řešena jen podle čl. 31 písm. c) předpisu ev. zn. Zákl-3-3, a jde-li o vojáka základní služby, může mu být uložena povinnost k náhradě škody pouze do výše 2 400 Kč. *Pozn. SR: nyní se uplatní § 52 zák. č. 220/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů. – č. 59/1971*
 - Došlo-li při plnění služebního úkolu, v přímé souvislosti s ním, k poškození zdraví nebo k smrti úrazem, odpovídá osobám uvedeným v čl. 2 služebního předpisu FMNO Všeob-6-1 (reg. v č. 42/1969 Sb.) za škodu tím vzniklou vojenská správa. Vojenská správa jako organizace odpovídá podle zák. práce i v dalších případech příslušníkům uvedeným v čl. 2 a jiným osobám za škodu vzniklou poškozením zdraví příslušníka nebo jeho smrtí úrazem za okolností uvedených v § 44a nař. vlády č. 66/1965 Sb., se změnami provedenými nař. vlády č. 60/1970 Sb. Stejně odpovídá vojákům za poškození na zdraví i civilní organizace. *Pozn. SR: nyní se uplatní § 57 a násl. zák. č. 220/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů. – č. 3/1973*
 - Tzv. jinou škodou ve smyslu § 179 odst. 3 zák. práce, kterou lze poškozenému přiznat, způsobil-li škůdce škodu úmyslně, může být i ušlý bankovní úrok, který by byl poškozenému připadl, nebyť škodné události. *Pozn. SR: nyní srov. § 248 až § 275 zák. práce č. 262/2006 Sb. – č. 12/1973*
 - Pokud poškozený při uplatnění svého nároku požaduje úrok z prodlení, je soud povinen zabývat se tímto návrhem a při jeho oprávněnosti přiznat 3% úrok z prodlení.
Určení doby splatnosti stanoveného úroku z prodlení se opírá o znění § 563 obč. zák., kde se stanoví, že není-li doba splnění dohodnuta, stanovena právním předpisem nebo určena v rozhodnutí, je dlužník povinen splnit dluh prvního dne po tom, kdy bylo splnění věřitelem požádán. *Pozn. SR: srov. nař. vlády č. 142/1994 Sb., ve znění novely č. 163/2005 Sb. – č. 55/1973*
 - I když poškozený neučinil návrh podle § 43 odst. 3 tr. ř., musí mu být soudem poskytnuta plná možnost uplatnění jeho práv uvedených v § 43 odst. 1 tr. ř. – **č. 8/1974 – III**

- Podkladom pre rozhodnutie súdu o nároku na náhradu škody poškodenej organizácie v adhéznom konaní môže byť len taký návrh, ktorý podala osoba oprávnená podľa príslušných predpisov na zastupovanie organizácie. Súd je povinný skúmať, či je splnená aj táto podmienka. – **č. 12/1975**
- Pracovní činnosť konaná v úmyslu pripraviť si podmienky pro práci na príští den, byť byla provedena v osobním volnu vojáků, je činností, která je v přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů. – **č. 21/1975**
- Organizace, jejíž pracovník poškodil spotřebitele jednáním uvedeným v ustanovení § 121 tr. zák., má vůči tomuto pracovníkovi nárok na náhradu škody jen tehdy, jestliže spotřebitelům způsobenou škodu nahradila. *Pozn. SR: nyní jde o § 253 tr. zákoníku.* – **č. 27/1975**
- Ani při úmyslném zavinění škůdce nelze vylučovat poměrné snížení náhrady škody v důsledku zavinění poškozeného. Tyto případy budou však zcela výjimečné a budou přicházet v úvahu zpravidla jen při úmyslném zavinění poškozeného. V případech, kdy škůdce způsobil škodu úmyslně a poškozený ji spoluzavinil z nedbalosti, bude zpravidla nedbalost poškozeného v poměru k úmyslnému zavinění škůdce tak nepatrná, že poměrné snížení náhrady škody v důsledku zavinění poškozeného nebude přicházet v úvahu. – **č. 9/1977**
- Z ustanovenia § 228 ods. 2 Tr. por. vyplýva, že výrok o povinnosti obžalovaného nahradit škodu musí okrem iného presne označovať nárok, ktorý bol oprávnenej osobe prisúdený. To znamená, že súd musí v tomto výroku vyjadriť výšku nároku v peniazoch, pokiaľ prisúdený nárok spočíva v peňažnom plnení. Ustanovenie § 179 ods. 1 a 2 Zák. práce treba vykladať tak, že výška prisúdenej náhrady škody nesmie presahovať výšku skutočnej škody, ktorú pracovník spôsobil organizácii nedbanlivým porušením povinností pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním (§ 172 Zák. práce). *Pozn. SR: nyní srov. § 248 až § 275 zák. práce č. 262/2006 Sb.* – **č. 18/1977**
- Podílník získává jen neoprávněný majetkový prospěch, za který zpravidla odpovídá nikoli z důvodu odpovědnosti za škodu podle ustanovení hlavy druhé části šesté obč. zák., ale z důvodu odpovědnosti za neoprávněný majetkový prospěch podle hlavy třetí části šesté obč. zák. O vydání neoprávněného majetkového prospěchu tomu, na jehož úkor byl získán, lze však rozhodnout jen v řízení ve věcech občanskoprávních a nikoli v řízení trestním podle § 43 odst. 3 tr. ř. *Pozn. SR: nyní jde o bezdůvodné obohacení podle § 451 a násl. obč. zák.* – **č. 7/1978 – III**
- Pokutu uloženou za jízdu vlakem bez platné jízdenky nelze považovat za součást škody způsobené černou jízdou vlakem. Protože nejde o nárok na náhradu škody, nelze nárok na zaplacení pokuty uplatnit v trestním řízení podle § 43 odst. 2 tr. ř. (*nyní § 43 odst. 3 tr. ř.*). – **č. 27/1978**
- Jestliže dojde u pracovníka organizace k poškození na zdraví nebo ke smrti úrazem při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním, odpovídá za škodu tím vzniklou organizace (§ 190 odst. 1 zák. práce). Jestliže však dojde k poškození na zdraví nebo ke smrti pracovníka v nepřímé souvislosti s plněním pracovních úkolů, např. při osobním konfliktu pracovníka v pracovní době, a organizace za škodu neodpovídá podle úpravy obecné odpovědnosti (§ 187 zák. práce), odpovídá za škodu tím vzniklou škůdce podle

upravu občanského zákoníku o odpovednosti za škodu; způsobil-li takto škodu obviněný, může poškozený vůči němu uplatnit nárok na její náhradu v adhezním řízení. *Pozn. SR: nyní srov. § 248 až § 275 zák. práce č. 262/2006 Sb.*

– **č. 71/1978**

– Při rozhodování o nároku na náhradu škody v trestnom konaní je súd viazaný návrhom poškodeného potiaľ, že nemôže priznať poškodenému viac, ako svojim návrhom požadoval. Ak je súd toho názoru, že poškodenému patrí vzhľadom na výsledky dokazovania viac, ako svojim návrhom uplatnil, má podľa § 46 Tr. por. poškodeného o jeho práve poučiť a môže mu zvýšenú náhradu škody priznať vtedy, ak poškodený svoj návrh podľa poučenia modifikuje, kým sa súd odoberie na záverečnú poradu. – **č. 35/1980 – II**

– Uložiť obžalovanému povinnosť nahradit' spôsobenú škodu podľa § 228 ods. 1 Tr. por. môže súd len v odsudzujúcom rozsudku, tj. len vtedy, keď uzná obžalovaného za vinného z trestného činu alebo prečinu. Takúto povinnosť mu nemôže uložiť v uznesení, ktorým postúpil vec na prerokovanie komisii národného výboru na ochranu verejného poriadku. V takom prípade nemôže súd ani odkázať poškodeného s nárokom na náhradu škody na konanie o veciach občianskoprávných, prípadne na konanie pred iným príslušným orgánom podľa § 229 Tr. por. – **č. 35/1981**

– Za nezletilého poškodeného môže uplatniť nárok na náhradu škody v trestním řízení jeho zákonný zástupce (§ 45 odst. 1 tr. ř.). Nevlastní rodič nezletilého však není jeho zákonným zástupcem. – **č. 61/1981 – I**

– Nesprávná praxe súdů byla zjištěna též v tom, pokud místo zákonných zástupců poškozených osob mladších 18 let vyrozumívaly o konání hlavního líčení přímo nezletilce, ač jim zákon neumožňuje práva poškozených v řízení před soudem osobně uplatnit. Podle § 45 odst. 1 tr. ř. vykonává zákonný zástupce práva poškozeného podle trestního řádu vždy, je-li způsobilost poškozené osoby k právním úkonům omezena. Protože pak plné způsobilosti k právním úkonům nabývá občan až dosažením zletilosti (popř. před dovršením 18. roku věku uzavřením manželství), jednoznačně z toho plyne, že práva poškozených osob mladších 18 let (vyjma osob provdaných nebo ženatých) vykonává v řízení před soudem jejich zákonný zástupce (srov. § 8 odst. 1 a 2, § 9 a § 26 obč. zák. a § 13 odst. 3 zák. o rodině). Jakmile by však nezletilý dovršil během trestního řízení 18 let nebo uzavřel manželství, práva zákonného zástupce by zanikla. – **č. 17/1982 (s. 141–142)**

– Některé soudy v ČSR a v SSR uznávají podle § 228 tr. ř. obviněné povinnými nahradit československému státu na účet příslušného ONV škodu způsobenou zkrácením daně, resp. cla. Nejvyšší soudy republik shodně konstatují, že nárok na zaplacení daně vzniká již tím, že určitý příjem podléhá podle daňových předpisů zdanění a nevzniká tedy z jednání, které má znaky trestného činu. Obdobně to platí též o nároku státu na clo. Nejvyšší soudy republik nepovažují za správnou ani tu praxi soudů, které uznávají obviněné povinnými nahradit škodu způsobenou trestným činem ohrožení devizového hospodářství podle § 146 tr. zák. Devizová škoda není majetkovou škodou ve smyslu § 442 a násl. obč. zák. Nejvyšší soud ČSSR se s uvedenými právními názory nejvyšších soudů republik ztotožňuje. *Pozn. SR: nyní srov. ustanovení § 247*

tr. zákoníku o trestném činu porušení zákazů v době nouzového stavu v devizovém hospodářství. – **č. 29/1982 (s. 203–204)**

– Jestliže poškozená socialistická organizace po uzavření dohody o srážkách ze mzdy uplatní nárok na náhradu škody v trestním řízení a přes poučení dané jí soudem na něm setrvá, soud vysloví usnesením podle analogie § 206 odst. 4 tr. ř., že poškozená organizace nemůže svůj nárok v trestním řízení uplatňovat. Byla-li totiž uzavřena zmíněná dohoda, došlo k úpravě nároků mezi organizací a pracovníkem podle § 259 zák. práce a organizace nemůže uplatňovat nárok na náhradu škody, nýbrž jen nároky vyplývající z uzavřené dohody. *Pozn. SR: srov. § 327 zák. práce č. 262/2006 Sb.* – **č. 1/1983 (s. 44)**

– Úplatok je neoprávněný majetkový prospěch pro toho, kdo ho přijal. Přijatie úplatku páchatelom trestného činu prijímania úplatku podľa § 160 Tr. zák. nezakladá preto zodpovednosť za škodu (§ 420 Obč. zák. a nasl.), ale zodpovednosť za neoprávněný majetkový prospěch (§ 451 a nasl. Obč. zák.). Vydanie neoprávněného majetkového prospěchu tomu, kto úplatok poskytol, prípadne štátu (§ 457 ods. 2 Obč. zák.), nemožno uplatňovať v trestnom konaní podľa § 43 ods. 2 Tr. por. (*nyní § 43 odst. 3 tr. ř.*), ale len v konaní o veciach občiansko-právnych. *Pozn. SR: nyní jde o bezdůvodné obohacení.* – **č. 30/1983**

– Doba splnění závazku k náhradě škody není obvykle dohodnuta a není stanovena právním předpisem. Proto je dobou splnění závazku k náhradě škody zpravidla první den po tom, kdy byl škůdce o splnění poškozeným požádán (§ 563 obč. zák.). – **č. 31/1983**

– Za škodu způsobenou trestným činem v zmysle § 43 ods. 3 Tr. por. nemožno považovať výdavky na postavenie pomníka pre usmrtenú osobu, ak boli vynaložené ešte za jej života pred spáchaním trestného činu, pri ktorom došlo k jej usmrteniu. – **č. 53/1983**

– Osoba, pro niž pachatel trestného činu nedovoleného podnikání podle § 118 tr. zák. prováděl neoprávněné práce, nemá postavení poškozeného ve smyslu § 43 odst. 1 a 2 tr. ř. (*nyní § 43 odst. 3 tr. ř.*), není-li obviněný současně stíhán pro to, že takovou osobu poškodil při provádění prací jejich předražením apod. *Pozn. SR: nyní trestného činu neoprávněného podnikání podle § 118 tr. zák., resp. § 251 tr. zákoníku.* – **č. 31/1985**

– I. Oprávněný nárok na náhradu škody je třeba snížit o částku, která byla v průběhu trestního řízení u obžalovaného zjištěna jako pocházející z trestné činnosti a poškozenému pravomocně v řízení podle § 80 odst. 1 tr. ř. vydána, třebaže ji poškozený ještě nepřevzal.

II. Úroky z prodlení jsou příslušenstvím nároku poškozeného na náhradu škody. Uplatněný nárok na náhradu škody lze upřesnit do doby, než se soud odebere k závěrečné poradě. Proto i odvolací soud přizná úroky z prodlení, jestliže poškozený řádně a včas uplatnil nárok na náhradu škody a úroků z prodlení se domáhal až v odvolacím řízení. – **č. 50/1986**

– Organizace odpovídající za odložené věci podle § 433 odst. 2 obč. zák., které byly odcizeny, může uplatnit v trestním řízení nárok na náhradu škody proti pachateli trestného činu (§ 43 odst. 3 tr. ř.) pouze za předpokladu, že škodu nahradila tomu, komu byly věci odcizeny, a tím na ni přešel nárok na náhradu škody proti škůdci, tj. pachateli trestného činu. – **č. 51/1986**

- Jestliže jeden ze spolupachatelů odpovídá za škodu podle zák. práce (§ 172 odst. 1) a druhý podle obč. zák. (§ 420 odst. 1), není jejich odpovědnost solidární, ale každý z nich odpovídá samostatně podle míry svého zavinění. *Pozn. SR: nyní srov. § 250 zák. práce č. 262/2006 Sb. – č. 56/1986*
- Nárok státu na zaplacení daně není nárokem na náhradu škody způsobené trestným činem zkrácení daně, ale nárokem vyplývajícím přímo ze zákona. Nejde proto o nárok, který by mohl být uplatněn podle § 43 odst. 2 tr. ř. v trestním řízení (*nyní § 43 odst. 3 tr. ř.*). – **č. 34/1987**
- Ve věcech bytových krádeží hradí poškozeným poměrně často zcela nebo alespoň zčásti způsobenou škodu pojišťovna plněním z pojistné smlouvy. V takových případech přechází nárok na náhradu škody na pojišťovnu v rozsahu poskytnutého plnění. Je povinností orgánu činného v trestním řízení poskytnout pojišťovně možnost uplatnit v trestním řízení práva poškozeného. Soudy jsou tedy v takových případech povinny vyrozumět pojišťovnu jako poškozeného o konání hlavního líčení a doručit jí opis obžaloby. – **č. 35/1987 (s. 203)**
- K rozhodování v adhezním řízení o náhradě nákladů spojených s pohřbem poškozeného. – **č. 7/1987**
- Nárok organizace – plátce daně ze mzdy – na úhradu nesražené daně ze mzdy proti pracovníkovi – pachateli trestného činu zkrácení daně podle § 148 tr. zák. není nárokem na náhradu škody způsobené trestným činem zkrácení daně. Uplatní-li organizace v trestním řízení takový nárok a přes poučení soudu na něm setrvá, rozhodne soud usnesením podle § 44 odst. 2a § 206 odst. 4 tr. ř. *per analogiam*, že organizace nemůže uplatňovat tento nárok v adhezním řízení, tato organizace však má v trestním řízení postavení a práva poškozeného uvedené v § 43 odst. 1 tr. ř. *Pozn. SR: nyní jde o § 240 tr. zákoníku.* – **č. 52/1989**
- Škoda způsobená devizovému hospodářství trestným činem ohrožení devizového hospodářství podle § 146 tr. zák. není majetkovou škodou, a proto nemůže být předmětem rozhodnutí v adhezním řízení. *Pozn. SR: nyní srov. ustanovení § 247 tr. zákoníku.* – **č. 7/1990**
- Uplatňují-li nárok na náhradu škody, která byla způsobena na majetku poškozeného, pozůstalí po poškozeném, musí soud vždy na podkladě důkazů zjistit, zda jde o právní nástupce (dědice) poškozeného. – **č. 16/1993 – III**
- Jestliže byl obviněný požádán poškozeným o zaplacení způsobené škody, je povinen podle § 563 obč. zák. následujícího dne tento dluh splatit. Ode dne následujícího po tomto dni je v prodlení. V trestním řízení je zpravidla rozhodné, kdy byl obviněný seznámen s výsledky vyšetřování a tak se dozvěděl o uplatněném nároku poškozeného na náhradu škody. Tím ovšem není vyloučeno, že se o uplatněném nároku mohl dovědět jindy, tedy i dříve. – **č. 23/1993**
- Jestliže soud odsuzuje obžalované pro trestný čin, kterým způsobili škodu společným jednáním podle § 9 odst. 2 tr. zák., zpravidla zaváže obžalované nahradit tuto škodu společně a nerozdílně podle § 438 odst. 1 obč. zák. Solidární odpovědnost k náhradě škody založená rozhodnutím soudu je výhodnější z hlediska ochrany práv poškozeného. Dělená odpovědnost k náhradě škody podle § 438 odst. 2 obč. zák. je výjimkou z obecného pravidla způsobu náhrady škody a musí vyplývat ze zvláštních okolností konkrétního případu.

Rozhodnutí ve smyslu § 438 odst. 2 obč. zák. musí soud náležitě odůvodnit.
Pozn. SR: nyní jde o § 23 tr. zákoníku. – č. 25/1993 – II

- K rozhodování soudu v adhezním řízení, ve kterém je uplatněn nárok na náhradu nákladů spojených s pohřbem. – **č. 41/1993 – IV**
- Povinnost k náhradě škody nelze uložit tomu obžalovanému, proti kterému poškozený neuplatnil návrh podle § 43 odst. 2 tr. ř. (*nyní § 43 odst. 3 tr. ř.*), a to ani tehdy, když se jako spoluobžalovaný na vzniku škody podílel. – **č. 45/1993 – II**

– Rozhoduje-li soud v adhezním řízení o nároku na bolestné, musí vycházet z takové výše bolestného, která přísluší podle právního předpisu účinného v době, kdy došlo k poškození zdraví. Změna tohoto právního předpisu, k níž došlo v době rozhodování soudu, je nerozhodná. To platí v poměru mezi vyhl. č. 76/1981 Sb. a vyhl. č. 54/1993 Sb. Bolestné je tzv. ryze osobním nárokem. Proto může být přiznáno jedině osobě, již byla újma na zdraví způsobena, a nikoli např. jejímu zákonnému zástupci.

Rozhoduje-li soud v adhezním řízení o nároku na náhradu za ztrátu výdělku po dobu pracovní neschopnosti, musí respektovat § 446 obč. zák., § 17 odst. 1 vyhl. č. 45/1964 Sb. (ve znění pozdějších předpisů) a § 17 zák. č. 1/1992 Sb.
Pozn. SR: nyní § 2 nař. vlády č. 258/1995 Sb. – č. 25/1994 – III

- Výrok o náhradě škody, a to i výrok, jímž je poškozený odkázán podle § 229 odst. 1 tr. ř. na občanskoprávní řízení, může být učiněn jen na podkladě návrhu poškozeného, který je v souladu s ustanovením § 43 odst. 2 tr. ř. (*nyní § 43 odst. 3 tr. ř.*). To mimo jiné znamená, že z návrhu musí být patrné, z jakých důvodů a v jaké výši se nárok na náhradu škody uplatňuje. – **č. 43/1994 – III**
- Lhůta pro uplatnění nároku poškozeného na náhradu škody uvedená v ustanovení věty druhé § 43 odst. 2 tr. ř. (*nyní § 43 odst. 3 tr. ř.*) je lhůtou procesní, kterou tr. ř. neumožňuje navrátit, a to ani v situaci, kdy soud prvního stupně nesplní povinnost uvedenou v ustanovení věty první § 198 odst. 2 tr. ř. a nevyrozumí poškozeného řádně a včas o konání (počátku) hlavního líčení. – **č. 6/2001**

– Jestliže trestným činem byla způsobena majetková škoda právnické osobě, výrok, jímž soud ve svém rozsudku ukládá obviněnému povinnost takovou škodu nahradit, musí být formulován ve prospěch této právnické osoby, a nikoli ve prospěch statutárního orgánu, který je oprávněn jménem právnické osoby jednat. – **č. 19/2003**

– Pokud je před zahájením trestního stíhání anebo i v jeho průběhu prohlášen konkurs na majetek obviněného a do skončení trestního stíhání nedošlo k zániku účinků prohlášení konkursu, pak v takovém případě podle § 14 odst. 1 písm. c) zák. č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů, nelze v adhezním řízení rozhodnout o přiznání náhrady škody, ale poškozené je třeba s jejich nároky podle § 229 odst. 1 tr. ř. odkázat na řízení ve věcech občanskoprávních.

Prohlášení konkursu na majetek právnické osoby, v níž měl obviněný postavení např. statutárního orgánu a stíhaného trestného činu se dopustil v tomto postavení, popřípadě v souvislosti s ním, nezakládá překážku uvedenou v ustanovení § 14 odst. 1 písm. c) zák. č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání.

nání, ve znění pozdějších předpisů, neboť v takovém případě není dána shoda v osobě úpadce a pachatele trestného činu. *Pozn. SR: srov. ustanovení § 109 a násl. insolvenčního zákona.* – **č. 20/2003**

– Odvolací právo ve smyslu § 246 odst. 1 písm. d) tr. ř. má pouze ten poškozený, který uplatnil v trestním řízení nárok na náhradu škody řádně a včas (§ 43 odst. 3 a § 206 odst. 2 tr. ř.). Nejsou-li tyto zákonné podmínky splněny, odvolací soud odvolání takového poškozeného zamítne podle § 253 odst. 1 tr. ř. jako podané osobou neoprávněnou. – **č. 32/2003**

– Vyjádření poškozeného, že nárok na náhradu škody uplatňuje ve výši, která bude vyčíslena znalcem, nebo že se připojuje k trestnímu řízení ve smyslu § 43 tr. ř., nelze považovat za řádné uplatnění nároku na náhradu škody podle § 43 odst. 3 tr. ř. – **č. 49/2003 – I**

– Plnění poskytnuté na základě smlouvy o pojištění pro případ smrti pojišťovnou pozůstalým poškozeného, jehož obviněný usmrtil a spáchal tak trestný čin vraždy podle § 219 tr. zák., není majetkovou škodou způsobenou trestným činem ve smyslu § 43 odst. 1 tr. ř., a proto o něm nelze rozhodovat v adhezním řízení. – **č. 17/2006**

– Smrtí poškozeného, který má proti obviněnému nárok na náhradu škody způsobené trestným činem ve smyslu § 43 odst. 3 tr. ř., zaniká jeho způsobilost k právům a povinnostem podle § 7 odst. 2 věty první obč. zák. Poškozenému, který zemřel, proto nelze přiznat nárok na náhradu škody způsobené trestným činem podle § 228 tr. ř., třebaže ho před svou smrtí včas a řádně uplatnil v trestním řízení. Úmrtím poškozeného přechází takový nárok na náhradu škody na jeho dědice, a to v rozsahu, v jakém náležel poškozenému v okamžiku jeho smrti.

Před rozhodnutím o nároku na náhradu škody v adhezním řízení podle § 228 a § 229 tr. ř. je třeba objasnit, zda a popřípadě v jakém rozsahu přešel tento nárok na právního nástupce poškozeného ve smyslu § 45 odst. 3 tr. ř. – **č. 22/2006**

– Nárok na náhradu škody způsobené zaměstnancem třetí osobě zaviněným porušením povinnosti při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi (§ 420 odst. 2 obč. zák.), pokud nejde o exces ze strany zaměstnance, za který by odpovídal výlučně sám, může v adhezním řízení uplatnit pouze zaměstnavatel, který poskytl této třetí osobě odškodnění a u něhož je zaměstnanec (obviněný) v době způsobení škody v pracovním poměru. Poškozená třetí osoba může své nároky uplatňovat pouze vůči zaměstnavateli, u něhož byl obviněný v době činu zaměstnancem, nikoliv však v trestním řízení proti tomuto obviněnému. – **č. 40/2006**

– Za škodu odpovídá i účastník trestného činu, pokud je jeho trestné jednání v příčinné souvislosti se vznikem škody. – **č. 58/2006 – I**

– Odpovídá-li za vznik majetkové škody více pachatelů (včetně účastníků), soud jim zpravidla uloží povinnost nahradit škodu společně a nerozdílně (§ 438 odst. 1 obč. zák.). Pouze v odůvodněných případech, které jsou výjimkou z tohoto obecného pravidla, může soud rozhodnout, že ti, kteří škodu způsobili, odpovídají za ni podle své účasti na způsobení škody a v tomto rozsahu jsou povinni ji uhradit (§ 438 odst. 2 obč. zák.). V takovém případě mu-

sí být v rozhodnutí soudu důvod odvolky od zmíněného obecného pravidla náležitě odůvodněn. – č. 58/2006 – II

– Jestliže dojde ke vzniku prodlení se zaplacením náhrady škody po 28. dubnu 2005, tedy po účinnosti nař. vlády č. 163/2005 Sb., jímž bylo novelizováno nař. vlády č. 142/1994 Sb., je třeba při určení výše úroku z prodlení vycházet z repo sazby stanovené Českou národní bankou k prvnímu dni každého kalendářního pololetí, v němž prodlení trvá, zvýšené o 7 procentních bodů (srov. č. 39/2006 Sb. rozh. civ.). – č. 58/2006 – III

– Jednorázová odškodnění poškozeného (pozůstalého) v případech usmrcení některé z osob uvedených v ustanovení § 444 odst. 3 písm. a) až f) obč. zák., jsou sice v citovaném ustanovení vymezena pevnými částkami, avšak není vyloučeno jejich snížení podle příslušných ustanovení občanského zákoníku, a to především z důvodu případného spoluzavinění poškozeného (§ 441 obč. zák.), resp. z důvodů hodných zvláštního zřetele (§ 450 obč. zák.). – č. 12/2007

– viz *Beneficium cohaesionis* – č. 38/1967

– viz *Nahlížení do spisu* – č. III/1967

– viz *Náhrada nákladů poškozeného* – č. 32/2005

– viz *Náklady trestního řízení* – č. 28/1983

– viz *Obecné ohrožení* – č. 18/2006 – II

– viz *Obnova řízení* – č. II/1962 a č. 21/1991 – I, II

– viz *Poškozený* – č. 18/2004

– viz *Řízení o odvolání* – č. II/1962, 43/1967, 36/1980 – II a 60/1981

– viz *Řízení o stížnosti pro porušení zákona* – č. II/1962

– viz *Škoda* – č. 11/1967 – IV, 28/1971, 31/1972 a 28/1990

– viz *Zajištění nároku poškozeného* – č. 23/1978

– viz *Zákaz reformace in peius* – č. 40/2009

– viz *Zanedbání povinné výživy* – č. 50/1990

– viz *Zjišťování skutkového stavu věci* – č. 7/1968 – I

– viz *Zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby* – č. 22/2005 – II

Advokátní tarif

– Sazba odměny obhájce za poskytnutou právní pomoc podle § 15 odst. 1 vyhl. č. 270/1990 Sb. se u zvlášť nebezpečných recidivistů určuje podle trestní sazby trestu odnětí svobody daného trestného činu, modifikovaného podle § 42 odst. 1 tr. zák. – č. 18/1992

– Jestliže jednání soudu bylo odročeno (§ 219 a § 238 tr. ř.), nelze při výpočtu odměny za úkony právní pomoci podle § 16 odst. 1 písm. d) vyhl. č. 270/1990 Sb. (advokátní tarif) sčítat jednotlivé doby trvání těchto jednání. U každého takového jednání se za právní úkon započítávají každé započaté dvě hodiny. Při pouhém přerušení jednání (např. za účelem přestávky) se však doby, kdy soud jednal, sčítají. – č. 19/1992

– Za úkon právnej pomoci v zmysle vyhl. č. 240/1990 Zb., v znení vyhl. č. 44/1991 Zb., treba považovať aj prevzatie rozhodnutia vydaného podľa § 2 ods. 2 zák. č. 119/1990 Zb., v znení zák. č. 47/1991 Zb. o súdnej rehabilitácii (obhajca týmto úkonom preberá obhajobu v zmysle § 15 ods. 3 cit. vyhl.). Aj v tomto prípade obhajcovi preto patrí okrem odmeny náhrada

hotových výdavkov určených paušálnou sumou v zmysle § 19 ods. 3 cit. vyhl., a to i vtedy, ak sa na jej náhradu s klientom osobitne nedohodol preto, že obvinený zomrel. – č. 43/1992

– Pro snížení mimosmluvní odměny podle § 17 odst. 2 vyhl. č. 270/1990 Sb. nestačí, že šlo o společnou obhajobu dvou nebo více osob. Rozhodující je, zda šlo o společné úkony při takové obhajobě. Převzetí obhajoby a činnosti s tím spojené nejsou takovými společnými úkony. – č. 55/1992

– Z hlediska § 16 odst. 1 písm. d) vyhl. č. 270/1990 Sb. je nutno, a to bez ohledu na dobu jeho trvání, považovat každý výslech svědka za samostatný úkon a stejně tak i doplňující výslech obviněného. – č. 12/1993

– Při stanovení odměny za úkon právní služby vykonaný advokátem jako zmocněncem poškozeného se vychází ze sazby mimosmluvní odměny stanovené pro obhajobu v trestním řízení (§ 10 odst. 2 a 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů). *Pozn. SR: srov. však nynější znění § 10 odst. 5 tohoto advokátního tarifu.* – č. 2/2006

– viz **Odměna ustanoveného obhájce** – č. 2/1994, 21/1994, 3/1995, 40/1995, 46/1997, 7/2006 a 29/2006

Alkohol

– Pri skúmaní otázky, či páchatel', ktorý požil alkoholický nápoj, bol v čase spáchania trestného činu príčetný, treba rozlišovať dva prípady: v prvom bola príčetnosť ovplyvnená preto, že alkoholický nápoj pôsobil na páchatel'a v dôsledku predchádzajúcej poruchy nervovej sústavy alebo predchádzajúcej duševnej poruchy; v druhom prípade alkohol pôsobil normálne svojím vstrebaním. Pri prostej opilosti stačí vykonať dôkaz odborným vyjadrením lekára alkohológa alebo príslušného zdravotníckeho zariadenia, prípadne posudkom jedného znalca lekára, ak treba zistiť štádium vývinu alkoholizmu páchatel'a a podmienky prípadného ochranného protialkoholického liečenia. Ak však z okolností prípadu vyplýva podozrenie na duševnú poruchu nevyplývajúcu len z prostej opilosti, musia duševný stav obvineného vyšetriť dvaja znalcovia psychiatri podľa § 116 Tr. por. *Pozn. SR: srov. však nynější znění § 116 odst. 1 tr. ř. – postačí přibrání jednoho znalce.* – č. 67/1980

– viz **Hodnocení důkazů** – č. I/1966

– viz **Odpovědnost trestní** – č. 6/1974

– viz **Ochranné léčení** – č. 10/1969 a 15/1973 – II

– viz **Patologická opilost** – č. 32/1970

Alkoholismus

– Zhodnocení účasti soudů na boji proti kriminalitě páchané v důsledku alkoholismu a jiné drogové závislosti pachatelů, se zvláštním zřetelem na ukládání a výkon ochranného léčení podle § 72 odst. 2 písm. b) tr. zák. *Pozn. SR: nyní jde o § 99 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku.* – č. 46/1977

Alternativní znaky skutkové podstaty

– Obsahuje-li skutková podstata trestného činu některé znaky alternativně, návrh obžaloby uplatňující jen jeden z alternativních znaků nezabavuje soud povinnosti zjišťovat i další alternativní znaky, jestliže výsledky dokazování nasvědčují tomu, že jsou naplněny i tyto další alternativní znaky. – č. 54/1972 – IV

– viz **Trestné činy proti hospodářské kázní** – č. 54/1973

Amnestie

- O tom, zda odsouzený, kterému byl trest prominut milostí nebo amnestií prezidenta republiky, splnil uloženou podmínku či nikoli, nerozhoduje soud, nýbrž ministerstvo spravedlnosti. *Pozn. SR: srov. upřesnění tohoto právního názoru pod č. 4/2003. – č. 6/1964*
- K výkladu pojmu „obdobné trestné činy podle zákonů dříve platných“ ve smyslu čl. VII odst. 1 amnestie prezidenta republiky ze dne 9. května 1965. Trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 245 odst. 1 písm. c) a odst. 2 písm. c) tr. zák. z roku 1950 nelze považovat za čin obdobný trestnému činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c) a odst. 2 tr. zák. z roku 1961, poněvadž okolnost, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby, obsažená v § 245 odst. 2 písm. c) tr. zák. z roku 1950, nemá v ustanovení § 132 odst. 1 písm. c) a odst. 2 tr. zák. z roku 1961 ani v dalších ustanoveních zákona obdoby. – **č. 42/1965**
- Zakládá-li skutek v jednočinném souběhu několik trestných činů, z nichž jenom jeden nebo některé podléhají abolicí, není možno trestní stíhání pro tyto trestné činy zastavit. V přípravném řízení se v takovém případě pouze obviněnému sdělí, že stíhaný skutek bude v důsledku amnestie posuzován jenom jako trestný čin, na nějž se abolicie nevztahuje (§ 163 odst. 5 tr. ř.). *Pozn. SR: nyní podle § 160 odst. 6 tr. ř. – č. 31/1969*
- Pro použití článku IX písm. c) amnestie prezidenta republiky ze dne 9. května 1968 je rozhodná i u mladistvých základní trestní sazba, stanovená ve zvláštní části tr. zák., nikoliv sazba snižená podle § 79 odst. 1 tr. zák. na polovinu. *Pozn. SR: srov. nyní § 31 odst. 1 z. s. m. – č. 38/1969 (stejně č. 9/1970)*
- Obecný soud příslušný rozhodovat o použití amnestie podle § 368 věty druhé tr. ř. je oprávněn rozhodovat též o použití amnestie ohledně trestu pravomocně uloženého vojenským soudem. Před rozhodnutím o použití amnestie podle § 368 tr. ř. je soud vždy povinen zjistit, zda rozsudek, jímž byl uložen trest, ohledně něhož má podle § 368 tr. ř. rozhodnout, nabyl právní moci. – **č. 19/1970**
- K otázce použití amnestií prezidenta republiky ze dne 9. května 1955, ze dne 9. května 1960, ze dne 9. května 1965, ze dne 9. května 1968 a ze dne 27. května 1969 u účastníků na trestném činu opuštění republiky podle § 109 tr. zák. č. 140/1961 Sb., event. obdobném trestném činu podle zákonů dříve platných. – **č. 27/1970**
- Aj keď bol páchatel právoplatne odsúdený za trestný čin alebo za prečin, nejde o okolnosť, ktorá podľa čl. VI ods. 2 rozhodnutia prezidenta republiky o amnestii č. 10/1973 Zb. vylučuje použitie čl. VI ods. 1 tohto rozhodnutia, ak odsúdenie bolo už zahladené alebo platí o ňom fikcia zahladenia. – **č. 49/1973**
- Rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii, jímž se tresty podmíněně odložené promíjejí s účinkem, že se dnem tohoto rozhodnutí na odsouzeného hledí, jako by nebyl odsouzen, brání soudu, aby teprve po uplynutí doby, k němuž by došlo až po vyhlášení amnestie, rozhodoval o tom, zda se podmíněně odsouzený ve zkušební době osvědčil. Pouze v případě, v němž by podmíněně odsouzenému uplynula zkušební doba ještě před vyhlášením takové-

o rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii, byl by soud povinen provést šetření o tom, zda se podmíněně odsouzený ve zkušební době osvědčil či nikoliv. V takovém případě by použití amnestie přicházelo v úvahu jen tehdy, jestliže by soud došel k závěru, že se podmíněně odsouzený neosvědčil. – **č. 48/1976**

– Použití čl. 3 rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii zo dňa 8. mája 1975 č. 45/1975 Zb., podľa ktorého se nesmie začať, a ak sa začalo, musí sa zastaviť trestné stíhanie za prečiny a za trestné činy uvedené v čl. 1 spáchané pred dňom tohto rozhodnutia, nebrání odsúdenie za úmyselný amnestovateľný trestný čin na tresty uvedené v čl. 2 tohto rozhodnutia [čl. 4 písm. a) rozhodnutia]. – **č. 20/1977**

– Za nepodmíněný trest odnětí svobody podle čl. V písm. a) rozhodnutí prezidenta republiky ze dne 8. května 1980, o amnestii se považuje i původně uložený trest nápravného opatření, resp. jeho zbytek, o němž bylo přede dnem amnestie podle § 45 odst. 2 tr. zák. pravomocně rozhodnuto, že se přemění v nepodmíněný trest odnětí svobody, jestliže byl uložen za úmyslný trestný čin a toto odsouzení nebylo zahlazeno. – **č. 39/1981**

– Ustanovenie čl. I rozhodnutia prezidenta republiky o amnestii zo dňa 8. mája 1980 se vzťahuje aj na odsúdených, ktorým bol pred dňom tohto rozhodnutia odpustený individuálnou milosťou prezidenta republiky nepodmienečný trest odňatia slobody pod podmienkou. Pozitívne rozhodnutie podľa citovaného ustanovenia amnestie má pre odsúdeného ten význam, že dňom 8. mája 1980 se na ňo hľadá, akoby mu bol trest odpustený bez podmienky. Lehota na zahľadenie odsúdenia však plynie odo dňa rozhodnutia o odpustení trestu individuálnou milosťou.

Použitie čl. III citovanej amnestie v takýchto prípadoch neprichádza do úvahy. – **č. 63/1981**

– Za odsouzení k nepodmíněnému trestu odnětí svobody ve smyslu čl. V písm. a) rozhodnutí prezidenta Československé socialistické republiky o amnestii ze dne 8. května 1985 je třeba považovat nejen uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody pravomocným rozsudkem, ale i uložení trestu odnětí svobody, jehož výkon byl podmíněně odložen podle § 58 odst. 1 písm. a) a § 59 odst. 1 tr. zák., jestliže v době před vyhlášením amnestie bylo pravomocně rozhodnuto, že se tento trest vykoná (§ 60 odst. 1 tr. zák.). – **č. 47/1986**

– Ustanovenie čl. III Rozhodnutia prezidenta ČSSR o amnestii zo dňa 8. mája 1985 o tom, že podmiennečný trest odňatia slobody uvedený v čl. I písm. d) cit. rozhodnutia sa odpúšťa s účinkom, že odo dňa tohto rozhodnutia sa na páchatel'a hľadá, akoby nebol odsúdený, sa nevzťahuje na prípady, keď bol popri podmiennečnom treste odňatia slobody uložený páchatel'ovi ďalší trest, ktorý bráni zahladeniu odsúdenia. – **č. 48/1986**

– Po pokračování v trestnom stíhaní v zmysle § 11 ods. 2 Tr. por. nesmie byť i v prípade vyslovenia viny obvinenému uložený trest, t. j. obvinený sa nemôže dostať do nevýhodnejšej situácie (z hľadiska uloženia trestu), než v akej bol pri zastavení trestného stíhania z dôvodov § 11 ods. 1 písm. a) Tr. por., a to podľa trestnoprávnych predpisov.

Toto ustanovenie však nebráni, pokiaľ nie sú zákonné prekážky, tomu, aby vec bola postúpená na prejednanie príslušnému orgánu ako priestupok.

Ak sa po vyhlásení obvineného podľa § 11 ods. 2 Tr. por. v trestnom stíhaní pokračuje, možno ho zastaviť z iných dôvodov než z dôvodu podľa § 11 ods. 1 písm. a) Tr. por. – **č. 23/1990**

– Ukladá-li soud pachateli souhrnný nepodmíněný trest odnětí svobody a zruší-li podle § 35 odst. 2 tr. zák. výrok o předchozím nepodmíněném trestu odnětí svobody, zruší zároveň všechna rozhodnutí na zrušený výrok obsahově navazující, která pozbyla v důsledku zrušení uvedeného výroku o trestu podklad, a tedy i rozhodnutí o použití amnestie podle § 368 tr. ř., na jejímž základě byl zcela nebo zčásti prominut předchozí nepodmíněný trest odnětí svobody. Původně prominutý trest odnětí svobody nebo jeho část nelze po uložení souhrnného trestu započítat podle § 38 odst. 2 tr. zák. (k tomu srov. blíže **č. 33/1983 Sb. rozh. tr.**). Po právní moci nového rozhodnutí je však třeba opět rozhodnout o použití agraciačního ustanovení amnestie, pokud ovšem jeho použití přichází v úvahu. – **č. 36/1990**

– Pre použitie článku V písm. a) rozhodnutia prezidenta republiky o amnestii zo dňa 1. januára 1990 je aj u osob stíhaných ako obzvlášť nebezpeční recidivisti v zmysle § 41 písm. a) resp. b) Tr. zák. rozhodujúca trestná sadzba odňatia slobody uvedená v osobitnej časti Tr. zák. – **č. 37/1990 – I**

– Vylučujúci dôvod uvedený v článku VI ods. 1 písm. c) citovanej amnestie sa vzťahuje len na aplikáciu agraciačného ustanovenia čl. II uvedeného amnestiálneho rozhodnutia. – **č. 37/1990 – II**

– Postup podle § 370 odst. 1 tr. ř. předpokládá, že za amnestií dotčený trestný čin byl uložen souhrnný nebo úhrnný trest. Bylo-li podle § 37 tr. zák. upuštěno od uložení souhrnného trestu za trestný čin, na který se vztahuje amnestie, nepřichází postup podle § 370 odst. 1 tr. ř. v úvahu. – **č. 55/1990**

– Jestliže je odsouzený částečně účasten amnestie prezidenta republiky ze dne 8. prosince 1989 a současně u něho přichází v úvahu aplikace amnestie prezidenta republiky ze dne 1. ledna 1990, potom v případě splnění podmínek uvedených v § 370 tr. ř. soud nejprve stanoví trest za trestné činy, případně přečiny amnestií ze dne 8. prosince 1989 nedotčené, a teprve potom, po právní moci tohoto rozhodnutí, se může zabývat otázkou, zda a v jakém rozsahu je odsouzený účasten amnestie prezidenta republiky ze dne 1. ledna 1990. O obou otázkách nelze rozhodnout dvěma výroky v jednom rozhodnutí. – **č. 56/1990**

– Při aplikaci čl. II odst. 2 rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii z ledna 1990 se část trestů odnětí svobody, která byla prominuta, tj. jedna třetina, nejméně však dva roky v případě trestů uložených za úmyslné trestné činy [písm. a) cit. ustanovení], jedna polovina, nejméně však tři roky v případě trestů uložených za trestné činy spáchané z nedbalosti [písm. b) cit. ustanovení] a jedna třetina, nejméně však tři roky v případě trestů úhrnných a souhrnných uložených za úmyslné trestné činy a trestné činy spáchané z nedbalosti [písm. c) cit. ustanovení], vypočítává z celého uloženého trestu odnětí svobody, pokud s jeho výkonem nebylo ještě započato. Jestliže však odsouzený uložený trest odnětí svobody již zčásti odpykal, vypočítává se prominutá část ze zbytku

uloženého trestu, tj. z té části uloženého trestu odnětí svobody, která ke dni vydání rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii nebyla vykonána. – **č. 1/1991**

– Na zaplacené, tj. vykonané peněžité tresty, se amnestie prezidenta republiky ze dne 1. ledna 1990 nevztahuje. – **č. 8/1991**

– Amnestia prezidenta republiky zo dňa 1. januára 1990 podľa čl. I písm. d) sa vzťahuje na nevykonané peňažité tresty alebo ich zvyšky, pokiaľ neboli uložené vedľa trestu odňatia slobody. To platí aj vtedy, ak ide o tresty odňatia slobody, ktorých výkon bol podmienenečne odložený a podľa čl. I písm. b) citovanej amnestie odpustený. – **č. 9/1991**

– Ustanovení § 368 věta druhá tr. ř., podle které rozhodnutí o aplikaci amnestie u osoby odpykávající v době rozhodování trest odnětí svobody, učiní soud, v jehož obvodu se trest vykonává, je třeba použít i tehdy, jestliže byl výkon trestu odnětí svobody přerušen. – **č. 10/1991**

– Trestný čin ublížení na zdraví podľa § 221 ods. 1 a 3 Tr. zák. je úmyselný trestný čin, na ktorý je stanovený trest odňatia slobody prevyšujúci tri roky, a preto sa naň nevzťahuje aboličné ustanovenie čl. V písm. a) Rozhodnutia prezidenta republiky o amnestii zo dňa 1. januára 1990. – **č. 34/1991**

– K aplikácii rozhodnutia prezidenta republiky o amnestii zo dňa 1. januára 1990. Z ustanovenia čl. VI ods. 1 písm. a) rozhodnutia prezidenta republiky o amnestii zo dňa 1. januára 1990 a § 89 ods. 1 Tr. zák. vyplýva, že z dobrodenia tejto amnestie sú vylúčení aj páchatelia, ktorí sa dopustili prípravy (§ 7 ods. 1 Tr. zák.), resp. pokusu (§ 8 ods. 1 Tr. zák.) trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 Tr. zák., prípadne účastenstva (§ 10 ods. 1 Tr. zák.) na tomto trestnom čine. – **č. 48/1991**

– K aplikácii rozhodnutia prezidenta republiky o amnestii zo dňa 1. januára 1990.

Pre aplikáciu článku VI ods. 2 rozhodnutia prezidenta republiky o amnestii zo dňa 1. januára 1990 je nerozhodné, že odsúdenému bol uložený za zbiehajúce sa trestné činy úhrnný alebo súhrnný trest podľa iného zákonného ustanovenia, než sa uvádza v čl. VI ods. 1 písm. b) citovanej amnestie. – **č. 49/1991**

– Účinek, že se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen, může nastat jen ohledně celého odsouzení. To platí i tehdy, jestliže některý z více trestů byl prominut podle čl. I amnestie prezidenta republiky ze dne 1. ledna 1990, který stanoví, že se vyjmenované tresty promíjejí s tím, že se na pachatele hledí dnem rozhodnutí o amnestii, jako by nebyl odsouzen. – **č. 50/1991**

– Při stanovení přiměřeného trestu podle § 370 tr. ř. za trestné činy amnestií nedotčené soud nezrušuje výrok o úhrnném nebo souhrnném trestu v rozsudku, kterým byl trest uložen. – **č. 9/1992 – I**

– Má-li být podle § 172 odst. 1 písm. d) tr. ř. zastaveno trestní stíhání obviněného pro trestný čin zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1 tr. zák. z důvodu použití čl. 1 odst. 1 Rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 3. února 1993, musí být ve vztahu k subjektivní stránce trestného činu provedeny důkazy v takovém rozsahu, aby bylo vyloučeno, že jde o úmyslný trestný čin. Amnestie ze dne 3. února 1993 se totiž vztahuje jen na trestné činy spáchané z nedbalosti. – **č. 25/1995 – I**

- Za nepodmíněný trest odnětí svobody ve smyslu čl. II odst. 1 rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 3. února 1998 (uveřejněno pod č. 20/1998 Sb.) se považuje také trest odnětí svobody, jehož výkon byl původně podmíněně odložen, o němž bylo ke dni tohoto rozhodnutí podle § 60 odst. 1 tr. zák. pravomocně rozhodnuto, že se vykoná, pokud byl uložen za trestné činy uvedené v čl. I. rozhodnutí o amnestii, a nebyl-li dosud zcela vykonán. – **č. 13/1999**
- Skutečnost, že v době vyhlášení amnestie existovala překážka pro kladné rozhodnutí o účasti obviněného na této amnestii v podobě pravomocného trestního příkazu odsuzujícího obviněného k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, nebrání soudu vyslovit, že obviněný je na amnestii účasten, jestliže tento trestní příkaz byl později na základě mimořádného opravného prostředku zrušen. – **č. 24/1999**
- Jestliže ke dni rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 3. února 1998 (uveřejněno pod č. 20/1998 Sb.) bylo pravomocně podmíněně zastaveno trestní stíhání pro trestný čin uvedený v čl. I tohoto rozhodnutí, pak ustanovení této amnestie o zastavení trestního stíhání lze použít pouze v případě zjištění, že jsou splněny podmínky pro pokračování v trestním stíhání (§ 308 odst. 1 věta druhá tr. ř.). – **č. 30/1999**
- Jestliže je podána obžaloba pro útoky obviněného, kterými se měl dopustit více trestných činů, avšak za okolností, kdy jsou spáchány jedním skutkem, lze o nich rozhodovat jen jako o celku jedním rozhodnutím. Dopadá-li proto na jeden z více těchto trestných činů aboliční rozhodnutí prezidenta republiky a na ostatní nikoli, není možné trestní stíhání zastavit. V řízení před soudem se postupuje tak, že se skutek kvalifikuje jen jako trestný čin nebo trestné činy aboličním rozhodnutím nedotčené, popř. jde-li o zprošťující rozsudek, zprostí se obviněný obžaloby jen pro nedotčený trestný čin nebo trestné činy (ve výroku rozsudku se uvede, že se zproštěným skutkem měl obviněný dopustit jen amnestií nedotčených trestných činů). V odůvodnění odsuzujícího nebo zprošťujícího rozsudku pak soud vysvětlí, že kvalifikování skutku jako trestného činu, resp. trestných činů, na které dopadalo aboliční rozhodnutí prezidenta republiky, nebylo s ohledem na toto rozhodnutí použito. – **č. 22/2000**
- viz **Milost** – **č. 4/2003**
- viz **Nepřípustnost trestního stíhání** – **č. 9/1994**
- viz **Obnova řízení** – **č. 56/1991**
- viz **Podmíněně propuštění** – **č. 14/1968 – I**
- viz **Předběžná otázka** – **č. 14/1968 – III, 48/1971, 8/1975 a 8/2007**
- viz **Přechodná ustanovení zákona č. 175/1990 Sb.** – **č. 20/1991**
- viz **Rehabilitace soudní** – **č. 6/1992**
- viz **Souhrnný trest** – **č. 13/1968 – II**
- viz **Trestný čin** – **č. 26/1992**
- viz **Zabrání věci nebo jiné majetkové hodnoty** – **č. 23/1992**
- viz **Započítání trestu** – **č. 33/1982**

Beneficium cohaesionis

- Dojde-li ke změně rozhodnutí ve výroku o náhradě škody u jednoho z obžalovaných, který podal odvolání, a prospívá-li důvod, pro který ke změně došlo, i spoluobžalovaným, je nutno ve smyslu § 261 tr. ř. změnit výrok o náhradě škody jich se týkající v jejich prospěch. – **č. 38/1967**
- K výkladu ustanovenia § 261 Tr. por. o tzv. *beneficiu cohaesionis*. Dôvodom, pre ktorý rozhodol odvolací súd v prospech obžalovaného a ktorý je aj na prospech spoluobžalovaného, môže byť len taký dôvod, ktorý je spoločný pre obidvoch obžalovaných v tom zmysle, že sa ich obdivoch nevyhnutne dotýka. Takýmto dôvodom nemôže byť dôvod, ktorý, hoci je inak tej istej povahy, treba skúmať u každého zo spoluobžalovaných osobitne, individuálne a samostatne, napr. okolnosti týkajúce sa výmery trestu. – **č. 59/1977**
- viz **Rehabiliace soudní – č. 4/1992**
- viz **Řízení o stížnosti – č. 42/1997 – II**

Bezplatná obhajoba

- Jestliže bylo obviněnému pravomocným rozhodnutím přiznáno právo na bezplatnou obhajobu a byl poučen o tom, aby si zvolil obhájce, popřípadě aby požádal soud o jeho ustanovení (§ 33 odst. 2, 4 a 5 tr. ř.), záleží jen na obviněném, zda a kdy toto své právo uskuteční. Učiní-li tak se značným časovým odstupem (např. zvolí si obhájce až po uplynutí více jak šesti měsíců od přiznání práva na bezplatnou obhajobu) až poté, co orgány činné v trestním řízení prováděly úkony trestního řízení směřující k vydání meritorního rozhodnutí, pak ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř. nemůže úspěšně namítat, že v řízení neměl obhájce, ač ho podle zákona měl mít. – **č. 29/2010**
- viz **Řízení o stížnosti – č. 19/2008**

Bolestné

- viz **Adhezní řízení – č. 29/1965 a III/1967**

Cenné papíry

- viz **Příslušnost soudu – č. 31/2005 – II**
- viz **Škoda – č. 31/2005 – I**

Časová působnost trestních zákonů

- Při uplatnění § 16 odst. 1 tr. zák. je třeba posoudit každý trestný čin zvlášť, přihlédnout ke všem ostatním ustanovením, která mají vliv na trestnost činu a učinit závěr, zda posouzení činu podle celého souboru ustanovení nového tr. zák. bude pro obžalovaného v souzeném případě příznivější. Podle § 16 odst. 1 tr. zák. je třeba u každého trestného činu zkoumat, zda posouzení podle nového práva bude pro obžalovaného příznivější. *Pozn. SR: nyní srov. též § 2 tr. zákoníku. – č. 10/1962*
- Naplnil-li pachatel skutkem spáchaným před 1. lednem 1962 znaky více trestných činů, je třeba trestnost všech činů posuzovat z hledisek uvedených v § 16 odst. 1 tr. zák. Není tedy vyloučeno ani v tomto případě, že některých trestný čin bude třeba posoudit po 1. lednu 1962 podle ustanovení nového tr. zák., pokud to je pro pachatele příznivější, a další trestný čin podle ustanovení tr. zák. z roku 1950.
Trest se vyměří podle toho zákonného ustanovení, které se vztahuje na trestný čin nejpřísněji trestný bez ohledu, zda jde o nový tr. zák. či tr. zák. z roku 1950. Nikdy však nesmí dojít k uložení takových trestů, které nový tr. zák. nepřipouští (§ 16 odst. 2, § 27, § 36 a § 39 odst. 1 tr. zák.). *Pozn. SR: nyní srov. též § 2 tr. zákoníku. – č. 11/1962*
- Při úvaze o použití § 16 odst. 1 tr. zák. je třeba vždy posoudit, zda použití nového zákona vcelku, tzn. jak z hlediska ustanovení zvláštní části, tak i se zřetelem k ustanovením obecné části tr. zák., je pro obžalovaného příznivější. Z jednotlivých zákonů nelze přihlížet jen k ustanovením, která jsou pro obžalovaného příznivější. Výjimka je možná pouze v rozsahu § 16 odst. 2 tr. zák. *Pozn. SR: nyní srov. též § 2 a § 3 tr. zákoníku. – č. 19/1962*
- Při postupu podle § 16 odst. 1 tr. zák. mají orgány činné v trestním řízení povinnost zkoumat, zda správně zjištěný čin obviněného je trestný podle ustanovení nového, nyní účinného trestního zákona, tj. zda jeho činem nejsou dány znaky některého činu, přičemž rozhodujícím není pojmenování trestného činu, nýbrž materiální obsah jednání pachatele. *Pozn. SR: nyní srov. též § 2 tr. zákoníku. – č. 32/1962*
- Pokud soud rozhoduje za účinnosti nového tr. zák., je jeho povinností především zkoumat na základě ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák., zda není použití nového tr. zák. pro obžalovaného příznivější, popřípadě, zda je žalovaný skutek trestným činem i podle nového tr. zák. *Pozn. SR: nyní srov. též § 2 tr. zákoníku. – č. 35/1962*
- Súd je povinný so zreteľom na ustanovenie § 16 ods. 1 Tr. zák. vyrovnať sa s otázkou, či trestná činnosť spáchaná pred 1. januárom 1962, ktorá má znaky trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 245 Tr. zák. z roku 1950, nenaplnuje znaky miernejšieho trestného činu uve-

deného v tr. zák. účinnom od 1. januára 1962 v prípadoch, v ktorých nejde o čin parazitného charakteru a v ktorých konanie obžalovaného mohlo po 1. januára 1962 naplňovať iba znaky trestného činu porušovania povinnosti pri nakladaní s finančnými a hmotnými prostriedkami podľa § 127 ods. 2 Tr. zák. *Pozn. SR: nyní by se jednalo o posouzení vztahu některého majetkového trestného činu (např. zpronevěry podle § 206 tr. zákoníku k ustanovení § 248 tr. zákoníku).* – **č. 12/1964**

– Postupovať podľa § 54 odst. 3 tr. zák., ve znění zákona č. 56/1965 Sb., je možno vzhľadom k § 16 odst. 1 tr. zák. jen tehdy, jestliže se pachatel dopustil trestného činu až po 1. srpnu 1965. – **č. 7/1968 – III**

– Skutok, ktorý naplňoval znaky trestného činu poškodzovania prevádzky podľa § 135 odst. 1 tr. zák. č. 86/1950 Zb., v znení novely č. 63/1956 Zb., sa po účinnosti zák. č. 140/1961 Zb. nestáva beztrestným len preto, že tento zákon neobsahuje trestný čin toho istého názvu. Súd musí skúmať, či skutok nenaplnuje znaky niektorého trestného činu podľa tohto zákona, najmä trestného činu neplnenia úloh pri prevádzke súkromého hospodárstva podľa § 119 tr. zák. alebo porušovania povinnosti v prevádzke socialistickej organizácie podľa § 129 a § 130 tr. zák. č. 140/1961 Zb. *Pozn. SR: skutkové podstaty těchto trestných činů byly zrušeny.* – **č. 43/1970 – I**

– Jestliže byl čin spáchán za účinnosti zákona už zrušeného, je podmínkou toho, aby pachatel mohl být uznán vinným činem, který je předmětem řízení, že takový čin naplňuje všechny znaky jak některého ustanovení zákona účinného v době spáchání, tak některého ustanovení zákona pozdějšího. – **č. 44/1970 – I**

– Pro závěr, zda použití pozdějšího zákona je z hlediska sankce pro pachatele příznivější (§ 16 odst. 1 věta za středníkem tr. zák.), není rozhodné jen pouhé srovnání trestních sankcí uvedených v srovnávaných zákonech, nýbrž je rozhodný výsledek srovnání trestů, které by byly při použití zákonů jako celků pachateli uloženy. *Pozn. SR: nyní srov. též § 2 tr. zákoníku.* – **č. 44/1970 – III**

– K časové pôsobnosti zákona č. 150/1969 Sb., o přečinech.

Jednání, k němuž došlo v době před 1. lednem 1970, lze posoudit jako přečin jen za podmínek, že by takové jednání podle jiné právní normy v té době účinné zakládalo trestný čin podle tr. zák., nebo provinění anebo přestupek podle zákona č. 58/1965 Sb. *Pozn. SR: kategorie přečinů podle zák. č. 150/1969 Sb. byla novelou z roku 1990 zrušena. Nový tr. zákoník v § 14 rozčleňuje trestné činy na zločiny a přečiny, což je ovšem zcela jiná kategorizace trestných činů.* – **č. 64/1971 – I**

– K predpokladom, za ktorých možno so zreteľom na § 16 ods. 1 Tr. zák. aplikovať ustanovenie § 29 ods. 3 Tr. zák. v znení novely v prípadoch trestných činov spáchaných pred 1. júlom 1973. – **č. 37/1974 – I**

– K výkladu ustanovení § 16 odst. 1 věta za středníkem tr. zák. o použití pozdějšího, pro pachatele příznivějšího zákona v případě trestného činu vraždy spáchaného před účinností zákona č. 175/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje trestní zákon.

Podle § 16 odst. 1 tr. zák. se trestnost činu posuzuje podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán; podle pozdějšího zákona se posuzuje jen tehdy, jestliže to je pro pachatele příznivější. Použití nového práva je však třeba po-

uzuzovat jako celek, aby konečný výsledek byl pro pachatele příznivější. Nutné je hodnotit starý a nový zákon jak z hlediska ustanovení zvláštní části, tak i se zřetelem k ustanovení obecné části tr. zák. Při posouzení otázky, jaký zákon použít, nemůže tedy jít jen o srovnání trestních sankcí starého a nového zákona. Přitom je rozhodný výsledek srovnání trestů, které by byly při použití zákonů jako celků pachateli za konkrétních posuzovaných okolností uloženy. Otázku aplikace ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák. je nutno řešit i za situace, kdy výrok o vině, o níž bylo rozhodnuto podle tr. zák. účinného před 1. červencem 1990, je pravomocný a v novém rozhodnutí po tomto datu je ukládán pouze trest, neboť podle citovaného zákonného ustanovení je třeba rozumět trestností činu nejen možnost pachatele uznat vinným, ale i uložit mu přiměřený trest. *Pozn. SR: nyní srov. též § 2 tr. zákoníku. – č. 11/1991*

– Ustanovení § 296 odst. 1 tr. zák. se týká pouze trestů uložených před 1. lednem 1962. – **č. 25/1991 – II**

– Tu část jednání pachatele, které se dopustil před změnou tr. zák., lze posoudit spolu s částí jednání spáchaného po této změně jako pokračující nebo trvající trestný čin jediný jen tehdy, jestliže byly útoky spáchané za účinnosti dřívějšího zákona vůbec trestné. – **č. 7/1994 – I**

– Ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák. o časové působnosti trestních zákonů se vztahuje i na působnost zákonů, na které odkazuje tr. zák. v blanketní normě, např. devizových zákonů. *Pozn. SR: nyní srov. též § 2 tr. zákoníku. – č. 35/1994*

– Pokud zákon upravující společenské vztahy, jejichž porušování je postihováno trestním zákonem, zároveň obsahuje údaje vymezující některé znaky skutkové podstaty příslušného trestného činu (např. zákon o střelných zbraních a střelivu takto vymezuje některé znaky ustanovení § 185 tr. zák. o trestném činu nedovoleného ozbrojování), vztahuje se ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák. o časové působnosti trestních zákonů i na působnost tohoto zákona. *Pozn. SR: nyní srov. též § 2 tr. zákoníku. – č. 36/1998 – I*

– Vykonává-li odsouzený trest odnětí svobody za trestný čin uvedený v § 62 odst. 1 tr. zák., může být podmíněně propuštěn až po vykonání dvou třetin uloženého trestu odnětí svobody, a to i přesto, že v době, kdy je o podmíněném propuštění rozhodováno, již čin, za který byl trest uložen, by vzhledem ke změně právní úpravy nenaplňoval znaky skutkové podstaty žádného z trestných činů uvedených v § 62 odst. 1 tr. zák. V takovém případě nelze aplikovat § 16 tr. zák. *Pozn. SR: nyní jde o aplikaci § 88 odst. 4 tr. zákoníku. – č. 17/2003*

– Trestnost činu ve smyslu § 16 odst. 1 tr. zák. je třeba posoudit zásadně podle celého souhrnu zákonných norem trestních i mimotrestních (na něž tr. zák. odkazuje ve skutkových podstatách s blanketní dispozicí), které jsou všechny účinné ke stejnému momentu rozhodnému z hlediska časové působnosti zákona podle citovaného ustanovení. Proto nelze trestnost skutku posoudit částečně podle zákona účinného v době jeho spáchání (např. z hlediska tr. zák.) a částečně podle zákona účinného v době rozhodování soudu (např. z hlediska mimotrestních právních norem, na něž odkazuje tr. zák.). *Pozn. SR: nyní srov. též § 2 tr. zákoníku. – č. 11/2004*

– Při hodnocení, zda byla splněna formální podmínka zvláště nebezpečné recidivy podle § 41 odst. 1 tr. zák. spočívající v tom, že pachatel již byl potrestán

za zvlášť závažný úmyslný trestný čin uvedený v § 41 odst. 2 tr. zák., nelze (opětovně) hodnotit předchozí pravomocné odsouzení z hlediska ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák., tj. zda se i podle pozdějšího zákona jedná o zvlášť závažný úmyslný trestný čin. V tomto případě je třeba vycházet z právní úpravy účinné v době původního rozhodnutí a není možné nově posuzovat tehdy spáchaný trestný čin podle právní úpravy, jež nabyla účinnosti později.

Proto uvedená podmínka podle § 41 odst. 1 tr. zák. je splněna i tehdy, jestliže pachatel byl v minulosti potrestán za zvlášť závažný úmyslný trestný čin, který by již nyní podle nové právní úpravy účinné v době rozhodování nepatřil mezi zvlášť závažné úmyslné trestné činy uvedené v § 41 odst. 2 tr. zák. (např. v důsledku zvýšení hranice jednotlivých kategorií škody podle § 89 odst. 11 tr. zák. už za takový čin nelze uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně na 8 let). *Pozn. SR: nový tr. zákoník již neobsahuje ustanovení o zvlášť nebezpečné recidivě; srov. však možnost mimořádného zvýšení trestu odnětí svobody podle § 59 tr. zákoníku. – č. 52/2006*

– Za dobu, kdy byl čin spáchán ve smyslu § 16 odst. 1 tr. zák., se zásadně považuje okamžik dokonání trestného činu, kterým se u trestného činu porušování autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi podle § 152 odst. 1 tr. zák. rozumí okamžik, kdy došlo k následku, tedy k porušení zájmu na ochraně vědecké, literární a jiné umělecké tvůrčí činnosti a jejich výsledků v podobě autorských děl, uměleckých výkonů, zvukových a zvukově obrazových záznamů, rozhlasového a televizního vysílání a po účinnosti autorského zákona č. 121/2000 Sb. výslovně i databáze.

U díla, kterým je neoprávněně zasahováno do autorských práv k jinému dílu, popř. do práv k databázi, a které je vytvořeno s cílem jeho vydání, má zásadní význam zejména doba jeho vydání, poněvadž teprve tímto okamžikem je dovršeno porušení nebo ohrožení zájmu chráněného tímto ustanovením (porušení individuálního objektu tohoto trestného činu), ke kterému směřovala všechna předchozí stadia trestného činu. *Pozn. SR: srov. však současné znění § 2 odst. 4 tr. zákoníku, které vymezuje jinak dobu spáchání činu. – č. 53/2006*

– Při posuzování trestnosti činu ve smyslu § 16 odst. 1 tr. zák. se pozdější, pro pachatele příznivější právo uplatní, jen pokud ještě nebylo pravomocně rozhodnuto o vině a trestu pachatele. Bylo-li již pravomocně rozhodnuto o vině i trestu, citované ustanovení o časové působnosti tr. zák. nelze použít. Výkon podmíněně odloženého trestu odnětí svobody uloženého za trestný čin, jehož skutková podstata zůstala nedotčena změnou mimotrestní zákonné úpravy, od které se odvíjí trestnost činu, nelze po této změně nařídit (§ 60 odst. 1 a § 60a odst. 4 tr. zák.) jen tehdy, jestliže tak nová zákonná úprava výslovně stanoví (např. obsahuje-li ustanovení, podle něhož se tresty uložené za činy spáchané před její účinností nevykonají). *Pozn. SR: nyní srov. též § 2 tr. zákoníku. – č. 17/2007*

– Jestliže alespoň jeden dílčí útok pokračování v trestném činu (§ 89 odst. 3 tr. zák.) byl spáchán za účinnosti nového (pozdějšího) tr. zák., pak se trestný čin v celém rozsahu pokračování pokládá za spáchaný až po nabytí účinnosti nového (pozdějšího) zákona, a to bez ohledu na skutečnost, zda z hlediska

ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák. jde o zákon, který je pro pachatele příznivější, či nikoli.

Závěr o trestnosti všech dílčích útoků pokračujícího trestného činu podle nového (pozdějšího) zákona však v takovém případě předpokládá, že ta část pokračujícího trestného činu (tzn. některý jeho dílčí útok), k jejímuž spáchání došlo ještě před účinností nového (pozdějšího) zákona, naplňuje zákonné znaky některé skutkové podstaty i podle tr. zák. dřívějšího, účinného v době jejího spáchání (srov. **č. 7/1994 Sb. rozh. tr.**). *Pozn. SR: nyní jde o § 116 tr. zákoníku.* – **č. 27/2008**

– viz **Nebezpečnost činu pro společnost – č. 33/1962**

– viz **Neoznámení trestného činu – č. 32/1962**

– viz **Obchodování s lidmi – č. 21/2006 – II**

– viz **Podílnictví – č. 4/1997**

– viz **Podmíněné propuštění – č. 39/1964**

– viz **Promlčení trestní odpovědnosti – č. 40/1998 a 59/2009**

– viz **Rehabilitace soudní – č. 44/1991**

– viz **Zánik nebezpečnosti činu pro společnost – č. 41/1998 – I**

– viz **Zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby – č. 41/1998 – II**

Další trest

Pozn. SR: nový tr. zákoník již neobsahuje ustanovení o dalším trestu, nelze však vyloučit aplikaci tohoto institutu, např. na základě ustanovení o časové působnosti trestních zákonů.

- Jestliže byl odsouzený z trestu odnětí svobody podmíněně propuštěn, nelze považovat trest za vykonaný dnem, kdy došlo k podmíněnému propuštění, pokud nebylo podle § 64 odst. 1 tr. zák. rozhodnuto, že se v podmíněné lhůtě osvědčil. Odsuzuje-li soud podmíněně propuštěného pachatele před uplynutím zkušební doby pro další trestný čin spáchaný ve zkušební době, musí při výměře trestu přihlížet k ustanovení § 36 tr. zák., aby trest odnětí svobody, který má být uložen, nepřesáhl spolu s dosud nevykonaným zbytkem předchozího trestu odnětí svobody patnáct let. Zda předchozí, dosud neodpykaný trest odnětí svobody nebo jeho zbytek bude či nebude vykonán, řeší soud samostatně jako předběžnou otázku podle § 9 odst. 1 tr. ř. – **č. 48/1965**
- Rozhodujícím dnem pro aplikáciu ustanovenia § 36 Tr. zák. je deň vyhlasovania nového rozsudku, ktorým sa ukladá trest rovnakého druhu. K tomuto dňu nesmie novo ukladaný trest spolu s doposiaľ nevykonaným trestom rovnakého druhu uloženým skorším rozsudkom presahovať najvyššiu výmeru dovolenú zákonom pre daný druh trestu. – **č. 17/1986**
- viz **Podmíněně propuštění – č. 14/1968 – II**
- viz **Předběžná otázka – č. 14/1968 – III a 45/1972 – II**
- viz **Ukládání trestu – č. 11/1985**
- viz **Upuštění od uložení dalšího trestu – č. 39/1971 – I**

Daňové trestné činy

- Zhodnocení poznatků o soudní praxi při rozhodování o trestných činech proti měně a trestných činech daňových. – **č. 29/1982**

Devizová škoda

- viz **Porušení zákazů v době nouzového stavu v devizovém hospodářství – č. 39/1986**

Dítě mladší patnácti let

- I. Soud pro mládež může upustit od uložení opatření podle § 93 odst. 7 zák. č. 218/2003 Sb. jen za podmínky, má-li shromážděny dostatečné podklady svědčící o tom, za jakých podmínek a s jakým účinkem na dítě byl čin dítěte mladšího patnácti let státním zástupcem nebo před soudem projednán, a z opatřených podkladů lze učinit spolehlivý závěr, že tímto projednáním bylo dosaženo účelu zákona i bez uložení opatření. – **č. 3/2007 – I**
- II. Není vyloučeno, aby byl uložen dohled probačního úředníka podle § 93 odst. 1 písm. a) zák. č. 218/2003 Sb. za situace, kdy již byl nad dítětem mladším patnácti let stanoven dohled podle § 43 odst. 1 písm. b) zák. o rodině, neboť každé z těchto opatření sleduje jiný cíl a jsou odlišně upraveny i podmínky, za nichž

jsou oba typy delodu vykonávané. Ze smyslu těchto opatření, která nejsou totožná, vyplývá, že mohou být vykonávána i vedle sebe. – č. 3/2007 – II

– Pokud zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů, používá v hlavě třetí pojmu „dítě mladší patnácti let“, označuje tak toho, kdo v době spáchání činu jinak trestného nedovršil patnáctý rok věku, jak je vymezeno v ustanovení § 2 písm. c) tohoto zákona. Skutečnost, že dítě po spáchání činu jinak trestného již dovršilo patnáctý rok věku, nebrání zahájení řízení podle hlavy třetí a uložení opatření podle § 93 odst. 1 zák. č. 218/2003 Sb. – č. 46/2007

– Rozhoduje-li soud pro mládež podle § 93 odst. 1 z. s. m. o návrhu státního zástupce na uložení opatření dítěti mladšímu patnácti let za situace, kdy od spáchání činu jinak trestného, pro nějž se toto řízení vede, uplynula natolik dlouhá doba, že toto dítě již přesáhlo hranici patnácti let a přitom se blíží zletilosti, a jsou proti němu již jako proti mladistvému vedena další řízení podle hlavy II. z. s. m., lze podle § 93 odst. 7 z. s. m. upustit od uložení opatření, i když to zákon přímo nestanoví. Takový postup je možný se zřetelem na účel vymezený ustanovením § 1 odst. 2 z. s. m. a vyplývá i ze smyslu opatření podle § 93 odst. 5 z. s. m. Projednání činu dítěte mladšího patnácti let ve smyslu § 93 odst. 7 z. s. m. lze i z teleologického výkladu chápat v širším smyslu jako projednání činu dítěte před soudem pro mládež nejen v konkrétní věci, ale i se zřetelem na další činy tohoto dítěte projednávané soudem pro mládež v jiných věcech. – č. 44/2009

– viz **Ochranná výchova** – č. 41/2009

Dobrovolné upuštění od pokusu

– Nejde o dobrovolné upustenie od dokonania trestného činu v zmysle § 8 ods. 3 písm. a) Tr. zák., ak bol páchatel' pri čine prichytený a od ďalšieho konania upustil len preto, že sa obával odhalenia. *Pozn. SR: nyní jde o § 21 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku.* – č. 21/1972 – II

– Při řešení otázky, zda trestnost pokusu trestného činu zanikla proto, že pachatel dobrovolně upustil od dalšího jednání potřebného k dokonání trestného činu a odstranil nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému trestním zákonem z podniknutého pokusu [§ 8 odst. 3 písm. a) tr. zák.], popř. proto, že dobrovolně učinil o pokusu trestného činu oznámení v době, kdy nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému trestním zákonem z podniknutého pokusu, mohlo být ještě odstraněno [§ 8 odst. 3 písm. b) tr. zák.], je třeba rozlišovat pokus ukončený a pokus neukončený.

O neukončený pokus jde, jestliže pachatel ještě neučinil vše, co pokládal za potřebné k dokonání trestného činu; tím, že dobrovolně v dalším jednání nepokračuje, současně odstraňuje i nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému trestním zákonem z podniknutého pokusu. Při ukončeném pokusu tedy stačí k zániku trestnosti podle § 8 odst. 3 písm. a) tr. zák., že se pachatel dobrovolně zdrží dalšího jednání, které považuje za potřebné k dokonání trestného činu. O ukončený pokus jde, jestliže pachatel učiní vše, co pokládá za nezbytné k dokonání trestného činu, avšak k jeho dokonání přesto nedojde. V takovém případě pachatel zpravidla nemá možnost splnit podmínky zániku trestnosti uvedené v § 8 odst. 3 písm. a), resp. b) tr. zák.

Možnost splnit tyto podmínky u ukončeného pokusu má pachatel jen v těch výjimečných případech, kdy mezi jeho jednáním a způsobením zamýšleného následku podle povahy použitého prostředku a podle záměru pachatele zbývá ještě určitá doba, ve které je možno následku zabránit. V takových případech nestačí pouhé zdržení se dalšího jednání jako u neukončeného pokusu, nýbrž je třeba dobrovolného aktivního zásahu pachatele k odvrácení nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému trestním zákonem z podniknutého pokusu, popř. je třeba dobrovolně učinit o pokusu oznámení v době, kdy takové nebezpečí mohlo být ještě odstraněno příslušným orgánem. Jednání záležející v bodnutí nožem do míst, kde podle úmyslu pachatele mohou být zasaženy životně důležité orgány (srdce, velké cévy apod.), avšak k jejich zasažení nedojde pro překážku nezávislou na vůli pachatele, např. proto, že nůž narazí na kost, je třeba považovat za bezúspěšný ukončený pokus trestného činu vraždy podle § 8 odst. 1 a § 219 tr. zák. Jestliže v takovém případě pachatel upustí od opakování jednání směřujícího k usmrcení jiného, nezaniká tím trestnost již ukončeného pokusu. *Pozn. SR: nyní jde o aplikaci § 21 odst. 3 písm. a) a písm. b) tr. zákoníku a posouzení činu jako pokusu trestného činu vraždy podle § 21 a § 140 tr. zákoníku. – č. 16/1976*

– Dva obvinění v bytě jednoho z nich v úmyslu dosáhnout soulože i proti vůli poškozené násilím ji svlékli, povalili na zem a ohmatávali. Svého počínání zanechali, až když poškozená uprosila jednoho z nich, aby od svého záměru upustil, a ten k tomu přiměl i druhého obviněného. Soud správně rozhodl o zániku trestnosti pokusu trestného činu znásilnění, ale jednání obviněných kvalifikoval jen jako trestný čin omezování osobní svobody podle § 231 odst. 1 tr. zák. spáchaný ve spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák., ač vzhledem k okolnostem činu šlo zřejmě již o spolupachatelství na trestném činu vydírání podle § 235 odst. 1 tr. zák. *Pozn. SR: nyní jde o aplikaci ustanovení § 23, § 171 a § 175 tr. zákoníku. – č. 17/1982 (s. 128)*

– Také v případě tzv. ukončeného pokusu lze dobrovolně upustit od dokonání činu a splnit podmínky zániku trestnosti podle § 8 odst. 3 písm. a) tr. zák., jestliže mezi jednáním pachatele a způsobením zamýšleného následku zbývá ještě určitá doba, ve které je možno následku zabránit. V takovém případě však nestačí pouhé zdržení se dalšího jednání, ale je třeba i dobrovolného aktivního zásahu pachatele k odvrácení nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému trestním zákonem z podniknutého pokusu.

Míru aktivity pachatele v takovém případě nelze stanovit obecně. Je třeba posuzovat individuálně se zřetelem na okolnosti a poměry pachatele, zda pachatel učinil vše potřebné, aby zabránil následku, a zda to, co učinil, za daných okolností postačovalo k zabránění následku a bylo v příčinné souvislosti s odvrácením nebezpečí, které hrozilo zájmu chráněnému trestním zákonem. Rozhodnutí pachatele upustit od dokonání trestného činu musí trvat až do konečného odvrácení nebezpečí vzniku následku. Zániku trestnosti nebrání okolnost, že následek byl odvrácen za přispění a pomoci jiných osob, jestliže se tak stalo na základě aktivního jednání pachatele. *Pozn. SR: nyní jde o § 21 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku. – č. 27/1987*

– Jestliže pachatel dobrovolně upustil od dalšího jednání potřebného k dokonání trestného činu a odstranil nebezpečí, které vzniklo z podniknutého pokusu, trestnost pokusu zanikla bez ohledu na to, že ve stejné době v důsledku pachatelova nedbalostního jednání vznikl ten následek, který chtěl původně způsobit podniknutým pokusem. – **č. 43/1993**

– II. Dobrovolné upuštění od pokusu trestného činu úvěrového podvodu podle § 8 odst. 1 a § 250b odst. 1 tr. zák. je vyloučeno nejen za předpokladu, že pachatel zanechal dalšího jednání až po výslovném projevu poškozeného, který dal pachateli najevo odhalení jeho podvodného jednání, ale i tehdy, jestliže tak pachatel učinil poté, co ho poškozený upozornil na pochybnosti o správnosti předložených údajů v žádosti o poskytnutí úvěru, o jejichž nepravdivosti pachatel věděl. *Pozn. SR: nyní jde o § 21 odst. 1 a § 211 tr. zákoníku.* – **č. 38/2007 – II**

– I. Ustanovení § 66 tr. zák. o zániku trestnosti činu účinnou lítostí se uplatní pouze v případě, když trestný čin zde vyjmenovaný byl dokonán. Jestliže došlo pouze k pokusu takového trestného činu ve smyslu § 8 odst. 1 tr. zák., není možný zánik jeho trestnosti účinnou lítostí podle § 66 tr. zák., ale jen za splnění podmínek podle § 8 odst. 3 tr. zák. *Pozn. SR: nyní jde o § 21 odst. 3 a § 33 tr. zákoníku.* – **č. 54/2009 – I**

– viz **Loupež – č. 37/1970**

– viz **Pokus – č. 33/1965 a 7/2007**

Dobrovolné upuštění od přípravy

– Nejde o dobrovolné upuštění od přípravy k trestnému činu podle § 7 odst. 3 písm. a) tr. zák., jestliže pachatel upustil od dalšího jednání směřujícího k spáchání trestného činu pod vlivem překážky, anebo jestliže uskutečnění svého záměru toliko odložil na pozdější dobu. *Pozn. SR: nyní jde o § 20 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku.* – **č. 52/1970 – I**

– Upustí-li některý ze spolupachatelů dobrovolně od dalšího jednání směřujícího k spáchání trestného činu, nezaniká u něho trestnost přípravy k trestnému činu, pokud a) neodstraní nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému tr. zák. z podniknuté přípravy ze strany ostatních spolupachatelů, nebo b) neučiní o přípravě k trestnému činu oznámení v době, kdy nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému tr. zák. z podniknuté přípravy ostatních spolupachatelů, mohlo být ještě odstraněno. *Pozn. SR: nyní srov. výslovnou úpravu v § 20 odst. 4 tr. zákoníku.* – **č. 52/1970 – II**

– Trestnost přípravy k trestnému činu nezaniká, jestliže pachatel od dokonání činu upustil jen proto, že věděl, že čin nemůže dokonat, aniž by při tom nebyl odhalen. – **č. 12/1981**

– viz **Účinná lítost – č. 3/980 – I**

Dokazování

– Ustanovení § 102 odst. 2 tr. ř. se vztahuje jenom na výslech osoby, která je v době dalšího řízení stále ještě mladší než patnáct let. Má-li tedy být v řízení před soudem proveden důkaz svědeckou výpovědí osoby, která byla vyslechnuta před dovršením patnáctého roku věku za dodržení podmínek § 102 odst. 1 tr. ř., ale v době výslechu před soudem již patnáctý rok dovršila, nelze provést tento důkaz přečtením protokolu bez podmínek uvedených v § 211 tr. ř.

– **č. 31/1968**

- Souhrn nepřímých důkazů k prokázání viny obviněného musí tvořit logickou a ničím nenarušovanou soustavu vzájemně se doplňujících důkazů, která ve svém celku nejen spolehlivě prokazuje všechny okolnosti zažalovaného skutku a usvědčuje z jeho spáchání obviněného, ale současně vylučuje možnosti jakéhokoliv jiného závěru. – **č. 38/1968 – IV**
- Pouhá protokolace, že byl konstatován obsah trestního spisu bez konkrétního uvedení, co bylo ze spisu čteno nebo konstatováno, není dostatečným dokladem o provedení důkazu o okolnosti, obsažené v uvedeném spise. – **č. 50/1969 – II**
- K provádění výslechů osob mladších než patnáct let a k hodnocení jejich výpovědí.
Je porušením zákona v ustanovení § 102 odst. 1 tr. ř., jestliže je osoba mladší než patnáct let vyslýchána v přítomnosti jiného dospělého svědka, který byl slyšen nebo by mohl být slyšen k týmž skutečnostem a který nadto není osobou, která by mohla přispět k správnému vedení výslechu nedospěléce ve smyslu § 102 odst. 1 tr. ř. – **č. 38/1970 – III**
- K hodnocení revizní zprávy jako důkazu v trestním řízení.
Revizní zpráva je důkazem podle § 112 odst. 2 tr. ř. Musí být zpracována tak, aby bylo možno z ní zjistit závěry, ke kterým revizní orgány došly; musí však z ní být též zřejmé i zásady, kterými se revizní orgány řídily, postup, který při revizi zachovávaly, metody zjišťování, kterých použily, a konkrétní podklady, které braly při revizi v úvahu. – **č. 45/1973 – II**
- Je-li třeba zjistit v trestním řízení příčinu smrti, tj. zda smrt člověka nebyla způsobena trestným činem, nesmí být přibrán ten lékař, který zemřelého ošetřoval za choroby, jež smrti bezprostředně předcházela (§ 105 odst. 2 tr. ř.). Znalci, kteří provedli prohlídku a pitvu mrtvoly, se v trestním řízení vyslechnou (§ 108 tr. ř.). K objasnění příčiny smrti je možno vyslechnout jiné znalce – lékaře jen za podmínek § 109 tr. ř. Musí to však být také znalci (arg. § 105 odst. 2 tr. ř.). – **č. 62/1973**
- Zápisnicu o výpovědi spoluobviněného v přípravném konání, vůči kterému nebola podaná obžaloba, možno na hlavním pojednávání prečítat podľa § 211 ods. 2 písm. a) Tr. por. *per analogiam*. – **č. 35/1975**
- K hodnocení revizní zprávy jako listinného důkazu (§ 112 odst. 2 tr. ř.). – **č. 32/1976 – I**
- Důkaz výsledkem svědků, resp. přečtením protokolů o jejich výpovědích za podmínek § 211 tr. ř. nemůže být nahrazen vyjádřením těchto svědků před orgány podnikové kontroly obsaženým v revizní zprávě. – **č. 32/1976 – II**
- Podľa § 55 ods. 1 písm. e) Tr. por. zápisnica o každom úkone trestného konania má okrem iných náležitostí obsahovať návrhy strán, poskytnutie poučenia, prípadne vyjadrenie poučených osob. V dôsledku toho v prípade vypočutia svedka, ktorý má podľa § 100 ods. 1 Tr. por. právo odoprieť výpoveď, zápisnica o jeho vypočutí musí obsahovať nielen obsah poučenia, ale aj obsah vyjadrenia svedka, či toto právo používa alebo nie. Ak takéto vyjadrenie svedka, vypočutého v prípravnom konaní, zápisnica neobsahuje, nemôže ju súd prečítat ako dôkaz na hlavnom pojednávání podľa § 211 ods. 2 písm. a) Tr. por. *Pozn. SR: nyní jde o možnost postupu podle ustanovení § 211 odst. 4 tr. ř.* – **č. 34/1980**

- Ošetřujícího lékaře, který vydal lékařsku správu o zranění poškozeného (která má povahu odborného vyjádření příslušného orgánu v zmysle § 105 ods. 1 veta druhá Tr. por.), možno v prípade potreby vypočít' len ako svedka, a nie ako znalca v zmysle § 105 ods. 1 veta prvá Tr. por. *Pozn. SR: V ustanovení § 105 odst. 1 tr. ř. jsou v nynější úpravě „prohozeny“ věty první a druhá což je vyjádřením toho, že zpravidla bude postačující opatření odborného vyjádření a jen nebude-li to stačit, lze přistoupit k přibrání znalce.* – **č. 35/1980 – I**
- Ustanovenie § 107 ods. 1 Tr. por. ukladá orgánu činnému v trestnom konaní, ktorý znalca pribral, povinnosť poskytnúť znalcovi potrebné vysvetlenie zo spisu. Ak je to potrebné pre podanie znaleckého posudku, dovolí znalcovi nazrieť do spisu, prípadne mu spisy požičia. Môže mu dovoliť aj to, aby bol prítomný pri vypočúvaní obvineného a svedkov a aby im kládol otázky vzťahujúce sa na predmet znaleckého dokazovania. Znalec je tiež oprávnený navrhnúť, aby boli inými dôkazmi najprv objasnené okolnosti potrebné pre podanie posudku.
- Z toho vyplýva, že znalec môže podať posudok spravidla až po zadovážení všetkých dôkazov, ktoré sú potrebné pre náležité zistenie skutkového stavu, z ktorého má znalec vo svojom posudku vychádzať.
- Ak je znalec vypočúvaný na hlavnom pojednávaní, vypočúje sa zásadne až po vykonaní všetkých ostatných dôkazov, z ktorých musí znalec pri svojom posudku vychádzať. Pritom znalec nesmie hodnotiť vykonané dôkazy; ak je podanie posudku závislé od určitého hodnotenia dôkazov, znalec vyslovuje svoje uzávery podmienčne, prípadne alternatívne podľa toho, ako súd zhodnotí ostatné vykonané dôkazy, od ktorých sú závislé závery znalca. – **č. 64/1980**
- Posudzování schopnosti obviněného rozpoznat nebezpečnost jednání pro společnost a ovládat své jednání se musí vztahovat vždy k určité konkrétní trestné činnosti. Znalecký posudek o duševním stavu obviněného podaný v předchozí trestní věci nemůže být proto znaleckým důkazem v další věci, v níž je samostatně vedeno nové trestní stíhání. *Pozn. SR: srov. § 26 tr. zákoníku – schopnosti pachatele se nyní vztahují k rozpoznání protiprávnosti činu a k ovládání jednání.* – **č. 65/1980**
- Podá-li písemný znalecký posudek znalec sice zapsaný do seznamu znalců podle zák. č. 36/1967 Sb., který však v konkrétní trestní věci nebyl podle § 105 odst. 1 tr. ř. přibrán za znalce orgánem činným v trestním řízení, nejde o důkaz přibráním znalce ve smyslu § 105 odst. 1 tr. ř., ale o listinný důkaz ve smyslu § 112 odst. 2 tr. ř. O posudek ústavu lze požádat pouze při splnění zákonných podmínek uvedených v § 110 odst. 1 tr. ř., tj. jde-li o případ vyžadující zvláštní vědecké posouzení. Za takový případ nelze považovat vyčíslení nákladů opravy havarovaného motorového vozidla. – **č. 66/1980**
- U trestného činu vraždy novorozeného dítěte matkou podle § 220 tr. zák. orgány činné v trestním řízení dôvodne opatrovaly jako podklad pro zjištění duševního stavu obviněné v době činu nejen znalecký posudek z oboru psychiatrie, ale i posudek z oboru porodnictví. Tyto posudky jsou nezbytné pro posouzení, zda psychický stav pachatelky, v němž své dítě usmrtila, lze považovat za rozrušení způsobené porodem. *Pozn. SR: nyní srov. § 142 tr. zákoníku.* – **č. 16/1986 (s. 70)**

– Orgány přípravného řízení nejsou oprávněny provádět důkazy po podání obžaloby. Podáním obžaloby přechází věc na soud, který rozhoduje samostatně všechny otázky souvisící s dalším řízením (§181 odst. 2 tr. ř.), tedy – pokud nevrátí věc k došetření nebo pokud prokurátor (*nyní státní zástupce*) nevezme obžalobu zpět (§182 tr. ř.) – sám také provádí všechny důkazy potřebné k náležitému objasnění věci.

Výpovědi osob takto získané orgány přípravného řízení po podání obžaloby nelze v hlavním líčení číst podle § 211 a § 213 tr. ř. a použít jako důkaz při rozhodování. – **č. 10/1987 – I**

– Jestliže je třeba podle § 109 věta druhá tr. ř. přibrat nového znalce, musí nový znalec podat nový znalecký posudek, v němž se ovšem musí vyrovnat i s předchozím znaleckým posudkem. Jestliže byly podány dva znalecké posudky k téže otázce, soud v hlavním líčení je povinen provést důkaz oběma posudky, vyslechnout zpracovatele obou posudků a při hodnocení důkazů a zjišťování skutečného stavu věci se s oběma posudky vypořádat tak, aby bylo zřejmé, který z posudků bere za základ svého rozhodnutí a z jakých důvodů. Skutečnost, že dva dosud podané znalecké posudky obsahují různé závěry, není sama o sobě důvodem pro vyžádání posudku ústavu podle § 110 tr. ř. Skutečnosti, z nichž znalec v posudku vychází, je třeba zjišťovat dokazováním podle trestního řádu. To znamená, že vychází-li znalec z určité skutečnosti, kterou svými smysly vnímala určitá osoba, je třeba tuto osobu vyslechnout jako svědka podle § 97 násl. tr. ř., popř. jako obviněného podle § 90 a násl. tr. ř. – **č. 11/1987 – I–IV**

– K úloze znalce psychologa při hodnocení věrohodnosti výpovědi obviněného, popř. svědka.

Znalec psycholog je povolán vyjádřit se k těm rysům osobnosti obviněného, popř. svědka, které mohou mít vliv na jeho věrohodnost, není však oprávněn vyjadřovat se k otázce, zda výpověď obviněného nebo svědka je věrohodná či nikoliv, popřípadě která z rozdílných výpovědí téže osoby je věrohodnější. Takové hodnocení důkazů přísluší soudu, který je povinen postupovat přitom podle § 2 odst. 6 tr. ř. – **č. 12/1987 – II**

– Skutočnosť, že svedok je cudzím štátnym občanom a má trvalý pobyt v cudzine, sama osebe nemôže viesť k záveru, že svedok nemôže byť vypočutý osobne pred československým súdom pre nedosiahnuteľnosť a že sú preto splnené podmienky pre prečítanie jeho výpovede podľa § 211 ods. 2 písm. a) Tr. por.

V prípadoch, že príslušná medzinárodná zmluva umožňuje predvolanie a výsluch osoby, ktorá sa trvale zdržuje v cudzine, ako svedka pred československým súdom, je zákonná podmienka nedosiahnuteľnosti splnená vtedy, keď sa taká osoba na predvolanie na výsluch dobrovoľne neustanoví. – **č. 47/1987 – II**

– Výpočet časových údajů souvisejících s dopravní nehodou je objasněním skutečnosti důležité pro trestní řízení, ke kterému je třeba odborných znalostí ve smyslu § 105 odst. 1 věta první tr. ř. (*nyní věta druhá tohoto ustanovení*). Soud je povinen přibrat znalce, i když sám má takové znalosti, které by mu umožňovaly výpočet provést. – **č. 27/1988**

- Pokud jde o obsah technické normy, nepatí zásada *iura novit curia*; obsah technické normy je třeba v trestním řízení dokazovat. – **č. 28/1988 – II**
- Zjištění výhledových poměrů na vozovce je zpravidla možno provést jen vyšetřovacím pokusem. V takovém případě nelze uložit znalci, aby toto zjištění provedl sám. – **č. 42/1989 – II**
- Objasnění otázky, zda jsou určité fyzické osoby devizovými tuzemci ve smyslu československých devizových předpisů, nemůže být vzhledem k tomu, že jde o řešení právní otázky, důvodem k vrácení věci prokurátorovi (*ny- ní státnímu zástupci*) k došetření podle § 260 tr. ř., jestliže jsou již zjištěny všechny rozhodné skutkové okolnosti. – **č. 45/1988 – I**
- Při vypracování znaleckého posudku nemůže znalec vycházet z vysvětlení osoby, které bolo zadovážené pred začatím trestného stíhania podľa § 158 ods. 3 Tr. por. Protokol o takom vysvetlení nemá byť súčasťou trestného spisu, pokiaľ sa konalo vyhl'adávanie alebo vyšetrovanie. *Pozn. SR: k významu úředního záznamu o vysvětlení osob viz § 158 odst. 5 tr. ř. – č. 46/1988*
- Vysvětlení osob, která byla opatřena podle § 158 odst. 3 tr. ř. nebo § 19 odst. 1 zák. č. 40/1974 Sb., nemohou sloužit jako důkaz před soudem. Není přitom rozhodné, zda byl o tomto vysvětlení pořízen zápis, popřípadě úřední záznam, nebo zda byli o obsahu vysvětlení vyslechnuti jako svědci v přípravném řízení příslušníci VB, kteří vysvětlení opatrovali.
Jestliže byli v trestní věci vyslechnuti jako svědci příslušníci VB, kteří prováděli operativní šetření na místě, jejich výpovědi lze použít jako důkaz před soudem, jen pokud vypovídali o skutečnostech, o kterých se nedozvěděli z vysvětlení podaných podle § 158 odst. 3 tr. ř. nebo § 19 odst. 1 zák. č. 40/1974 Sb. *Pozn. SR: nyní § 61 zák. č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. – č. 26/1989*
- Protokol o výpovědi svědka, který má právo odepřít výpověď podle § 100 tr. ř., je možno u hlavního líčení číst jen za předpokladu, že před výslechem, jehož se protokol týká, byl o svém právu řádně poučen a výslovně prohlásil, že ho nepoužívá. Tato podmínka uvedená v ustanovení § 211 odst. 3 tr. ř. platí nejen pro případ čtení protokolu o výpovědi svědka, který je uveden v § 211 odst. 3 věta druhá, tj. pro případ, kdy svědek odepřel vypovídat u hlavního líčení, ale i pro případy uvedené v § 211 odst. 1 a odst. 2 tr. ř., např. jestliže se svědek v hlavním líčení odchyluje v podstatných bodech od své dřívější výpovědi [§ 211 odst. 2 písm. b) tr. ř.]. *Pozn. SR: srov. nynější úpravu podmínek pro čtení protokolu o dřívějším výsledku takového svědka v ustanovení § 211 odst. 3 a 4 tr. ř. – č. 27/1989*
- K provádění důkazů v hlavním líčení po vyloučení řízení před několika obviněnými ze společného řízení a k vytváření podkladu pro rozhodnutí. – **č. 49/1989 – I**
- Ze zásady *iura novit curia* vyplývá nejen skutečnost, že se soud s obsahem právních norem uveřejněných nebo registrovaných ve Sbírce zákonů neseznamuje v důkazním řízení, ale také skutečnost, že není povinen provádět důkazy ani nemůže být žádnými důkazy vázán při výkladu těchto norem. – **č. 53/1989 – II**
- Z platnej zákonnej úpravy vyplýva, že výnimku z povinnosti svedčiť v trestnom konaní, ktorá je podmienená osobným postavením toho, kto prichádza

do úvahy ako svedok, ustanovuje len § 10 ods. 1 Tr. por. (diplomatická imunita a výsady). Zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodit', že z povinností uvedených v § 97 Tr. por. sú vyňaté osoby, ktoré v predošlých štádiách trestného stíhania pôsobili ako orgány činné v trestnom konaní.

Tieto orgány nemajú povinnosť vypovedať ako svedok v súdnom konaní o okolnostiach dôležitých pre trestné konanie iba vtedy, keď je v konkrétnom prípade daná niektorá z vecných výnimok uvedených v § 99 ods. 1 a 2, resp. § 100 ods. 1 a 2 Tr. por., o čom rozhoduje orgán, ktorý uskutočňuje výsluch. Okolnosti charakterizujúce postup pri výsluchu obvineného v prípravnom konaní, resp. pri vykonávaní iného procesného úkonu podľa Tr. por., nie sú predmetom povinnej mlčanlivosti v zmysle § 99 ods. 2 Tr. por. vo vzťahu k súdu, ktorý koná a rozhoduje vo veci, v ktorej pred tým pôsobil vypočúvaný orgán prípravného konania.

V každej konkrétnej veci musí sám súd rozhodnúť o tom, akými dôkaznými prostriedkami bude objasňovať určitú okolnosť, ktorá je dôležitá pre náležité zistenie skutočného stavu vecí a pre správne rozhodnutie o vine či nevine obžalovaného. Vyplýva to z ústavného princípu nezávislosti sudcov pri výkone ich funkcie a z ich viazanosti len právnym poriadkom. Podstata tohto princípu spočíva najmä v tom, že sudcom nemožno v konkrétnej veci prikazovať, ako majú vo veci rozhodnúť, ale ani to, aké dôkazy majú v záujme zistenia skutočného stavu vecí vykonávať a akým spôsobom ich majú hodnotiť. *Pozn. SR: nyní je soudce vázán jen zákonem a mezinárodní smlouvou, která je součástí právního řádu; viz čl. 95 odst. 1 Ústavy. – č. 3/1990*

– K vyhodnocení záznamu tachografického kotouče autobusu je zapotřebí odborných znalostí. Jestliže je nutno ze záznamů tachografického kotouče zjistit rychlost jízdy vozidla, nemůže příslušné záznamy vyhodnotit sám orgán činný v trestním řízení, a to ani tehdy, kdyby měl odborné znalosti v tomto směru. – **č. 9/1990**

– Koná-li se výslech obviněného, který není neodkladným úkonem, v době, kdy obviněný dosud nemá obhájce, ačkoli jde o případ nutné obhajoby, nemůže obviněný svým prohlášením, že souhlasí s výslechem bez účasti obhájce, zhojit vadu takto provedeného důkazu. Takový výslech je absolutně neúčinným důkazem a nelze jej v trestním řízení jako důkaz použít. – **č. 25/1990 – II**

– Provádění výslechu obviněného za záměrně vytvořených okolností výrazně nepříznivě ovlivňujících jeho psychický stav, jako je např. výslech bezprostředně následující po dlouhodobé eskortě obviněného uskutečňovaný po dlouhou dobu i v nočních hodinách za aktivní účasti většího počtu vyslychajících, je nedovoleným nátlakem na obviněného a může být tak podstatnou vadou takového výslechu, že půjde o důkaz absolutně neúčinný. – **č. 25/1990 – III**

– K posuzování podmínky ke čtení protokolu o výpovědi svědka v hlavním líčení podle § 211 odst. 1 tr. ř. záležející v menším významu dokazované skutečnosti. – **č. 32/1990 – II**

– K zjišťování skutkové otázky, kdo z účastníků dopravní nehody jedoucích na motocyklu byl řidičem, jenž nehodu zavinil. – **č. 46/1990 – I**

– Pokud byly ohledně skutků, pro které byla podána obžaloba, prováděny úkony tvořící jinak obsah přípravného řízení, aniž bylo zahájeno trestní stíhání

podle § 160 odst. 1 tr. ř., jde o podstatnou vadu řízení, jež předcházelo podání obžaloby. Výsledky řízení, které je touto vadou zatíženo, jsou nepoužitelné v řízení před soudem jako důkazy podle hlavy páté tr. ř. Uvedenou vadu není možno napravit v řízení před soudem a její odstranění vyžaduje, aby věc byla vrácena prokurátorovi (*nyní státnímu zástupci*) k došetření podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. – **č. 15/1991 – I**

– Při dokazování pomocí mikrostop se nemůže znalec, event. osoba, která podává odborné vyjádření, omezit v případech zjištěné druhové shodnosti mikrostop na pouhé konstatování její existence. V posudku nebo vyjádření musí být podrobně rozvedeno, o jaké mikrostopy jde, jaký je jejich charakter, četnost výskytu, případné zvláštnosti apod., aby soud mohl na základě těchto údajů náležitě zhodnotit význam mikrostop z hlediska dokazované skutečnosti a posoudit, jaké závěry umožňují.

Případy druhové shodnosti jsou totiž velice různorodé a důkazní možnosti mikrostop mohou být na jedné straně minimální při zjištění mikrostop naprosto běžných látek, zatímco jindy mohou vést až k téměř individuální identifikaci u specifických, ojediněle se vyskytujících materiálů nebo u většího souboru mikrostop. – **č. 51/1991**

– Jestliže soud prvního stupně postupoval při hodnocení důkazů důsledně podle § 2 odst. 6 tr. ř., tzn., že je hodnotil podle vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu a učinil logicky odůvodněná úplná skutková zjištění, nemůže odvolací soud podle § 258 odst. 1 písm. b) tr. ř. napadený rozsudek zrušit jen proto, že sám na základě svého přesvědčení hodnotí tytéž důkazy s jiným v úvahu přicházejícím výsledkem. V takovém případě totiž nelze napadenému rozsudku vytknout žádnou vadu ve smyslu uvedeného ustanovení. – **č. 53/1992**

– Jestliže již je zřejmé, jak je nutno ve věci rozhodnout, nelze provádět další důkazy, byť by měly vztah k projednávané věci, neboť by se zbytečně oddalovalo její včasné rozhodnutí. – **č. 10/1993 – I**

– K problematice předmětu dokazování a rozsahu dokazování v přípravném řízení.

Zásadu *in dubio pro reo* nemůže prokurátor aplikovat tak, že v přípravném řízení neprovede část důkazů významných pro zjištění skutečnosti, rozhodných z hlediska zákonných znaků trestného činu, a že skutečnosti, k jejichž objasnění měly směřovat neprovedené důkazy, neuplatní v podané obžalobě. Takový postup je v rozporu se zásadou, že orgány činné v trestním řízení mají povinnost zjišťovat skutečný stav (§ 2 odst. 5 tr. ř.) a nemůže být odůvodněn ani zřetelem na rychlost řízení. *Pozn. SR: podle znění § 2 odst. 5 tr. ř. se nyní jedná o zjišťování „skutkového“ stavu věci, nikoli „skutečného“ stavu věci.* – **č. 13/1993**

– Otázka, zda je určitý důkaz důkazem přímým nebo nepřímým, záleží na jeho vztahu k dokazované skutečnosti. Není rozhodná z hlediska použitelnosti tohoto důkazu před soudem, a to ani v tom smyslu, že by mu soud přikládal vzhledem k vadnosti jeho provedení menší význam.

Úřední záznam o vysvětlení podle § 158 odst. 3 tr. ř. může soudu sloužit jen k posouzení otázky, zda sám provede takový důkaz podle příslušných ustanovení.

vení trestního řádu. Uvedený záznam nelze před soudem použít jako důkaz (§ 158 odst. 4 tr. ř.). To mimo jiné znamená, že jej soud v hlavním líčení ani neprovede jako důkaz listinný jeho přečtením (§ 112 odst. 2 a § 213 tr. ř.). *Pozn. SR: nyní srov. ustanovení § 158 odst. 5 tr. ř., z něhož lze dovodit obdobné závěry.* – **č. 45/1994 – I**

– K zjišťování skutečnosti významné pro rozhodnutí v trestním řízení (§ 2 odst. 5 tr. ř.) záležící v tom, zda je v evidenci obyvatel nebo v evidenci vězňů vedena určitá osoba, nelze použít jako důkaz před soudem úřední záznam orgánu činného v trestním řízení o dotazu učiněném u orgánu, který vede takovou evidenci. Takovou skutečnost je třeba zjišťovat přímo ze zprávy orgánu evidence. – **č. 52/1994**

– Samotná skutečnost, že svědek je cizím státním občanem a má trvalý pobyt v cizině, nemůže vést k závěru, že jej nelze vyslechnout před soudem České republiky pro nedosažitelnost ve smyslu § 211 odst. 2 písm. a) tr. ř. Pokud vyhlášená mezinárodní smlouva, jíž je Česká republika vázána, umožňuje předvolat takového svědka, je zákonná podmínka nedosažitelnosti splněna, až když je zřejmé, že se svědek na předvolání k výslechu dobrovolně nedostaví. – **č. 13/1995**

– Důkazy, které byly provedeny před sdělením obvinění (§ 160 odst. 1 a 2 tr. ř.) jednomu ze spoluobviněných, přičemž nešlo o úkony neodkladné nebo neopakovatelné, nelze v řízení před soudem použít ve vztahu k tomuto spoluobviněnému, byť byly provedeny řádně po sdělení obvinění ostatním spoluobviněným. Po sdělení obvinění však není nutné opakovat v přípravném řízení všechny tyto důkazy. Postačí provedení těch úkonů, které jsou potřebné pro rozhodnutí státního zástupce o obžalobě u tohoto spoluobviněného (§ 176 odst. 1 tr. ř.), popř. má-li být obžaloba podána, k tomu, aby byly objasněny základní skutečnosti pro rozhodnutí soudu v jeho věci [§ 188 odst. 1 písm. e) tr. ř.]. – **č. 27/1995**

– Magnetofonové záznamy rozhovoru osob, které byly pořízeny v rozporu se zákonem, jsou důkazem absolutně neúčinným. Přepisy takových záznamů nelze zařazovat do trestního spisu, a pokud již k tomu dojde, nelze je, stejně jako samotné záznamy, použít v trestním řízení jako důkaz. – **č. 33/1995**

– Důkazem podle trestního řádu je výpověď svědka o okolnostech, jež mají být v řízení zjištěny a jež svědek vnímal svými smysly. Ze svědecké výpovědi mají důkazní význam jen zprávy o skutečnostech, nikoli jejich hodnocení svědkem. – **č. 18/1996**

– K podmínkám aplikace ustanovení § 211 odst. 1 tr. ř. Obsahuje-li výpověď svědka popis skutkových okolností důležitých pro rozhodnutí, které se týkají několika obžalovaných, může soud místo výslechu takového svědka v hlavním líčení číst protokol o jeho výpovědi jen tehdy, pokud s tím souhlasí státní zástupce a všichni tito obžalovaní. Nedodržení tohoto pravidla je podstatnou vadou řízení ve vztahu k výrokům rozhodnutí týkajícím se obžalovaného, který s přečtením takového protokolu nesouhlasil, neboť k takto provedenému důkazu nelze v jeho případě přihlížet a významné skutkové okolnosti tak zůstanou neobjasněny. – **č. 19/1997**

– Povinnost svědka strpět sejmutí svých daktyloskopických otisků příslušníkem Policie České republiky není výslovně v trestním řádu stanovena. Jestli-

že však má být tímto postupem zjištěna totožnost osoby, která se zdržovala na místě činu, lze od svědka vyžadovat, aby strpěl sejmutí otisků prstů na základě ustanovení § 114 odst. 3 tr. ř., a to i s upozorněním na následky nevyhovění (§ 114 odst. 4 a § 66 tr. ř.). Přitom za zjišťování totožnosti osoby ve smyslu uvedeného ustanovení je nutno považovat každé objasňování směřující k identifikaci osob, které se zdržovaly na místě činu, tedy i určování, komu patří otisky prstů na tomto místě nalezené. Povinnost strpět úkony potřebné pro takové zjištění se proto může týkat i osob, jejichž totožnost je již známa. V řízení před soudem může být opakované odepření svědka strpět sejmutí svých daktyloskopických otisků za takových okolností považováno za zmaření jednání soudu ve smyslu § 169b tr. zák. o trestném činu pohrdání soudem. *Pozn. SR: nyní jde o § 336 tr. zákoníku. – č. 23/1997*

– Je-li na základě svědeckých výpovědí sděleno obviněnému obvinění pro další trestný čin spáchaný jiným skutkem (§ 160 odst. 1 a 5 tr. ř.), je třeba k tomuto novému skutku svědky znovu vyslechnout, protože ta část jejich původní výpovědi týkající se tohoto nového skutku není procesně použitelným důkazem. – **č. 62/1999**

– U pachatele trestného činu, který požívá po delší dobu ve větší míře omamné nebo psychotropní látky, se může jednat o chorobnou závislost na takových látkách a tato skutečnost může mít vliv i na jeho ovládací či rozpoznávací schopnosti v době činu. Pro rozhodnutí v takové trestní věci je proto zpravidla třeba opatřit znalecký posudek zaměřený na objasnění příslušných odborných otázek. Objasnění takových okolností nezbytných pro závěr o přičetnosti obviněného v době činu patří mezi základní skutečnosti důležité pro rozhodnutí ve věci, a pokud takový důkaz chybí, lze to považovat za důvod k vrácení věci státnímu zástupci k došetření podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. – **č. 6/2000**

– Žádné ustanovení trestního řádu nestanoví požadavek na vyrozumívání obhájce, který o to nepožádá ve smyslu § 165 odst. 2 tr. ř. (*nyní jde o odst. 3 tohoto ustanovení*), o místě a času konání výslechu svědka, a to ani v případech nutných obhajoby. Takový požadavek obecně nevyplývá ani z čl. 6 odst. 3 písm. d) Úmluvy o ochraně lidských práva základních svobod publikované pod č. 209/1992 Sb. (s ohledem na čl. 10 Ústavy je přímo aplikovatelná v trestním řízení), podle něhož má obviněný mimo jiné právo vyslyšet nebo dát vyslyšet svědky proti sobě. Ustanovení § 211 odst. 2 písm. a) tr. ř., které umožňuje v některých případech přečíst protokol o výslechu svědka z přípravného řízení, zajišťuje možnost využít důkazu opatřeného v přípravném řízení v případech, kdy výslech svědka je z objektivních důvodů zcela nemožný nebo obtížný. Aplikace tohoto ustanovení však v případech, kdy nebude umožněna obhájci účast na výslechu svědka jeho vyrozuměním o konání tohoto úkonu bez ohledu na to, že o to sám nepožádá, může být zpochybněna právě s ohledem na zásadu vyplývající z ustanovení čl. 6 odst. 3 písm. d) Úmluvy o ochraně lidských práva základních svobod publikované pod č. 209/1992 Sb. Půjde o případy, kdy výslech svědka je zásadním usvědčujícím důkazem. Ve věcech, kde již v přípravném řízení je zřejmé, že v době konání hlavního líčení bude osobní výslech svědka ohrožen z důvodů uvede-

ných v ustanovení § 211 odst. 2 písm. a) tr. ř., je proto namístě, aby vyšetrovatel umožnil obhájci účast u výsledku svědka v přípravném řízení jeho vyrozuměním o konání úkonu, i když o to sám nepožádal. – **č. 54/2001**

– Předseda senátu při rozhodování podle ustanovení § 322 odst. 1 tr. ř., ve znění zák. č. 265/2001 Sb., o odložení výkonu trestu odnětí svobody na potřebnou dobu, pokud by výkon trestu ohrozil život nebo zdraví odsouzeného, není omezen pouze na lékařské zprávy předložené odsouzeným nebo vyžádané s jeho souhlasem, výslovně zmíněné v citovaném ustanovení. K rozhodnutí si může opatřit a použít případně i další důkazy (srov. § 89 odst. 2 věta první tr. ř.). Vyloučeny jsou toliko ty důkazy, jejichž nepřípustnost vyplývá ze zákona. – **č. 26/2003**

– Obžalovaný má podle čl. 37 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a § 33 odst. 1 tr. ř. právo odmítnout výpověď, je však podle § 114 odst. 2 a 3 tr. ř. povinen strpět úkony potřebné pro zjištění, zda je osobou, jež se zdržovala na místě činu. Sejmутí pachové stopy za účelem jejího srovnání s pachovou stopou zajištěnou na místě činu, jež soudní praxe uznává za přípustný důkaz (srov. nálezh Ústavního soudu ze dne 4. března 1998, sp. zn. I. ÚS 394/97), takovým úkonem je. K provedení tohoto důkazu lze přistoupit i přesto, že obžalovaný s tím nesouhlasí. – **č. 27/2003**

– Úředního záznamu o vysvětlení osob podaného podle § 158 odst. 5 tr. ř. nelze využít v řízení před soudem k postupu podle § 212 odst. 1 tr. ř. a osobě, jež toto vysvětlení podala a je soudem vyslýchána jako svědek, takový záznam předestřít k vysvětlení rozporů mezi vysvětlením a výpovědí.

Je-li přesto svědkovi při jeho výpovědi v hlavním líčení takový úřední záznam předestřen, jde o vadu, která zpravidla způsobí, že tato výpověď je v části, v níž svědek reaguje na předestřené skutečnosti, důkazem neúčinným. Na tom nemění nic ani skutečnost, že byl u vysvětlení přítomen obhájce. – **č. 45/2003**

– Trestní kolegium Nejvyššího soudu nepovažuje za správné ani odpovídající zákonu, aby byl jakkoliv omezován okruh důkazů nebo úkonů, jejichž provedení může předseda senátu uložit státnímu zástupci podle § 203 odst. 1 tr. ř. s odkazem na ustanovení § 180 odst. 3 tr. ř., jestliže jde o důkazy a úkony, které podporují obžalobu, bez ohledu na to zda a kdy (již v obžalobě nebo až u hlavního líčení) jejich provedení státní zástupce navrhl. – **č. 36/2004 (s. 226–227)**

– V řízení před soudem je předseda senátu oprávněn žádat státního zástupce o opatření důkazu podporujícího obžalobu a státní zástupce je povinen mu vyhovět, přičemž není rozhodné, zda důkaz má být opatřen na území České republiky nebo cestou právní pomoci v cizině. K takové žádosti je předseda senátu oprávněn nejen v případě, kdy má být opatřen důkaz, který dosud nebyl opatřen a proveden, ale i tehdy, dovozuje-li státní zástupce vinu obžalovaného z důkazu, který, tak jak byl v přípravném řízení opatřen, je v řízení před soudem nepoužitelný. Předseda senátu tak může učinit i mimo hlavní líčení. – **č. 36/2005**

– III. Poruší-li pachatel obchodní tajemství ve smyslu § 44 odst. 1 a odst. 2 písm. h) a § 51 obč. zák. tím, že využije databáze zákazníků obchodní spo-

- lečnosti, jakož i cenových relací zboží či služeb nabízených touto společností k odběru, na které se takové obchodní tajemství vztahovalo, lze vycházet při posuzování, zda pachatel měl úmysl opatřit sobě nebo jinému neoprávněné výhody ve značném rozsahu, z počtu oslovených zákazníků poškozené společnosti, jejich uskutečněného i předpokládaného odběru zboží nebo služeb, četnosti těchto odběrů za určité předpokládané období, jakož i ceny odebíraného zboží nebo služeb. Uvedený závěr lze opřít o důkazy zejména v podobě vyžádaných zpráv od poškozené společnosti, popř. posudku znalce z oboru ekonomiky. – **č. 8/2009 – III**
- Skutečnost, že policejní orgán vyslechl ve vyšetřování osobu jako svědka, ač pro to nebyl splněn žádný z důvodů uvedených v ustanovení § 164 odst. 1 tr. ř., nemůže sama o sobě znamenat, že je tento důkaz nepoužitelný před soudem. Pokud se dříve vyslechnutý svědek při výslechu před soudem v podstatných bodech odchyluje od své dřívější výpovědi, soud podle § 211 odst. 3 tr. ř. protokol o jeho dřívější výpovědi přečte za předpokladu, že byly splněny podmínky tohoto ustanovení. – **č. 30/2009**
 - Nejde-li o důkaz zjevně nadbytečný, nelze v řízení před soudem odmítnout provést navržený výslech svědka, byť dříve tento svědek využil práva odepřít výpověď podle § 100 odst. 1 tr. ř., jestliže je možné důvodně předpokládat, že svědek změnil svůj postoj. Případnou nevěrohodnost této výpovědi nelze ani za takových okolností dovodit před tím, než je učiněna. – **č. 2/2010**
 - viz **Alkohol – č. 67/1980**
 - viz **Doprava – č. 34/1990 – II**
 - viz **Důkaz – č. 22/1976, 51/1977, 4/1982 – III, 28/1982 a 46/1993**
 - viz **Hlavní líčení – č. 40/1972 – II, 36/2004 (s. 272) a 11/2005**
 - viz **Hodnocení důkazů – č. 21/1989 – I a 7/2008**
 - viz **In dubio pro reo – č. 37/1971**
 - viz **Konfrontace – č. 11/1994 – II**
 - viz **Křivá výpověď a nepravdivý znalecký posudek – č. 39/1970**
 - viz **Mezinárodní právní pomoc – č. 40/1997 – I, 4/1999 – I, II a 20/1999**
 - viz **Neodkladné nebo neopakovatelné úkony – č. 28/1995, 50/1995 a 29/1999**
 - viz **Obhájce – č. 43/1989**
 - viz **Obnova řízení – č. 6/1983**
 - viz **Odběr krve – č. 24/1997**
 - viz **Odborné vyjádření – č. 35/1987 (s. 183)**
 - viz **Opilství – č. 46/1994 – II**
 - viz **Pořádková pokuta – č. 47/1999**
 - viz **Právo odepřít výpověď – č. 20/1984 – II**
 - viz **Převzetí trestního stíhání – č. 29/1983 a 14/1997**
 - viz **Nepříčetnost – č. 31/1995 – I**
 - viz **Rehabilitace soudní – č. 10/1970**
 - viz **Rekognice – č. 31/1997 a 36/2004 (s. 266)**
 - viz **Rekonstrukce – č. 49/1968 – III**
 - viz **Řízení proti uprchlému – č. 36/2004 (s. 288)**
 - viz **Souhrnný trest – č. 12/1994**

- viz **Škoda** – č. 44/1993 – I
- viz **Trestní příkaz** – č. 28/1999
- viz **Účinky rozsudku cizího státu** – č. 16/1997 – II a 33/1997
- viz **Vrácení věci státnímu zástupci k došetření** – č. 40/1994 – I a 41/1994
- viz **Výpověď svědka** – č. 3/1981, 52/1986 a 54/1994
- viz **Výslech obviněného** – č. 38/1968 – I, 49/1968 – I, II a 53/1992 – II
- viz **Výslech svědka** – č. 56/1984 a 11/1994 – I
- viz **Vyšetření duševního stavu** – č. 18/1997
- viz **Zavinění** – č. 35/1991
- viz **Zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby** – č. 20/2002 – III
- viz **Znalec** – č. 55/1974 a 13/2000
- viz **Znalecký důkaz** – č. 24/1976, 41/1976, 37/1984 – I, 15/1986, 29/1986, 55/1986, 3/1987, 38/1991, 24/1992 – II, 40/1994 – III a 55/1997
- viz **Znalecký posudek** – č. 35/1970 – II, 4/1981 – I, 33/1981, 2/1989 – II, 46/1994 – I, 3/1996, 20/2000 a 36/2004 (s. 255)

Dokonání trestného činu

- Omisivny trestný čin je dokonán až márnym uplynutím lehoty danej na splnenie povinnosti. To platí aj pre neplatenie jednotlivých mesačných dávok výživného. Preto kým neprešla márne lehota na zaplatenie výživného na bežný mesiac, znaky trestného činu zanedbanie povinnej výživy sú naplnené a tento trestný čin je dokonán márnym uplynutím lehoty na zaplatenie splátky výživného na predchádzajúci mesiac. Trestný čin je však dokončený až posledným dňom toho mesiaca. Tento deň je rozhodujúci pre začatie lehoty stanovenej na premlčanie trestného stíhania, pre použitie amnestie ap. – č. 17/1984
- viz **Loupež** – č. 1/1980 a 2/1980
- viz **Pomoc** – č. 59/2005
- viz **Spolupachatelství** – č. 34/1968 – I
- viz **Vydírání** – č. 55/2007
- viz **Zpronevěra** – č. 22/2007

Dokončení trestného činu

- viz **Dokonání trestného činu** – č. 17/1984
- viz **Spolupachatelství** – č. 34/1984 – I

Domovní prohlídka a prohlídka jiných prostor a pozemků

- Výslech osoby, u níž má být provedena domovní prohlídka (eventuálně prohlídka jiných prostor a pozemků), lze zahrnout do protokolu o této prohlídce podle § 85 odst. 3 tr. ř., výslech však musí být proveden před vykonáním takové prohlídky. – č. 8/2004
- Listinou ve smyslu ustanovení § 85b tr. ř. se rozumí jak písemnost, popřípadě její část, tak i jiný nosič informací (§ 85b odst. 2 tr. ř.).
Při provádění domovní prohlídky nebo prohlídky jiných prostor, v nichž advokát vykonává advokacii, podle § 85b tr. ř. je požadavek srozumitelnosti a určitosti návrhu ve smyslu ustanovení § 85b odst. 6 tr. ř. naplněn tím, že soudci je předložen elektronický nosič informací, obsahující elektronickou podobu pouze těch listin, které mají být soudcem přezkoumány, a to v technické úpravě umožňující přezkoumání.

Takový postup rovněž vyhovuje požadavkům uvedeným v ustanovení § 85b odst. 2 tr. ř. – **č. 30/2008**

– viz **Úřední osoba – č. 54/1970 – II**

Doprava

- Ze základního ustanovení § 1 odst. 1 vyhl. č. 141/1960 Sb. vyplývá, že pravidly povinností každého účastníka silničního provozu je dbát na bezpečnost, z čehož je vyvozován obecně správný závěr, že řidič nesmí na úkor bezpečnosti provozu pro sebe vynucovat nerušenou jízdu, i když by podle speciálního předpisu byl v dané situaci v právu (např. má na křižovatce přednost v jízdě). Skutečnost, že jiná osoba porušila předpisy o provozu na silnicích a vlastním zaviněním vytvořila nebezpečnou situaci, neomlouvá řidiče, jestliže sám porušil povinnost stále ovládat vozidlo a počínat si tak, aby doprava nebyla ohrožena (**č. 21/1950 a 48/1958**). Nelze tedy zásadně vyloučit trestní odpovědnost za následky dopravní nehody ani u řidiče, jehož vozidlo mělo přednost v jízdě. Avšak ani základní ustanovení § 1 odst. 1 cit. vyhlášky ani předpis § 20 odst. 1 téže vyhlášky nelze chápat tak, že od řidiče jedoucího po silnici s předností v jízdě je nutno vyžadovat, aby při přijíždění na křižovatku bez závažných důvodů reagoval na každé vozidlo přijíždějící po silnici bez přednosti v jízdě a v důsledku toho upravoval rychlost svého vozidla tak, aby zabránil střetu vozidel, ke kterému by mohlo dojít proto, že řidič přijíždějící bez přednosti v jízdě porušil povinnost, vyplývající z ustanovení § 13 odst. 3 cit. vyhl. Takový postup by totiž vedl k ztěžování dopravy a k narušení její plynulosti, což by bylo v rozporu s účelem pravidel silničního provozu (**č. 26/1964**). Z uvedeného plyne, že řidič vozidla s předností v jízdě je v určitých situacích nucen spoléhat na dopravní kázeň ostatních řidičů, kteří se ke křižovatce přibližují a jsou povinni dát mu podle pravidel silničního provozu přednost v jízdě. Otázka jeho případného spoluzavinění je proto otázkou „přiměřenosti důvodů“ takového spoléhání [§ 5 písm. a) tr. zák.], přičemž její správné řešení je podmíněno pečlivým objasněním okolností konkrétního případu, zvláště rychlosti vozidel a momentu přibližování k místu, kde se dráhy vozidel křížují. *Pozn. SR: nyní platí příslušná ustanovení zák. č. 361/2000 Sb. – č. I/1966*
- Bezpečnost v provozu na silnicích vyžaduje dodržování všech dopravních předpisů. To platí také o předpisech, kterými je stanovena povinnost účastníka silničního provozu, který přijíždí na vozovku s předností v jízdě, dát přednost v jízdě na hlavní vozovce. Bez dodržování tohoto předpisu by bezpečný silniční provoz nebyl možný. Naproti tomu předpis § 20 odst. 2 vyhl. č. 141/1960 Sb. nelze chápat tak, že od řidiče jedoucího po vozovce s předností v jízdě nutno vyžadovat, aby při přijíždění na křižovatku bez závažných důvodů reagoval na každé vozidlo přijíždějící po vedlejší vozovce a v důsledku toho upravoval rychlost svého vozidla tak, aby zabránil střetu s takovýmto vozidlem, ke kterému by mohlo dojít proto, že řidič přijíždějící z vedlejší vozovky porušil předpis o povinnosti dát přednost v jízdě. *Pozn. SR: nyní platí zák. č. 361/2000 Sb. – č. 26/1964*
- K výkladu ustanovení § 29 odst. 4 vyhl. č. 141/1960 Sb. Povinnost oslněného řidiče zastavit vozidlo podle uvedeného předpisu logicky vyplývá z požadavku bezpečnosti silničního provozu, kterou oslněný řidič po-

kračováním v jízdě může ohrozit. Včasné splnění povinnosti zastavit vozidlo musí soud hodnotit s ohledem na konkrétní situaci, zejména rychlost jízdy oslněného řidiče, stav a povahu vozovky a na vzdálenost jeho vozidla od překážky v okamžiku oslnění. *Pozn. SR: nyní jde o zák. č. 361/2000 Sb. – č. 6/1967 – I*

– K výkladu ustanovení § 21 odst. 1 a odst. 2 písm. a) vyhl. č. 141/1960 Sb. Snižuje-li hlučnost automobilu slyšitelnost zvukové výstrahy u železničního přejezdu, je nutno, aby si řidič ověřil, zda může vjet na přejezd, např. poslechem při otevřeném okně kabiny, případně při zastavení motoru. *Pozn. SR: nyní jde o zák. č. 361/2000 Sb. – č. 22/1967*

– Řidič motorového vozidla odpovídá za škodlivý následek dopravní nehody, který předvídal nebo alespoň měl a mohl předvídat i v případě, že vozidlo sám neřídil, ale svěřil řízení osobě, o níž věděl, že řízení vozidla neovládá, je-li mezi tímto jednáním řidiče a následkem dopravní nehody příčinný vztah. – **č. 19/1968 – II**

– K zist'ovaniu príčinného vzťahu medzi konaním a následkom pri dopravnej nehode z hľadiska rýchlosti jazdy.

Pri hodnotení primeranosti rýchlosti jazdy v uzavretej obci nemožno vychádzať len z maximálnej dovolenej rýchlosti 50 km/hod., ale je nutné brať zreteľ aj na všeobecné ustanovenie o rýchlosti jazdy uvedené v § 9 ods. 1 vyhl. č. 80/1966 Zb. o pravidlách cestnej premávky. *Pozn. SR: nyní srov. § 18 zák. č. 361/2000 Sb. – č. 43/1968*

– K výkladu § 39 odst. 6 a odst. 8 a § 13 odst. 5 vyhl. č. 80/1966 Sb., o pravidlech silničního provozu.

I. Není-li znamení, dávané při řízení provozu na křižovatce příslušníkem Veřejné bezpečnosti, srozumitelné a má-li tedy řidič o jeho významu pochybnost, nesmí si je vykládat ve svůj prospěch tak, že mu umožňuje projet křižovatku bez ohledu na ostatní účastníky silničního provozu a bez respektování obecných pravidel o přednosti v jízdě na křižovatce.

II. Pokud příslušník Veřejné bezpečnosti nezastavil na křižovatce provoz v protisměru způsobem, uvedeným v § 39 odst. 6 cit. vyhl., nebo jiným vhodným a jasným způsobem, nemůže řidič odbočovat plynule vlevo, aniž by dal přednost v jízdě protijedoucím vozidlům.

III. Při odbočování protijedoucích vozidel vlevo ve smyslu § 13 odst. 5 cit. vyhl. (tzv. tangenciální odbočování), musí – pokud to rozměry křižovatky dovolí – vozidlo projet hranicí křižovatky tak, aby při jejím opuštění již bylo zařazeno v pravé polovině vozovky ve směru jízdy. *Pozn. SR: nyní srov. zák. č. 361/2000 Sb. – č. 1/1969*

– K výkladu § 3 odst. 1 al. 1 vyhl. č. 80/1966 Sb., o pravidlech silničního provozu.

Povinnost řidiče prohlédnout před jízdou vozidlo, jeho vybavení a výstroj a zjištěné závady odstranit a použít k jízdě jen vozidla, jehož celkový stav odpovídá technickým podmínkám provozu vozidel na silnicích, se vztahuje na počátek ježdění s vozidlem, např. na začátku směny, dne apod., anebo po mimořádné události, jako je kupř. náraz vozidla na překážku atd.

Tuto povinnost však řidič nemá před každým jednotlivým vjetím na silnici, např. při provozu traktoru v zemědělství, při odvozu zeminy nákladním autem

na stavbe, pri každej výjezdu z provozních prostor podniku na veřejnou komunikaci apod. *Pozn. SR: nyní srov. § 5 zák. č. 361/2000 Sb. – č. 2/1969*

– Řidič smí jet nejvýše takovou rychlostí, jaká mu umožní bezpečně zastavit na vzdálenost, na kterou vidí. To platí zejména pro jízdu za snížené viditelnosti a při zapnutých světlech. Při tom musí řidič brát v úvahu vedle vlastní brzdné dráhy i reakční dobu a dráhu technické prodlevy brzd. – **č. 3/1969**

– Bezprostředně hrozícím nebezpečím ve smyslu § 22 vyhl. č. 80/1966 Sb., které opravňuje řidiče motorového vozidla dávat v obci zvukové výstražné znamení, může být podle konkrétních okolností i přítomnost dětí na vozovce, popřípadě v bezprostřední blízkosti vozovky. Zvýšená opatrnost vůči dětem ve smyslu § 3 odst. 1 vyhl. č. 80/1966 Sb. musí se projevit též přizpůsobením rychlosti jízdy ve smyslu § 8 odst. 1 cit. vyhl. tak, aby řidič v případě akutního nebezpečí mohl srážce zabránit. *Pozn. SR: nyní § 31 zák. č. 361/2000 Sb. – č. 15/1970*

– Zhodnocení poznatků z rozhodování soudů v Československé socialistické republice o trestných činech spáchaných v silniční dopravě. – **č. 38/1975**

– Ani skutočnosť, že bicyklista išiel po vozovke za zníženej viditeľnosti bez bieleho svetla a tým hrubo porušil ustanovenie § 23 ods. 6 vyhl. č. 80/1966 Zb. o pravidlách cestnej premávky, nevylučuje vinu vodiča motorového vozidla, ktorý v rozpore s ustanovením § 9 ods. 1 cit. vyhl. neprispôsobil rýchlosť vozidla vzdialenosti, na ktorú mal rozhľad a v dôsledku toho nezbadal neosvetleného bicyklistu a spôsobil tak dopravnú nehodu. *Pozn. SR: nyní srov. zák. č. 361/2000 Sb. – č. 21/1976*

– Na jazdu s motorovým vozidlom na detskom ihrisku sa nevzťahujú pravidlá cestnej premávky stanovené vyhl. č. 100/1975 Zb. Vodič motorového vozidla, ktorý jazdí na mieste, ktoré nemá charakter pozemnej komunikácie v zmysle § 2 ods. 1 cit. vyhl. a § 1 ods. 2 zák. č. 135/1961 Zb., a ktoré tedy nie je určené na premávku motorových vozidiel, je povinný zachovávať potrebnú opatrnosť priradenú okolnostiam tak, aby mohol zabrániť nehode a neohrozil osoby nachádzajúce sa na takomto mieste. *Pozn. SR: nyní zák. č. 361/2000 Sb. – č. 14/1978*

– Vodič prichádzajúci na križovatku po ceste označenej ako vedľajšia je povinný dať prednosť v jazde všetkým vozidlám idúcim po ceste označenej ako hlavná (§ 16 ods. 1 vyhl. č. 100/1975 Zb.). Je povinný správať sa pritom tak, aby vodič vozidla, ktorý má prednosť v jazde, nemusel náhle zmeniť smer alebo rýchlosť jazdy (§ 7 ods. 19 cit. vyhl.). Vodič, ktorý je povinný dať prednosť, berie z uvedeného hľadiska do úvahy všetky okolnosti konkrétnej situácie, najmä vzdialenosť a rýchlosť vozidla, ktoré má prednosť v jazde, spôsob a smer jeho jazdy, znamenie o zmene smeru jazdy, tvar a rozmery križovatky atď. Dávanie znamenia o zmene smeru jazdy vozidlom idúcim po hlavnej ceste preto samo o sebe ešte neopravňuje vodiča prichádzajúceho po vedľajšej ceste predpokladať, že vozidlo prichádzajúce po hlavnej ceste sa nebude križovať s jeho vozidlom, a tedy ho nezbaňuje povinnosti dať mu prednosť v jazde. *Pozn. SR: nyní srov. zejména § 2 zák. č. 361/2000 Sb. – č. 7/1979*

– Konanie vodiča motorového vozidla, ktorý neurobí opatrenie na odstránenie väčšieho množstva oleja vytečeného na vozovku z jeho motorového vozidla

ani neupozorní vhodným spôsobom na nebezpečenstvo ostatných účastníkov cestnej premávky, v dôsledku čoho niekoľko motorových vozidiel dostane šmyk a bezprostredne je ohrozený život a zdravie viacerých ľudí, ako aj majetok, pričom jedna osoba zahynie, treba posúdiť ako trestný čin všeobecného ohrozenia podľa § 180 ods. 1, ods. 2 písm. b) a ods. 3 písm. b) Tr. zák., a nie iba ako trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1 a 2 Tr. zák. – **č. 8/1979**

– Při objasňování skutečného stavu věci u trestného činu ublížení na zdraví spáchaného řidičem motorového vozidla porušením předpisů vyhlášky č. 100/1975 Sb., o pravidlech silničního provozu, jsou orgány činné v trestním řízení povinny též zjišťovat, zda osoby, které při střetu motorových vozidel utrpěly újmu na zdraví, a sedící na sedadlech povinně vybavených bezpečnostními pásy ve smyslu § 5 odst. 2 cit. vyhl., byly jimi v době střetu motorových vozidel též připoutány a v případě, že nikoli, jaký vliv měla tato okolnost na povahu jejich zranění. *Pozn. SR: nyní srov. zák. č. 361/2000 Sb.* – **č. 9/1979**

– Je porušením důležité povinnosti uložené podle zákona ve smyslu § 224 odst. 2 tr. zák., jestliže řidič řídící motorového vozidlo kolem nástupního ostrůvku elektrické dráhy, na němž se pohybuje větší množství lidí, jede hrubě nepřiměřenou rychlostí. *Pozn. SR: nyní srov. § 143 a § 147 tr. zákoníku.* – **č. 34/1979**

– Jízdu motorovým vozidlem za snížené viditelnosti se silně znečištěným čelním sklem a se silně znečištěnými světlomety, takže řidič má jen omezený výhled na vozovku, je třeba považovat za porušení důležité povinnosti uložené podle zákona ve smyslu § 224 odst. 2 tr. zák. *Pozn. SR: nyní srov. § 143 a § 147 tr. zákoníku.* – **č. 35/1979**

– Povinnost vodiča motorového vozidla, ktorý obchádza prekážku cestnej premávky, neohroziť a neobmedziť protiidúceho vodiča (§ 10 vyhl. č. 100/1975 Zb. o pravidlách cestnej premávky) platí aj v prípade, ak by protiidúci vodič mohol pri správnom spôsobe jazdy pri pravom okraji vozovky (§ 8 ods. 1 cit. vyhl.) ponechať dostatok priestoru na obídenie prekážky. Ak sa pri obchádzaní prekážky stretáva vodič s iným vozidlom, nesmie si vynucovať priestor na obídenie prekážky. Za takejto situácie by mohol vodič obísť prekážku a vojsť pritom do protismeru len vtedy, keď mu protiidúci vodič jasne a bez akýchkoľvek pochybností ponecháva dostatok miesta na bezpečné obídenie prekážky i na to, aby sa protiidúce vozidlá bezpečne vyhlí. *Pozn. SR: nyní srov. § 16 a § 20 zák. č. 361/2000 Sb.* – **č. 45/1979**

– K výkladu ustanovení § 11 vyhl. č. 100/1975 Sb., o pravidlech silničního provozu.

Řidič nesmí předjíždět, nemůže-li z jakéhokoli důvodu předjíždění dokončit před místem, kde je předjíždění zakázáno nebo kde začíná podélná souvislá čára, kterou by musel při předjíždění přejet. *Pozn. SR: nyní § 12 zák. č. 361/2000 Sb.* – **č. 53/1979**

– Povinnost uvedenou v § 17 odst. 2 vyhl. č. 100/1975 Sb., o pravidlech silničního provozu, je povinen splnit řidič motorového vozidla bez ohledu na to, zda provozovatel motorového vozidla splnil svoji povinnost podle § 6

odst. 3 cit. vyhl. či nikoli. *Pozn. SR: nyní § 23 zák. č. 361/2000 Sb. – č. 20/1980*

- Opravář automobilové opravny je trestně odpovědný za vzniklý následek, jestliže vadně provedl opravu brzdového válce na motorovém vozidle a v důsledku toho došlo při jízdě k selhání brzd a k dopravní nehodě, která měla za následek těžkou újmu na zdraví jiné osoby. Skutečnost, že nehodu spoluzavinil též mistr opravny, který neprovedl kontrolu opravy zkušební jízdou, a majitel vozidla, který po odvzdušnění brzdového systému neprovedl dostatečnou zkoušku účinnosti brzd, při níž by vadnou funkci brzd musel zjistit, nemůže opraváře exkullovat, ale může mít význam jen při výměře trestu. –

č. 22/1980

- Podľa § 20 ods. 9 vyhl. č. 100/1975 Zb. vodič stojaceho vozidla smie otvoriť dvere len vtedy, ak tým nie je obrozená bezpečnosť cestnej premávky. Preto vodič, ktorý otvorí dvere bez toho, aby sa presvedčil, či ho neobchádza žiadne iné vozidlo, prípadne iný účastník cestnej premávky a spôsobí tým dopravnú nehodu, je za túto nehodu zodpovedný. Skutočnosť, že poškodený účastník cestnej premávky nedodrжал pri obchádzaní dostatočný bočný odstup a tým nehodu spoluzavinil, iba znižuje mieru viny vodiča stojaceho vozidla. *Pozn. SR: nyní srov. § 26 zák. č. 361/2000 Sb. – č. 27/1981*

- Podľa § 42 ods. 6 a 7 vyhl. č. 100/1975 Zb. smie chodec mimo vyznačených prechodov prechádzať vozovku len kolmo na smer cestnej premávky a iba s ohľadom na vzdialenosť a rýchlosť jazdy prichádzajúcich vozidiel tak, aby vodičov týchto vozidiel nedonútil zmeniť smer alebo rýchlosť jazdy.

Od vodiča motorového vozidla idúceho dovolenou rýchlosťou, ktorá je primeraná aj vzhľadom na poveternostné podmienky, stav vozovky atď., nemožno žiadať, aby predvídal, že dospelí chodci nachádzajúci sa v blízkosti vozovky môžu neočakávane vstúpiť do vozovky a aby preto obmedzil rýchlosť svojho vozidla tak, aby mohol včas zastaviť aj pri vyskytnutí sa nepredvídanej situácie spôsobenej tým, že chodec hrubo poruší pravidlá cestnej premávky. *Pozn. SR: nyní srov. § 54 odst. 2 zák. č. 361/2000 Sb. – č. 28/1981*

- Řidič vozidla, který má přednost v jízdě, není povinen měnit směr nebo rychlost jízdy, jestliže nic nenasvědčuje tomu, že by hrozil střet s vozidlem, jehož řidič je povinen dát mu přednost v jízdě. Tuto povinnost a povinnost zabránit tak střetu vozidel má jen tehdy, když včas a na dostatečnou vzdálenost zjistí, že řidič vozidla, který mu má dát přednost v jízdě, svou povinnost nesplnil, popř. si počínal tak, že je zřejmé, že ji nesplní.

Jestliže řidič reaguje nesprávně na nebezpečnou situaci, kterou vyvolal jiný účastník silničního provozu porušením jeho pravidel, takže nezabránil dopravní nehodě, ačkoliv při správné reakci bylo ještě možné nehodě předejít, lze jej činit za nehodu odpovědným jen tehdy, jestliže mu za volbu nesprávného řešení situace lze přičítat zavinění. I když nehodu spoluzavinil nesprávnou reakcí na vzniklou situaci, nelze zpravidla posuzovat jeho jednání jako porušení důležité povinnosti ve smyslu § 223 odst. 2, resp. § 224 odst. 2 tr. zák. *Pozn. SR: nyní srov. § 143, § 147 a § 148 tr. zákoníku. – č. 43/1982*

- K aplikaci ustanovení § 28 odst. 4 vyhl. č. 100/1975 Sb., o pravidlech silničního provozu.

Jestliže vozidlo opatřené podle § 28 odst. 4 vyhl. č. 100/1975 Sb. oranžovým výstražným světlem odbočuje vpravo a vzhledem k délce nákladu lze předpokládat, že konec nákladu vybočí při tom doleva do profilu kolejiště elektrické dráhy, je řidič tramvajové soupravy jedoucí za vozidlem povinen včas snížit rychlost jízdy nebo i zastavit, aby předešel střetu tramvaje s vozidlem. *Pozn. SR: nyní § 42 zák. č. 361/2000 Sb. – č. 47/1983*

- Vodič autobusu, který prechádza cez železničné priecestie v takej vzdialenosti pred blížiacim sa osobným vlakom, že zrážke autobusu a vlaku sa zabránilo len tým, že rušňovodič osobného vlaku včas použil rýchlobrzdu, spôsobuje všeobecné nebezpečenstvo v zmysle § 180 ods. 1 Tr. zák. Porušenie povinností uložených v ustanoveniach § 21 ods. 1 a odst. 2 písm. e) vyhl. č. 100/1975 Zb. za takých okolností treba považovať za porušenie dôležitej povinnosti vyplývajúcej zo zamestnania v zmysle § 180 ods. 2 písm. b) Tr. zák. *Pozn. SR: nyní srov. § 273 tr. zákoníku a § 28 až § 31 zák. č. 361/2000 Sb. – č. 48/1983*
- Jestliže provozovatel motorového vozidla (§ 6 odst. 2 vyhl. č. 100/1975 Sb., o pravidlech silničního provozu), popř. řidič motorového vozidla (§ 3 odst. 2 cit. vyhl.) svěří řízení motorového vozidla osobě, o níž ví, že její schopnost k řízení je snížena v důsledku požití alkoholických nápojů, za okolností, že v důsledku toho může dojít k dopravní nehodě, odpovídá za následky dopravní nehody, ke které došlo proto, že schopnosti osoby, jíž bylo vozidlo svěřeno k řízení, byly sníženy. *Pozn. SR: nyní § 5 odst. 2 písm. d) a § 10 odst. 1 zák. č. 361/2000 Sb. – č. 23/1984*
- Jestliže se řidič motorového vozidla nevěnuje plně řízení za situace, kdy jede v souvislé koloně vozidel a ve vzdálenosti od vozidla jedoucího před ním, která není vzhledem k rychlosti vozidel bezpečná, porušuje důležitou povinnost uloženou mu podle zákona ve smyslu § 223 odst. 2 a § 224 odst. 2 tr. zák. *Pozn. SR: nyní srov. § 143, § 147 a § 148 tr. zákoníku. – č. 25/1984*
- Řidič motorového vozidla může v terénu mimo pozemní komunikace (zák. č. 135/1961 Sb.), tedy např. při práci na poli, uskutečňovat couvání bez pomocníka i v případě, že nemá dostatečný rozhled (srov. § 19 odst. 2 vyhl. č. 100/1975 Sb., o pravidlech silničního provozu). V takovém případě však musí splnit povinnosti uvedené v § 8 odst. 1 vyhl. č. 88/1980 Sb., o bezpečnosti práce a technických zařízení při provozu silničních vozidel. *Pozn. SR: nyní srov. zák. č. 13/1997 Sb. a § 5, § 6 a § 24 zák. č. 361/2000 Sb. – č. 26/1984*
- Zhodnocení poznatků z rozhodování soudů o trestných činech spáchaných v silniční dopravě. – **č. 36/1984**
- Zhodnocení rozhodování soudů o trestných činech vojenských, v silniční dopravě a proti majetku v socialistickém vlastnictví a odpovídajících přečinech. – **č. 12/1985**
- Z ustanovenia § 16 ods. 1 vyhl. č. 100/1975 Zb. vyplýva, že pre posúdenie, ktorý z vodičov je užívateľom hlavnej alebo vedľajšej cesty, nie je rozhodujúce, akou cestou križovatku opúšťa, ale akou cestou do križovatky vchádza. Vodič, prichádzajúci do križovatky po vedľajšej ceste a pokračujúci za križovatkou v jazde po hlavnej ceste, se nestáva užívateľom hlavnej cesty

z križovatke, ale až za križovatkou. *Pozn. SR: nyní srov. § 22 zák. č. 361/2000 Sb. – č. 10/1986*

– Za vozidlo s právem přednostní jízdy ve smyslu § 28 odst. 2 vyhl. č. 100/1975 Sb., ve znění vyhl. č. 136/1978 Sb., lze považovat jen takové vozidlo, které při plnění zvláštních úkolů užívá zvukového znamení s pronikavým tónem (sirény) a zároveň světelného znamení s modrými světly. Jen řidiči těchto vozidel nemusí dodržovat některá pravidla silničního provozu, jsou jen povinni dbát potřebné opatrnosti. *Pozn. SR: nyní srov. § 41 a § 42 zák. č. 361/2000 Sb. – č. 22/1986*

– K otázce zjišťování a posuzování tzv. mikrospánku u řidiče motorového vozidla. – **č. 23/1986**

– V obydlené části města, zastavěné rodinnými domky, kde nelze vyloučit pohyb osob ve vozovce, je řidič autojeřábu, jestliže se rozhodne couvat a nemá dostatečný rozhled za vozidlo, povinen zajistit bezpečné couvání pomocí způsobilé a náležitě poučené osoby (§ 19 odst. 2 vyhl. č. 100/1975 Sb., ve znění pozdějších předpisů). K tomu je povinen i tehdy, když před nastoupením do vozidla na vozovce ani v její blízkosti žádnou osobu neviděl. *Pozn. SR: nyní jde o § 24 zák. č. 361/2000 Sb. – č. 19/1987*

– Ak závisí posúdenie viny na nehode v cestnej premávke od určenia primeranej rýchlosti motorového vozidla, treba na riešenie tejto otázky pribrať znalca na objasnenie skutkových okolností odbornej povahy (výpočet vzdialeností, výpočet brzdennej dráhy vzhľadom na typ vozidla, stav vozovky, účinnosť brzd atď.). Otázka, či rýchlosť vozidla bola primeraná či neprimeraná a v akej miere, je však otázkou právnou, ktorú musí riešiť orgán činný v trestnom konaní na základe znaleckého posudku.

Porušenie povinnosti uvedenej v § 12 vyhl. č. 100/1975 Zb. o pravidlách cestnej premávky o dodržiavaní primeranej, prípadne predpísanej rýchlosti spravidla nebude možné považovať za porušenie dôležitej povinnosti uloženej podľa zákona, ak rýchlosť vozidla bola len o málo vyššia než je predpísaná, prípadne primeraná rýchlosť. *Pozn. SR: nyní § 18 zák. č. 361/2000 Sb. – č. 24/1987*

– Vodič motorového vozidla sa nemôže spoliehať na to, že chodec veľmi vysokého veku sa bude správať v cestnej premávke s potrebnou opatrosťou a že bude primerane reagovať na dopravnú situáciu. Na takéto osoby treba brať osobitný ohľad [§ 2 ods. 2 a § 4 ods. 1 písm. e) vyhl. č. 100/1975 Zb. o pravidlách cestnej premávky.]. Skutočnosť, že poškodený značnou mierou spoluzavinil dopravnú nehodu, môže viesť k záveru, že nie je splnená materiálna podmienka pre použitie vyššej trestnej sadzby, hoci obvinený formálne porušil dôležitú povinnosť uloženú podľa zákona. *Pozn. SR: nyní § 4 a § 5 odst. 1 písm. d) zák. č. 361/2000 Sb. K posuzování materiální podmínky vyšší trestnosti činu srov. § 58 odst. 1 tr. zákoníku. Tr. zákoník nepřevzal ustanovení § 88 odst. 1 tr. zák., takže nedostatek materiální podmínky pro použití vyšší trestní sazby lze zohlednit v rámci ustanovení o mimořádném snížení trestu odnětí svobody. – č. 25/1987*

– Ak je príčinou dopravnej nehody porucha brzdového systému motorového vozidla, je dôležité zistiť, či vodič mal a mohol poruchu objaviť pri riad-

nej kontrole a starostlivosti pred jazdou, ale i počas jazdy, ale ešte pred nehodu. Z tohto hľadiska je významné, či ide o náhlu poruchu alebo o takú poruchu, ktorá sa vyvíja a narastá postupne.

Je porušením dôležitej povinnosti uloženej podľa zákona v zmysle § 223 ods. 2 prípadne § 224 ods. 2 Tr. zák., ak vodič vedie motorové vozidlo, o ktorom vie, že má chybný brzdový systém, napr. keď treba opakovane stlačiť brzdový pedál, aby sa vyvolal potrebný brzdiaci účinok. V takom prípade ide o vedomé použitie motorového vozidla technicky nespôsobilého na premávku (§ 84 ods. 1 a ods. 2 bod 2 vyhl. č. 41/1984 Zb. o podmienkach prevádzky vozidiel na pozemných komunikáciách) a o porušenie jednej zo základných povinností vodiča uvedenej v § 4 ods. 1 písm. a) vyhl. č. 100/1975 Zb. o pravidlách cestnej premávky, podľa ktorej vodič smie použiť na jazdu len také vozidlo, ktoré spĺňa stanovené podmienky premávky vozidiel na cestách. *Pozn. SR: nyní srov. zák. č. 56/2001 Sb., vyhl. č. 341/2002 Sb. a § 5 odst. 1 písm. a) zák. č. 361/2000 Sb. – č. 28/1987*

– Ustanovenie § 16 ods. 2 vyhl. č. 100/1975 Zb. o prednosti v jazde na križovatke ciest neoznačených dopravnými značkami, je otázkou právnou, ktorú neprislúcha riešiť znalcovi.

Ustanovenie § 16 ods. 2 vyhl. č. 100/1975 Zb. o prednosti v jazde na križovatke ciest neoznačených dopravnými značkami platí aj pre križovatku účelovej komunikácie s inou cestou bez ohľadu na jej druh. *Pozn. SR: nyní § 22 zák. č. 361/2000 Sb. – č. 44/1987*

– Ak vodič motorového vozidla nepoužil zvukové výstražné znamenie, hoci to bolo nevyhnutné na odvrátenie hroziaceho nebezpečenstva (§ 2 ods. 2 a § 23 ods. 1 vyhl. č. 100/1975 Zb. o pravidlách cestnej premávky), spravidla v tom nemožno vidieť porušenie dôležitej povinnosti uloženej podľa zákona v zmysle § 224 ods. 2 Tr. zák. *Pozn. SR: nyní srov. § 31 zák. č. 361/2000 Sb. ve vztahu k trestným činům podle § 143 a § 147 tr. zákoníku. – č. 45/1987*

– Ak vodič vozidla dá znamenie pre zmenu smeru jazdy vľavo a vybočí doľava v svojom jazdnom pruhu, prípadne prejde do vedľajšieho jazdného pruhu alebo prejde stredovú čiaru, nemôže z toho vodič vozidla idúceho za ním bez ďalšieho vyvodzovať, že vpredu idúce vozidlo odbočuje doľava a že ho možno predísť vpravo (§ 11 ods. 1 veta druhá vyhl. č. 100/1975 Zb. o pravidlách cestnej premávky). Uvedený manéver môže znamenať aj to, že vozidlo idúce vpredu obchádza dajakú prekážku. Vodič vozidla, ktoré ide vzadu, je preto povinný sledovať situáciu v cestnej premávke a byť pripravený vhodne reagovať na eventuálnu prekážku. *Pozn. SR: nyní § 17 zák. č. 361/2000 Sb. – č. 46/1987*

– Pri skúmaní zavinenia dopravnej nehody, ktorej účastníkom bol československý občan v cudzine, sa použijú pravidlá cestnej premávky toho štátu, kde bol spáchaný trestný čin. Obvinený československý občan, vodič motorového vozidla, sa nemôže zbaviť trestnej zodpovednosti tým, že tieto pravidlá nepoznal, lebo pred cestou je povinný sa s týmito pravidlami zoznámiť. – **č. 47/1987 – I**

– Vodič predchádzaného vozidla, ktorý v rozpore s ustanovením § 11 ods. 5 vyhl. 100/1975 Zb. o pravidlách cestnej premávky zvýši rýchlosť alebo inak

- brání předcházet, může tým vytvořit dopravní situaci, v kteréj vodič, který začal předcházet, nesmie v predchádzaní pokračovať [§ 11 ods. 2 písm. a) a e) cit. vyhl.] a musí sa zaradiť za vozidlo, ktoré chcel predísť. *Pozn. SR: nyní § 17 odst. 4 a 5 zák. č. 361/2000 Sb. – Pozn. red.: K odpovědnosti řidiče předjíždějícího vozidla v případě, kdy se už nemůže zařadit za předjížděné vozidlo a musí situaci řešit jinak srov. č. 43/1982 Sb. rozh. tr. – č. 48/1987*
- K výkladu § 21 odst. 1 vyhl. č. 100/1975 Sb., o pravidlech silničního provozu. Řidič přijíždějící k nechráněnému železničnímu přejezdu je povinen počínat si zvláště opatrně. Je zejména povinen plně se soustředit na jízdu a odstranit všechny podněty odvádějící nebo ztěžující pozornost (např. nehovořit se spolujezdcem, vypnout rádio, ventilátor topení nebo větrání apod.), zajistit si dostatečný výhled na železniční trať, snížit rychlost jízdy a pokud to vyžaduje bezpečnost jízdy otevřít okno, zastavit vozidlo a popřípadě vypnout motor, aby mohl uslyšet hluk přijíždějícího vlaku nebo jeho houkání. *Pozn. SR: nyní srov. § 28 až § 31 zák. č. 361/2000 Sb. – č. 13/1988*
- Ustanovení § 8 odst. 5 vyhl. č. 100/1975 Sb., o pravidlech silničního provozu, podle kterého smí řidič motorového vozidla na silnici s vozovkou o dvou nebo více jízdních pružích v jednom směru jízdy užívat k jízdě kteréhokoli jízdního pruhu, se ani s ohledem na ustanovení § 47 cit. vyhl. nevztahuje na cyklisty. Tito účastníci silničního provozu jsou povinni i v obci dodržovat ustanovení § 44 odst. 1 cit. vyhl., které jim ukládá jet na jízdním kole nebo vést jízdní kolo při pravém okraji vozovky. Na vozovce o dvou jízdních pružích v jednom směru jízdy je však cyklista povinen jet před odbočením vlevo při levém okraji levého jízdního pruhu. Ustanovení § 15 odst. 3 cit. vyhl., které ukládá řidiči před odbočováním vlevo zajet co nejdále vlevo v části vozovky určené pro jeho směr jízdy s ohledem na rozměry vozidla nebo nákladu a šíři vozovky, se vztahuje na řidiče všech vozidel. *Pozn. SR: nyní srov. § 12 a § 57 až § 60 zák. č. 361/2000 Sb. – č. 26/1988*
- Teprve od okamžiku, kdy z jednání řidiče motorového vozidla, který vyjížděl z místa ležícího mimo silnici, bylo zřejmé, že nemíni dát přednost v jízdě vozidlu jedoucímu po silnici, bylo povinností řidiče, který měl přednost v jízdě, přizpůsobit své chování této situaci v silničním provozu (§ 2 odst. 2 vyhl. č. 100/1975 Sb.). *Pozn. SR: nyní srov. § 5 a § 23 zák. č. 361/2000 Sb. – č. 42/1988 – I*
- Spočívá-li příčina dopravní nehody, při níž došlo k ublížení na zdraví, výhradně v tom, že řidič frekventant řidičského kursu nezvládl po technické stránce řízení bojového vozidla při jízdě v zatáčce, přičemž nebyl patřičně usměrňován řidičem – instruktorem, nelze mu přičítat zavinění za tento škodlivý následek ve smyslu § 5 písm. a) či b) tr. zák. *Pozn. SR: nyní srov. § 16 tr. zákoníku. – č. 44/1988*
- Řidič motorového vozidla se může zásadně spoléhat na to, že odborný servis provede opravu vozidla řádně. Jestliže se však při jízdě závada, pro kterou vozidlo bylo v opravě, opět objeví, nemůže se již na opravu spoléhat, i kdyby byl výslovně v servisu ujištěn, že závada byla odstraněna. – **č. 12/1989**
- Řidič je povinen neustále zachovávat bezpečnou vzdálenost od vozidla jedoucího před ním (§ 13 odst. 1 vyhl. č. 100/1975 Sb., o pravidlech silničního

provozu). Nesmí se přitom spoléhat pouze na to, že snižování rychlosti jízdy mu bude signalizováno brzdovými světly vozidla jedoucího vpředu. *Pozn. SR: nyní § 19 zák. č. 361/2000 Sb. – č. 32/1989*

– Jestliže při srážce autobusu s protijedoucím nákladním automobilem jsou obě vozidla intenzívně brzděna a bočně stabilizována, takže se jejich nárazová rychlost sníží na 16 km/h a je zabráněno čelnímu střetu, nevznikne zpravidla takové nebezpečí pro život a zdraví lidí nebo takové nebezpečí škody na cizím majetku, které předpokládá ustanovení § 180 tr. zák. (obecné nebezpečí)

Pozn. SR: nyní srov. § 273 tr. zákoníku. – č. 33/1989

– Jestliže příčinou dopravní nehody je skutečnost, že obviněný předjížděl osobním automobilem koňský potah jedoucí stejným směrem, ačkoli v protisměru přijížděl osobní automobil, a v důsledku toho došlo k dopravní nehodě, potom samotná skutečnost, že provoz koňského potahu byl v době dopravní nehody zakázán, nemůže vyvinít obviněného. – **č. 10/1990 – I**

– Jízda vozidla jedoucího v protisměru může být zvláštní okolností podle § 8 odst. 1 vyhl. č. 100/1975 Sb., jež opravňuje řidiče, který jede proti tomuto vozidlu ve svém jízdním pruhu, k vybočení od pravého okraje vozovky, příp. k vjetí do protisměru. *Pozn. SR: nyní § 11 zák. č. 361/2000 Sb. – č. 33/1990*

– K hodnocení posudku znalce z oboru doprava, odvětví silniční doprava. – **č. 34/1990 – II**

– Porušením § 3 odst. 1 písm. a) vyhl. č. 99/1989 Sb. je i skutečnost, že řidič motorového vozidla při řízení strpěl opakované nebezpečné zásahy spolujezdce do ovládání vozidla, jimž mohl bez obtíží zabránit. Došlo-li v důsledku takového zásahu spolujezdce k dopravní nehodě, řidič odpovídá podle příslušných ustanovení tr. zák. za její následky, které měl a mohl předvídat. *Pozn. SR: nyní § 4 a § 5 odst. 1 zák. č. 361/2000 Sb. – č. 21/1992 – I*

– Řidič motorového vozidla odpovídá za následek dopravní nehody, který měl a mohl předvídat, přestože vozidlo neřídil, ale svěřil řízení osobě, o níž věděl, že v důsledku podnapilosti není schopna vozidlo bezpečně ovládat, a k nehodě došlo právě z tohoto důvodu. – **č. 21/1992 – II**

– Výjimka z povinnosti dodržovat pravidla silničního provozu podle § 35 odst. 1 vyhl. č. 99/1989 Sb., ve znění vyhl. č. 24/1990 Sb., je podmíněna současným použitím zvukového i světelného znamení a tím, že tato opatření musí předcházet uskutečnění jízdního manévru. I při této tzv. přednostní jízdě musí řidič dbát potřebné opatrnosti. To se mimo jiné projevuje v tom, že sleduje, zda řidiči ostatních vozidel jeho výstražná znamení postřehli a zda tedy může spoléhat na to, že se zachovají v souladu s ustanovením § 35 odst. 3 vyhlášky. Zanedbání uvedených podmínek může být porušením důležité povinnosti uložené řidiči podle zákona ve smyslu § 223 tr. zák. Okolnost, zda řidič při této tzv. přednostní jízdě „plnil zvláštní úkoly“, však není z hlediska jeho trestní odpovědnosti za případnou dopravní nehodu rozhodná. *Pozn. SR: nyní srov. § 41 a § 42 zák. č. 361/2000 Sb. ve vztahu k trestnému činu podle § 148 tr. zákoníku. – č. 48/1992*

– Na křižovatce silnic, na které není dopravními značkami označeno, která ze silnic je hlavní a která vedlejší, musí dát řidič přijíždějící na křižovatku přednost vozidlům přijíždějícím zprava (§ 20 odst. 2 vyhl. č. 99/1989 Sb., ve znění

ní pozdějších předpisů). Na tom nic nemůže změnit skutečnost, že křižovatka není označena proto, že původní dopravní označení bylo protiprávně odstraněno a že v místě je zvyklost považovat komunikaci, po níž řidič přijíždí, za hlavní. *Pozn. SR: nyní § 22 zák. č. 361/2000 Sb. – č. 48/1997*

- Dát přednost v jízdě ve smyslu ustanovení § 2 odst. 2 vyhl. č. 99/1989 Sb. neznamená povinnost řidiče počínat si tak, aby žádným způsobem neomezil směr nebo rychlost jízdy řidiče, který má přednost v jízdě. Řidič poruší takovou povinnost jen tehdy, jestliže vytvoří dopravní situaci, kdy řidič, který má přednost v jízdě, musí, aby se vyhnul střetu s jeho vozidlem, učinit takový zásah do řízení, který lze charakterizovat jako náhlou změnu směru nebo rychlosti jízdy. Tím není např. mírné přibrzdění nebo plynulé přejetí do jiného jízdního pruhu za okolností, kdy k těmto manévřům má řidič dostatek času a není jim na překážku stav vozovky nebo dopravní situace. – **č. 44/2000**
- Jestliže řidič před započítím jízdy spoléhá na to, že ji může bezpečně vykonávat, ačkoliv ví o okolnostech, které by mohly mít negativní vliv na jeho schopnost ovládat motorové vozidlo, a přesto těmto okolnostem nepřizpůsobí ani režim své jízdy, zejména zařazováním častějších zastávek s přiměřenou dobou odpočinku, pak odpovídá za škodlivý následek dopravní nehody i v případě, že ke ztrátě kontroly nad vozidlem dojde v důsledku náhlé indispozice vyvolané výše uvedeným stavem. – **č. 29/2001 – II**
- viz **Dokazování – č. 27/1988, 42/1988 – II, 9/1990 a 46/1990 – I**
- viz **Důležitá povinnost uložená podle zákona – č. 5/1962, 39/1963, 11/1966, 31/1966, 33/1972, 38/1975, 13/1978, 39/1978, 40/1978, 61/1978, 36/1984, 14/1987 a 41/1987**
- viz **Místní působnost trestního zákona – č. 29/1981**
- viz **Nedbalost – č. 20/1992 a 43/2002**
- viz **Neposkytnutí pomoci – č. 4/1969**
- viz **Ohrožení pod vlivem návykové látky – č. 1/1966, 62/1967, 36/1984 a 12/1985 (s. 141)**
- viz **Podmíněné zastavení trestního stíhání – č. 19/1995**
- viz **Poškození a ohrožení provozu obecně prospěšného zařízení – č. 36/1973 – I, 11/1986**
- viz **Příčinný vztah – č. 72/1971**
- viz **Příslušnost soudu – č. 4/1966**
- viz **Souběh – č. 19/1964**
- viz **Trestný čin – č. 34/1989 – I, II**
- viz **Ublížení na zdraví – č. 21/1980, 42/1986 a 43/1986**
- viz **Ukládání trestu – č. I/1966, 19/1973, 41/1978, 42/1978, 52/1978 a 21/1982**
- viz **Zákaz činnosti – č. I/1966**
- viz **Zjišťování skutkového stavu věci – č. 16/1965**

Doručování

- Právne účinky, ktoré Tr. por. spája s doručením písomnosti (napr. počiatok behu lehoty na podanie opravného prostriedku), môžu nastať len vtedy, ak bola písomnosť doručená niektorým zo spôsobov, ktoré pre danú písomnosť predpisuje alebo pripúšťa Tr. por. Ak sa písomnosť dostala do rúk adresáta iným

- spôsobom, nemožno také doručenie považovať za platné doručenie, ktoré by malo tie právne účinky, ktoré sú s platným doručením spojené. – **č. 3/1972 – VII**
- Obvinenému, ktorý sa po vyhlásení rozsudku vzdal odvolania, možno odpis rozsudku platne doručiť aj jeho uložením podľa § 63 ods. 2 Tr. por. za predpokladu, že sa presne dodrží postup, ktorý predpisuje toto ustanovenie pre takéto náhradné doručenie. Ustanovenie § 63 ods. 3 písm. b) Tr. por. v takomto prípade nebráni tomu, aby sa odpis rozsudku uložil podľa § 63 ods. 2 Tr. por. *Pozn. SR: nyní srov. § 64 odst. 2 a 3 tr. ř. – č. 63/1972*
 - Za pracovisko ve smyslu ustanovení § 62 odst. 3 tr. ř. lze považovat jen konkrétní pracovisko advokátní poradny, nikoli advokátní poradnu jako celek, je-li rozdělena na místně oddělená pracoviště. *Pozn. SR: nyní srov. § 63 odst. 1 tr. ř. a zák. č. 85/1996 Sb. – č. 20/1973 – II*
 - Doručování písemností, které se doručují do vlastních rukou, nelze provádět telegraficky. – **č. 23/1974**
 - Ustanovenie Tr. por. o spôsobe doručovania do vlastných rúk v zmysle § 63 ods. 1 Tr. por. platí aj pre nápravno výchovné ústavy ministerstva spravodlivosti, väznice a liečebné ústavy. Doručenie do vlastných rúk nemožno v takých prípadoch nahradzovať iba oboznámením adresáta s obsahom doručovaného rozhodnutia a jeho založením do osobného spisu adresáta. Doručenie takejto písomnosti musí osoba, ktorej sa doručuje do vlastných rúk, vlastnoručne potvrdiť a musí sa jej umožniť, aby sa s obsahom doručovaného rozhodnutia mohla sama náležite oboznámiť a rozhodnúť o príp. podaní opravného prostriedku. *Pozn. SR: nyní srov. § 64 tr. ř. – č. 59/1967*
 - Pod pojmem „řádně předvolán“ v ustanovení § 202 odst. 2 písm. a) tr. ř. je nutno rozumět doručení předvolání do vlastních rukou obviněného podle § 63 odst. 1 písmo a) tr. ř.; takové doručení předvolání nemůže být nahrazeno prohlášením jiných osob, že obviněný byl jimi o konání hlavního líčení vyzooměn. *Pozn. SR: nyní srov. § 64 tr. ř. – č. 52/1975*
 - Oznamuje-li se usnesení doručení opis rozhodnutí, proti kterému je přípustný opravný prostředek, a opis je též oprávněné osobě doručen dvakrát nebo vícekrát (například na různé adresy), zákonná lhůta k podání opravného prostředku se počítá od toho doručení, ke kterému došlo nejdříve. – **č. 30/1988**
 - Obviněnému má být doručen do vlastních rukou opis trestního příkazu. Protože faxová kopie nemá takový charakter, nenastávají jejím doručení účinky spojené s vyhlášením odsuzujícího rozsudku, a to ani v případě, že je obviněnému předána dožádaným soudem a obviněný její přijetí svým podpisem potvrdí. – **č. 6/1997**
 - Uložení zásilky podle § 64 odst. 2 tr. ř. a z něj vyplývající fikce doručení zásilky adresátovi nejsou vyloučeny u zásilky, již je obžalovaný jako odvolatel vyzoomíván o konání veřejného zasedání o odvolání. – **č. 38/2003 – II**
 - Podává-li obhájce opravný prostředek v zastoupení obviněného, pak z hlediska podmínky uvedené v ustanovení § 64 odst. 1 písm. b) tr. ř. o doručování do vlastních rukou není osobou oprávněnou podat proti rozhodnutí opravný prostředek. Proto mu není nutno doručit rozhodnutí do vlastních rukou, ale postačí doručení způsobem vyplývajícím z ustanovení § 63 odst. 1

tr. ř. a § 48b o. s. ř. To ovšem neplatí v případě obhájce v řízení proti uprchlému a obhájce zemřelého obviněného. – **č. 7/2004 – II**

– Doručuje-li soud prostřednictvím pošty do vlastních rukou (§ 64 odst. 1 tr. ř.) zásilku obsahující usnesení odvolacího soudu, jímž bylo rozhodnuto o odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně, není vyloučeno její uložení postupem předvídaným ustanovením § 64 odst. 2 tr. ř. V takovém případě nastanou právní účinky doručení již vznikem tzv. fikce doručení vyplývající z tohoto ustanovení. Z hlediska běhu lhůt k podání dovolání tedy nemá význam pozdější faktické převzetí této zásilky (např. osobně u soudu). – **č. 54/2005**

– V řízení proti uprchlému (§ 302 a násl. tr. ř.) se pro doručování opisu rozhodnutí odvolacího soudu obviněnému neuplatní obecná úprava obsažená v ustanoveních § 130 odst. 1 tr. ř. a § 137 odst. 4 tr. ř., nýbrž postup při doručování se řídí ustanovením § 306 odst. 1 tr. ř., z něhož vyplývá, že všechny písemnosti (tj. včetně opisu rozhodnutí odvolacího soudu) se doručují pouze obhájci. Vzhledem k tomu pak je i pro počátek běhu lhůty pro podání dovolání (§ 265e odst. 1 a 2 tr. ř.) významný toliko okamžik doručení opisu rozhodnutí odvolacího soudu obhájci obviněného, který je oprávněn podat za obviněného dovolání jen do dvou měsíců od tohoto doručení. Pozdější doručení opisu rozhodnutí odvolacího soudu obviněnému po uplynutí této lhůty poté, co pominuly důvody konání řízení proti uprchlému (např. v souvislosti s jeho oprávněním podle § 306a odst. 2 tr. ř.), nemá na její běh již žádný vliv. Jestliže obhájce má za to, že se proti obviněnému konalo řízení jako proti uprchlému, ač pro takový postup nebyly splněny zákonné podmínky vyplývající z ustanovení § 302 tr. ř., a v důsledku toho byla obviněnému znemožněna účast na hlavním líčení či veřejném zasedání odvolacího soudu, může podat dovolání s tím, že uvedená skutečnost zakládá důvod dovolání ve smyslu § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. (srov. **č. 57/2005 – II Sb. rozh. tr.**). – **č. 28/2007**

– Adresu, kterou obviněný uvede v písemném slibu nahrazujícím vazbu [§ 73 odst. 1 písm. b) tr. ř.], s tím, že na ní bude přebírat zásilky soudu, je třeba považovat za adresu, kterou obviněný označil pro doručování (§ 64 odst. 2 tr. ř.). – **č. 18/2008**

– Vyrozumění o konání veřejného zasedání odvolacího soudu (§ 233 odst. 1 tr. ř.) lze obviněnému doručovat na jakoukoli adresu, ohledně které je možno předpokládat, že si tam vyzvedne doručovanou zásilku. Nemusí jít jen o adresu, kterou obviněný výslovně označil za účelem doručování ve smyslu § 55 odst. 1 písm. c) a § 63 odst. 2 tr. ř., ale též např. o adresu ohlašovny trvalého pobytu (obecního, resp. městského úřadu), jestliže obviněný není přihlášen k trvalému pobytu na jiném místě a sám se rozhodl pro takové řešení. – **č. 18/2010**

– viz **Hlavní líčení – č. 1/1994**

– viz **Lhůta k podání odvolání – č. 48/1979**

– viz **Obhájce – č. 20/1963 – I**

– viz **Pořádková pokuta – č. 34/1973 a 52/1993**

– viz **Řízení o stížnosti – č. 53/2002**

– viz **Usnesení – č. 26/1971**

Dotčení podvod

– viz **Podvod**

– viz **Porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže**

– viz **Úvěrový podvod**

Doznání obviněného

– Obsah doznání obviněného se považuje za věrohodný, jenom je-li věrohodnost prokázána dalšími věrohodnými důkazy. – **č. 38/1968 – III**

– viz **Křivá výpověď a nepravdivý znalecký posudek – č. 25/1969**

– viz **Vazba – č. 39/1968**

– viz **Výslech obviněného – č. 38/1968 – I**

Dozor státního zástupce (dříve Dozor prokurátora)

– Lhůta 15 dnů stanovená v § 174 odst. 2 písm. e) tr. ř. začíná běžet od doručení opisu usnesení vyšetřovatele (*nyní policejního orgánu*) prokurátorovi (*nyní státnímu zástupci*); počítá se podle § 60 odst. 1 tr. ř. Nedodržení lhůty 48 hodin, v níž je podle § 172 odst. 3 tr. ř. nutno doručit opis usnesení vyšetřovatele (*policejního orgánu*) o zastavení trestního stíhání prokurátorovi (*státnímu zástupci*), má jen pořádkový význam a nemá vliv na začátek běhu lhůty pro výkon oprávnění prokurátora (*státního zástupce*), uvedených v § 176 odst. 1 a odst. 2 písm. e) tr. ř. *Pozn. SR: judikát je použitelný jen velice omezeně (ve vztahu k rozhodnutí policejního orgánu o odložení věci), neboť podle stávající úpravy jde o lhůtu 30 dnů týkající se však jen rozhodnutí policejního orgánu o odložení věci, neboť policejní orgán podle § 172 tr. ř. již není oprávněn rozhodnout o zastavení trestního stíhání.* – **č. 5/1981**

– viz **Právní moc rozhodnutí – č. 48/1970 – I**

– viz **Řízení o stížnosti – č. 7/2010**

Dožádání

– viz **Mezinárodní právní pomoc – č. 40/1997 – I a 20/1999**

Důkaz

– Vysvetlenia osôb, ktoré orgány prípravného konania zadovážili podľa § 158 ods. 3 Tr. por. (resp. podľa § 19 ods. 1 zák. č. 40/1974 Zb. o Zbore národnej bezpečnosti) pred začatím trestného stíhania na preverenie oznámenia o trestnom čine, prípadne iného podnetu na začatie trestného stíhania, nemôžu slúžiť ako dôkaz pred súdom. *Pozn. SR: nyní srov. § 158 odst. 5 tr. ř. a § 61 odst. 1 až odst. 6 zák. č. 273/2008 Sb., o Polici České republiky.* – **č. 22/1976**

– Provedení důkazu přečtením protokolu o výslechu svědka mladšího než patnáct let i bez splnění podmínek uvedených v § 211 tr. ř. (§ 102 odst. 2 věta druhá tr. ř.) předpokládá, že byly splněny všechny náležitosti předepsané trestním řádem pro výslech svědka, zejména že svědek byl řádně poučen ve smyslu § 101 odst. 1 tr. ř. i o právu odepřít výpověď podle § 100 tr. ř.

Nebyla-li výpověď svědka provedená v přípravném řízení přečtena v hlavním líčení pro nesplnění podmínek uvedených v § 211 odst. 3 tr. ř., nelze k takové výpovědi při rozhodování přihlížet, i když okolnosti v ní uváděné svědčí proti obviněnému nebo v jeho prospěch (§ 220 odst. 2 tr. ř.). *Pozn. SR: nyní srov. § 211 odst. 4 tr. ř.* – **č. 51/1977**

– Výkazy a tabulky o rozsahu trestné činnosti jednotlivých obviněných a výši dosaženého prospěchu sestavené vyšetřovatelem v přípravném řízení na zá-

kladě hodnocení vypovědi svědků a dalších důkazů nejsou důkazem v smyslu § 89 odst. 2 tr. ř., který by bylo možno použít jako listinný důkaz před soudem. Jde pouze o vlastní orientační pomůcku vyšetřovatele o hodnocení výsledků dokazování v přípravném řízení. – **č. 4/1982 – III**

– Orgány přípravného konania nie sú oprávnené vykonávať pred začatím trestného stíhania úkony podľa štvrtej a piatej hlavy Tr. por. s výnimkou úkonov podľa § 113 a § 114 (tj. s výnimkou ohliadky a prehliadky tela a iných podobných úkonov), teda nie sú oprávnené ani vypočúť svedkov podľa § 101 a nasl. Tr. por. Výpoveď svedka vypočutého pred začatím trestného stíhania, aj keby bola inak vykonaná vo forme predpísanej v piatej hlave Tr. por., nemožno použiť ako dôkaz pred súdom. *Pozn. SR: nyní srov. § 158, § 158a a § 160 odst. 4 tr. ř. o provádění některých úkonů, zejména neodkladných nebo neopakovatelných, ještě před zahájením trestního stíhání.* – **č. 28/1982**

– Odpovědi obviněného učiněné k dotazu vyhledávacího orgánu při prostudování spisu po skončení vyhledávání [§ 169 písm. b) tr. ř.] a zaprotokolované do protokolu o tomto úkonu, aniž se postupovalo podle § 91 násl. tr. ř., zejména aniž byl obviněný poučen o svých právech podle § 92 odst. 1 tr. ř., nelze považovat za důkaz ve smyslu trestního řádu, k němuž by soud mohl přihlížet při svém rozhodování. *Pozn. SR: institut vyhledávání a vyhledávací orgány byly zrušeny novelou tr. ř. č. 292/1993 Sb.; judikát se nyní přiměřeně uplatní na postup policejních orgánů ve vyšetřování.* – **č. 25/1988 – II**

– Jestliže byl obviněný vyslechnut k dalšímu skutku předtím, než bylo pro tento skutek zahájeno trestní stíhání, nelze se po zahájení tohoto trestního stíhání a po vznesení obvinění spokojit s tvrzením obviněného, že v předchozí výpovědi vypovídal pravdivě a že se na tuto výpověď odvolává. Původní výpovědi totiž vzhledem k okolnostem, za nichž byla učiněna, nelze před soudem použít, neboť jde o důkaz absolutně neúčinný. Po zahájení trestního stíhání a vznesení obvinění pro další skutek je nutno obviněného znovu vyslechnout v souladu s příslušnými ustanoveními trestního řádu. To platí obdobně i pro výpověď svědka. *Pozn. SR: nyní srov. § 160 tr. ř. o zahájení trestního stíhání.* – **č. 42/1990 – II**

– Výsledky vyšetření na tzv. detektoru lži nemůže soud použít jako důkaz při rozhodování trestní věci. – **č. 8/1993**

– Oznámení o trestném činu podle § 158 odst. 1 tr. ř. není důkazem v trestním řízení a orgány činné v tomto řízení z něj tedy nemohou vycházet při zjišťování skutečného stavu věci. Pokud je oznamovatel po zahájení trestního stíhání vyslýchán jako svědek, musí být proto vyslechnut i k těm skutečnostem, které uváděl již v oznámení o trestném činu; jinak je dokazování neúplné. *Pozn. SR: nyní srov. § 158 odst. 2 tr. ř.* – **č. 46/1993**

– Vadu důkazu spočívající v tom, že údaje o uskutečněném telekomunikačním provozu byly vyžádány v rozporu se zákonem, lze za účinnosti novely tr. ř. č. 265/2001 Sb. napravit postupem podle § 88a tr. ř., ovšem za předpokladu, že příslušný operátor bude mít předmětné údaje ještě k dispozici. – **č. 14/2003 – I**

– Pro přípustnost užití záznamu o odposlechu telekomunikačního provozu jako důkazu je rozhodující, zda k tomuto odposlechu a pořízení záznamu o něm

byly splněny zákonné podmínky obsažené v § 88 tr. ř. Bylo-li tomu tak, pak není relevantní, zda k povolení odposlechu a pořízení záznamu o něm došlo u podezřelého nebo obviněného či u jiné osoby. – **č. 19/2004 – II**

– S ohledem na ustanovení § 89 odst. 2 tr. ř. lze za důkaz použitelný v trestním řízení pokládat též obsah obrazového záznamu z kamerového systému, který poškozený nainstaloval za účelem zjištění identity osoby poškozující jeho majetek (např. jeho obydlí, jeho automobil).

V takovém případě zpravidla nepředstavuje jednání poškozeného nepřipustný zásah do soukromí zaznamenané osoby, který by znamenal neúčinnost takového důkazu, i když instalaci záznamového zařízení a jeho provoz neoznámil Úřadu pro ochranu osobních údajů podle § 16 odst. 1 a odst. 2 zák. č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Přípustnost takového důkazu je však nezbytné vždy posuzovat i s přihlédnutím k právu na soukromí zakotvenému v čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a na nedotknutelnost osoby a jejího soukromí ve smyslu čl. 7 a čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. – **č. 22/2010**

– viz **Dokazování** – **č. 18/1996**

– viz **Konfrontace** – **č. 25/1993 – I**

– viz **Ohrožení životního prostředí** – **č. 36/2002**

– viz **Výslech svědka** – **č. 52/1977 – I, II a 17/1981 (s. 119–120)**

– viz **Znalec** – **č. 11/1977**

– viz **Znalecký posudek** – **č. 27/1977 – II, III, 33/1977 a 11/1982**

Důležitá povinnost uložená podle zákona

– V porušení každého dopravního předpisu nelze spatřovat „porušení důležité povinnosti, která pro řidiče vyplývá z jeho povolání nebo mu je uložena podle zákona“ ve smyslu § 223 odst. 2, resp. § 224 odst. 2 tr. zák. *Pozn. SR: nyní § 143, § 147 a § 148 tr. zákoníku.* – **č. 5/1962**

– Řidič, který nesleduje technický stav vozidla, zejména účinnost brzd, o nichž je mu známo, že řádně nefungují, porušuje důležitou povinnost, která mu je uložena podle zákona. – **č. 26/1962**

– U vodičov motorových vozidiel, ktorí majú účasť na ublížení na zdraví spoločnosťom pri cestnej premávke, môže byť porušením dôležitej povinnosti uloženej im podľa zákona najmä porušenie predpisov vyhl. č. 141/1960 Zb. Nemožno však považovať za porušenie dôležitej povinnosti v zmysle ustanovenia § 224 ods. 2 Tr. zák. akékoľvek porušenie ustanovení cit. vyhl. Musí ísť o porušenie takej povinnosti, že jej porušenie zvyšuje podstatne so zreteľom na svoju závažnosť v zmysle § 88 Tr. zák. stupeň nebezpečnosti činu pre spoločnosť. Pri hodnotení stupňa nebezpečnosti trestného činu pre spoločnosť v zmysle § 88 Tr. zák. musí súd prihliadať na všetky okolnosti konkrétneho prípadu. *Pozn. SR: nyní jde o zák. č. 361/2000 Sb. ve vztahu k trestným činům podle § 143 a § 147 tr. zákoníku. Dále srov. § 58 odst. 1 tr. zákoníku, neboť tr. zákoník nepřevzal ustanovení § 88 odst. 1 tr. zák., takže nedostatek materiální podmínky pro použití vyšší trestní sazby lze zohlednit zejména v rámci ustanovení o mimořádném snížení trestu odnětí svobody.* – **č. 39/1963 (stejně č. 31/1966)**

- K výkladu ustanovení § 224 odst. 2 tr. zák.
Za porušení důležité povinnosti lze považovat jen porušení takové povinnosti, která má zpravidla za následek usmrcení nebo způsobení těžké újmy na zdraví. *Pozn. SR: nyní jde o výklad § 143 a § 147 tr. zákoníku.* – **č. 11/1964**
- Porušení důležité povinnosti uložené podle zákona představuje závažnější jednání, než je pouhé běžné porušení zákonem stanovených povinností. – **č. 13/1965**
- Za porušení důležité povinnosti ve smyslu ustanovení § 223, § 224 a § 180 tr. zák., není možno mechanicky považovat porušení jakéhokoliv předpisu, nýbrž jen porušení takové povinnosti, jejíž porušení má za dané situace zpravidla za následek nebezpečí pro lidský život nebo zdraví, kdy tedy jejím porušením může snadno dojít k takovému následku (**č. 11/1964**). Porušení takové povinnosti též musí pro svou závažnost ve smyslu ustanovení § 88 tr. zák. podstatně zvyšovat stupeň nebezpečnosti činu pro společnost (**č. 39/1963**). *Pozn. SR: nyní jde o trestné činy podle § 143, § 147, § 148 a § 273 tr. zákoníku. Dále srov. § 58 odst. 1 tr. zákoníku, neboť tr. zákoník nepřevzal ustanovení § 88 odst. 1 tr. zák., takže nedostatek materiální podmínky pro použití vyšší trestní sazby lze zohlednit v rámci ustanovení o mimořádném snížení trestu odnětí soboty.* – **č. 1/1966**
- Výpočet všech „důležitých povinností“ řidiče motorového vozidla není možný, poněvadž význam porušení kterékoli řidičské povinnosti je přímo závislý na konkrétní dopravní situaci; lze uvést jen některé typické případy, kdy závažné jednání řidiče je podle judikatury považováno za porušení důležité povinnosti uložené podle zákona. Především jde o řízení motorového vozidla pod vlivem požitého alkoholu, dále o nepřiměřeně rychlou jízdu v zatáčce, jíž se vozidlo dostane do protisměru (**č. 57/1960**), couvání s nákladním autem na veřejném prostranství při nedostatečné přehlednosti bez zajištění další osobou (**č. 17/1959**), nesledování technického stavu vozidla, zejména účinnosti brzd, o nichž řidič ví, že řádně nefungují (**č. 33/1961** a **26/1962**), porušení předpisů o zastavení nebo zmírnění rychlosti jízdy za situace, vytvořené vjezdem na silnici s předností v jízdě, železniční přejezd, nepřehlednou zúženou zatáčku apod. (**č. 14/1961**). – **č. 1/1966**
- Ustanoveními o přednosti v jízdě jsou stanovena důležitá pravidla, bez nichž by bezpečný a bezporuchový provoz nebyl možný, neboť jejich porušením dochází k bezprostřednímu nebezpečí střetu vozidel. Vzhledem k tomu je v nedání přednosti v jízdě třeba zpravidla spatřovat porušení důležité povinnosti uložené řidiči podle zákona. – **č. 1/1966**
- Aby bolo možné uznať, že ide o porušenie dôležitej povinnosti uloženej podľa zákona, musí súd zistiť, že medzi porušením takej povinnosti a následkom trestného činu je príčinná súvislosť. – **č. 31/1966**
- Porušením dôležitej povinnosti pri premávke na cestách je najmä také porušenie povinností vodiča motorového vozidla, ktoré so zreteľom na silu, rýchlosť a hmotnosť motorových vozidiel môže mať za následok vážnu dopravnú nehodu a ktoré podľa všeobecnej skúsenosti takéto následok skutočne často máva. – **č. 33/1972**

- Vyjmenovat všechny povinnosti účastníků silničního provozu, zejména řidičů motorových vozidel, které mohou být důležitými, není dobře možné, poněvadž vždy bude záviset na okolnostech toho kterého případu, zda porušení zjištěné povinnosti je i v daném případě porušením důležité povinnosti ve smyslu příslušného ustanovení zvláštní části trestního zákona. Příkladem je ale možné uvést některé typické případy porušení povinnosti, které se podle judikatury zpravidla považují za porušení důležité povinnosti uložené podle zákona. K nim patří řízení motorového vozidla pod vlivem požitého alkoholického nápoje, nepřiměřená rychlost, hlavně v zatáče, kdy se vozidlo dostane do protisměru, nedání přednosti v jízdě, předjíždění v místech, kde je to zakázáno, couvání nákladním autem bez dostatečného přehledu a bez zajištění náležitě poučenou osobou apod. Jak bylo v materiálu býv. Nejvyššího soudu Pls 7/65 zdůrazněno, lze za porušení důležité povinnosti u trestných činů podle § 180, § 223 a § 224 považovat jen porušení takové povinnosti, jejíž porušení má za dané situace zpravidla za následek nebezpečí pro lidský život nebo zdraví anebo pro majetek, kdy tedy jejím porušením může snadno dojít k takovému následku. *Pozn. SR: nyní jde o trestné činy podle § 143, § 147, § 148 a § 273 tr. zákoníku. – č. 38/1975*
- Bezohľadná jazda vodiča motorového vozidla vo vzťahu k chodcom nachádzajúcim sa na vyznačenom prechode, menovite však k osobám uvedeným v § 2 ods. 5 vyhl. č. 100/1975 Zb. je porušením dôležitej povinnosti uloženej podľa zákona (§ 223 ods. 2 a § 224 ods. 2 a i. Tr. zák.). *Pozn. SR: nyní srov. zejména § 5 odst. 1 zák. č. 361/200 Sb. ve vztahu k trestným činům podle § 143, § 147 a § 148 tr. zákoníku. – č. 13/1978*
- Pravidlá cestnej premávky je povinná zachovávať aj osoba, ktorá vedie motorové vozidlo bez vodičského oprávnenia. Aj takáto osoba môže pri vedení motorového vozidla porušiť dôležitú povinnosť uloženú podľa zákona, pričom za porušenie takejto povinnosti možno považovať už skutočnosť, že osoba vedúca motorové vozidlo bez vodičského oprávnenia nemá na vedenie vozidla potrebné schopnosti pokiaľ ide o technickú zručnosť i ovládanie pravidiel cestnej premávky. Sama skutočnosť, že osoba vedie motorové vozidlo bez oprávnenia, však ešte nemusí zakladať porušenie dôležitej povinnosti uloženej podľa zákona v zmysle § 224 ods. 2 Tr. zák., ak má inak takáto osoba technickú zručnosť potrebnú na bezpečné vedenie vozidla a ovláda pravidlá cestnej premávky. *Pozn. SR: nyní § 143 a § 147 tr. zákoníku. – č. 39/1978*
- Pre cúvanie motorových vozidiel mimo cestných komunikácií (na stavbe, v kameňolome ap.) platí predpis § 5 ods. 1 vyhl. Slovenského úradu bezpečnosti práce č. 49/1971 Zb. o bezpečnosti práce pri prevádzke cestných vozidiel (v ČSR platí vyhl. Českého úradu bezpečnosti práce č. 87/1971 Zb.) a obdobne sa použije aj ustanovenie § 19 vyhl. č. 100/1975 Zb. o pravidlách cestnej premávky. Cúvanie nákladným motorovým vozidlom na týchto pracoviskách bez toho, aby sa vodič náležite presvedčil o bezpečnosti cúvania alebo aby bezpečnosť cúvania zaistil za pomoci inej spoľahlivej osoby, je porušením dôležitej povinnosti uloženej podľa zákona v zmysle § 224 ods. 2 Tr. zák. *Pozn. nyní srov. zák. č. 361/2000 Sb. ve vztahu k trestným činům podle § 143 a § 147 tr. zákoníku. – č. 40/1978*

– Za porušení důležité povinnosti uložené podle zákona ve smyslu § 224 odst. 2 tr. zák., řídí-li motorové vozidlo osoba, která nemá řidičské oprávnění a pro nedostatek zkušenosti jede nepřiměřenou rychlostí a nereaguje včas snížením rychlosti na povahu vozovky a vzniklou situaci (prudká nepřehledná zatáčka, přebíhání dětí přes vozovku). *Pozn. SR: nyní § 143 a § 147 tr. zákoníku.* – **č. 61/1978**

– Za porušení důležité povinnosti lze považovat jen porušení takové povinnosti, jejíž porušení za dané situace zpravidla podstatně zvyšuje nebezpečí pro lidský život nebo zdraví. Nelze uvést výpočet všech „důležitých porušení“, protože význam porušení kterékoliv řidičské povinnosti je přímo závislý na konkrétní dopravní situaci. V některých zkoumaných věcech soudy dovodily existenci těchto okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby nedůvodně. Např. ve věci, kdy nezkušená řidička si po vypnutí spojky neuvědomila, že má zařazen rychlostní stupeň a po jejím sepnutí se vozidlo rozjelo, čímž byla způsobena chodci těžká újma na zdraví. Za porušení důležité povinnosti bylo také nesprávně považováno jednání řidiče, který nesprávně reagoval na nebezpečnou situaci, kterou vyvolal jiný účastník silničního provozu porušením pravidel, takže nezabránil dopravní nehodě, ač při správné reakci jí bylo možno předejít (srov. **č. 43/1982**). Někdy se za porušení důležité povinnosti bez dalšího považuje porušení některé ze základních povinností řidiče (§ 4 vyhl. č. 100/1975 Sb.) jen proto, že jsou zařazeny v základních ustanoveních vyhlášky. Nesprávná je i ta praxe, pokud je považováno za porušení důležité povinnosti každé nepřizpůsobení rychlosti jízdy vozidla (§ 12 odst. 1 cit. vyhl.), aniž se zkoumají konkrétní okolnosti skutku. Průzkumem však byly zjištěny jako častější případy, kdy soudy v rozporu se skutkovým stavem tuto okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby neshledaly. Tak tomu bylo např. u řidiče, který v důsledku hrubě nepřiměřené rychlosti na kluzké vozovce nezvládl řízení a narazil do stromu, dále u řidiče traktoru s přívěsem, který zavinil vážnou nehodu tím, že jel z kopce značnou rychlostí, ač věděl, že má neúčinné brzdy apod. *Pozn. SR: nyní srov. zejména § 4 a § 18 zák. č. 361/2000 Sb.* – **č. 36/1984 (s. 198–199)**

– K materiální podmínce použití okolnosti „porušení důležité povinnosti uložené podle zákona“ jako okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby. *Pozn. SR: nyní srov. § 58 odst. 1 tr. zákoníku, neboť tr. zákoník nepřevzal ustanovení § 88 odst. 1 tr. zák., takže nedostatek materiální podmínky pro použití vyšší trestní sazby lze zohlednit v rámci ustanovení o mimořádném snížení trestu odnětí soboty.* – **č. 14/1987 – I**

– Nejde o porušení důležité povinnosti ve smyslu § 130 odst. 1 tr. zák., jestliže řidič motorového vozidla, jedoucí na přímém úseku silnice přiměřenou rychlostí, chce vozidlo zastavit a v důsledku řidičské nezkušenosti na mokré vozovce prudce zabrzdí, uvede je tím do smyku a způsobí na něm větší škodu. *Pozn. SR: § 130 byl zrušen, judikát je použitelný jen omezeně, a to ve vztahu k výkladu pojmu „porušení důležité povinnosti“.* – **č. 41/1987**

– Technické normy (státní, oborové a podnikové), které jsou vydávány na základě zákona č. 96/1964 Sb., o technické normalizaci, zavazují pouze organizace, které jsou povinné při výrobě nebo jiné činnosti podle nich postupovat,

a jejich pracovníky, pokud plní úkoly organizace a jsou s normami seznámeni (§ 3 odst. 1 a 2 cit. zák.). Porušení těchto norem jinými osobami nelze proto posuzovat jako porušení důležité povinnosti podle § 224 odst. 2 tr. zák. *Pozn. SR: nyní srov. zák. č. 22/1997 Sb. ve vztahu k trestným činům podle § 143 a § 147 tr. zákoníku. – č. 45/1990 – I*

– Výrazné překročení nejvyšší povolené rychlosti jízdy motorového vozidla v obci (např. o více než 70 %) je porušením důležité povinnosti uložené řidiči motorového vozidla právními předpisy (§ 18 odst. 4 zák. č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších právních předpisů), protože takové porušení má zpravidla za následek velmi reálné nebezpečí pro lidský život a zdraví. – **č. 45/2005 – II**

– viz **Doprava – č. 34/1979, 35/1979, 48/1983, 25/1984, 24/1987, 25/1987, 26/1987, 45/1987 a 48/1992**

– viz **Ublížení na zdraví – č. 42/1986 a 43/1986**

Duševní choroba

– viz **Zmenšená přičetnost – č. 61/1971 – I**

Duševní porucha

– viz **Nepřičetnost – č. 33/1968 – I**

– viz **Zmenšená přičetnost – č. 61/1971 – I**

Důvody dovolání

– viz **Bezplatná obhajoba – č. 29/2010**

– viz **Obhájce – č. 6/2009**

– viz **Řízení o odvolání – č. 58/2009**

– viz **Vyloučení orgánů činných v trestním řízení – č. 31/2010**

Důvody vazby

– Z důvodu uvedeného v ustanovení § 67 písm. a) tr. ř., tj. pro obavu z toho, že obviněný uprchne nebo se bude skrývat, aby se vyhnul pravomocně uloženému trestu, lze vzít do vazby odsouzeného též v řízení konaném podle § 332 odst. 1 tr. ř. o tom, zda se jako podmíněně propuštěný osvědčil nebo zda vykoná zbytek trestu odnětí svobody podle § 64 odst. 1 tr. zák. (srov. přiměřeně **č. 7/1996 Sb. rozh. tr.**).

Jestliže v takovém řízení byl odsouzený vzat do vazby, pak soudem příslušným k rozhodnutí o započítání této vazby do uloženého trestu (§ 38 odst. 1 tr. zák., § 334 odst. 1 tr. ř.) je soud, jehož příslušnost vyplývá z ustanovení § 315 odst. 2 tr. ř., tj. soud, který rozhodl v prvním stupni ve věci, v níž byl odsouzenému uložen trest odnětí svobody, o jehož výkon jde. *Pozn. red.: nyní jde o ustanovení § 92 odst. 1 tr. zákoníku. – č. 33/2010*

Evropský zatýkací rozkaz

- Jde-li o předání vyžádané osoby pro trestné činy, u kterých soud nezjišťuje, zda jde o čin trestný podle práva České republiky (§ 412 odst. 1 a 2 tr. ř.), není soud oprávněn ani zkoumat otázku promlčení takového činu na území České republiky. – **č. 4/2008**
- V případě, kdy v řízení o předání k výkonu trestu odnětí svobody do jiného členského státu Evropské unie vyžádaná osoba namítá, že byla odsouzena pouze k podmíněnému trestu odnětí svobody a nebylo jí doručeno rozhodnutí o jeho přeměně na trest odnětí svobody nepodmíněný, musí soud opatřit podklady pro závěr, že je uvedené rozhodnutí pravomocné a dále že nebylo vydáno v nepřítomnosti vydávané osoby, takže není důvod podmínit předání možností předávaného požádat o obnovu tohoto vykonávacího řízení ve smyslu § 411 odst. 8 tr. ř. – **č. 5/2010**
- V řízení o předání do jiného členského státu Evropské unie (§ 408 a násl. tr. ř.) není soud oprávněn přezkoumávat správnost rozhodnutí orgánu jiného členského státu. Zkoumá pouze splnění zákonných podmínek pro rozhodnutí o předání vyžádané osoby. – **č. 6/2010**
- Souhlas vyžádané osoby s předáním do jiného členského státu Evropské unie podle § 413 odst. 1 tr. ř. je účinný jen za předpokladu, že v době jeho udělení byly vyžádané osobě, jakož i krajskému soudu, známy údaje o trestné činnosti, pro níž byl vydán evropský zatýkací rozkaz, v rozsahu nutném pro rozhodnutí soudu o předání. – **č. 14/2010 – I**
- Pokud jde o předání občana České republiky do jiného členského státu Evropské unie, musí poučení o zákonných důsledcích souhlasu s předáním vyžádané osoby (§ 413 tr. ř.) obsahovat také informaci o nemožnosti podmínit předání výhradou jeho návratu do vlasti k výkonu trestu odnětí svobody či ochranného opatření, pokud by mu byly ve vyžadujícím státě uloženy. – **č. 14/2010 – II**
- Z ustanovení § 409 odst. 3 písm. e) tr. ř., podle něhož státní zástupce ukončí předběžné šetření, jestliže se vyžádaná osoba nezdržuje na území České republiky nebo místo jejího pobytu není známo, vyplývá, že předpokladem rozhodnutí o předání do jiného členského státu Evropské unie je spolehlivé zjištění, že vyžádaná osoba se nachází na území České republiky a místo jejího pobytu je známo. – **č. 15/2010**
- Z hlediska posouzení, zda jde o trestný čin spáchaný na území České republiky, je v řízení o předání do jiného členského státu Evropské Unie rozhodující obsah evropského zatýkacího rozkazu, který vydal orgán vyžadujícího státu, neboť jen v tomto rozsahu může soud rozhodovat o povolení předání. Ve vztahu k pokračování v trestné činnosti (§ 89 odst. 3 tr. zák.), pokud byl některý dílčí útok spáchán na území České republiky a jiný byl spáchán v ci-